

NOBEL 1968

Yasunari Kawabata

Kiyoto

CEM YAYINEVI

KitapStore

YASUNARI KAVABATA
KIYOTO

Çeviren: Esat Nermi

BİRİNCİ BÖLÜM

İlkbahar Çiçekleri

Çieko, ihtiyar akçaağacın gövdesinde menekşelerin açtığını gördü.

Bu yıl da çiçekler açıyor diye düşündü ve o zaman sevgili ilkbaharı selâmladı.

Evlerin karmakarışık yığını, ortasında maman daracık bahçedeki bu akçaağaç bir dev gibi yükselmekteydi. Gövdesi genç kızın vücudundan daha kalındı, ama yer yer kuruyarak dökülmüş, yosunlarla kaplı sert kabuğu Çieko'nun genç vücuduyla pek tabii karşılaştırılmazdı.

Akçaağaç Çieko'nun kalçası hizasında hafifçe eğilmiş ve sağ yana doğru kızın başını aşan bir kemer meydana getirmişti. Bu kemerin üzerinde dallar her yöne kol atıyor ve bahçeyi egemenlikleri altına alıyordu. Uzun dalların uçları kendi ağırlığının altında yere doğru sarkmıştı.

Eğrildiği yerin biraz aşağısında gövde iki kere yarılmıştı. Menekşeler işte bu iki yarığa yerleşmişlerdi ve her baharda çiçek açıyorlardı. Çieko kendini bildi bileli bu menekşe salkımları orada durmaktaydı.

Birbirlerinden aşağı yukarı bir ayak boyu uzaklıktaydılar. Çieko gelinlik çağa gelince bazı kez şöyle düşünmüştü: menekşeler birbirlerine kavuşabilecekler mi acaba? Acaba tanışıyorlar mı birbirleriyle? «Birbirine kavuşmanın» ve «birbiriyle tanışmanın» menekşeler için ne anlamı olabilirdi?

Ağacın gövdesindeki küçük oyuklarda her bahar yapraklar yeşerir ve sonra da çiçek açardı, çoğu kez bunlar üç, en çok da beş tane olurdu. Çieko, balkondan ağacı gözler ve zamanı gelip de hayat ağacın üstündeki menekşelere değince bir yalnızlık duygusu yüreğini kaplardı.

«Burada doğmuşlar, burada yaşıyorlar ve yaşamalarını burada sürdürecekler...»

Mağazaya gelen müşteriler, gösterişli akçaağaca hayran olurlardı, ama hiç biri üzerinde açan menekşeleri farkedemezdi. Tepesine kadar yosunla kaplanmış kalın gövde, şişiklerinde kocamışlığın gücüyle hâlâ heybetli, hâlâ hoş görünüşlüydü. Oraya yerleşmiş kendi halinde menekşeler ise göze çarpmıyorlardı.

Fakat kelebekler onları öğrenmişlerdi. Çieko menekşelerin yeniden çiçek açtığını keşfettiği sırada, yerde uçuşan küçük beyaz kelebeklerden birkaç tanesi akçaağacın üstüne doğru yükselip menekşelerin çevresinde kanat çırpmaya başladılar. Kırmızı yaprakçıklarını sürmeye başlamış olan ağaç, kelebeklerin danseden beyazlığında parıldamaktaydı. Çiçek açmış küçük menekşe kümelerinin incecik gövdeleri, gövdenin tatlı yeşil, taze yosunları üzerine düşüyordu.

Buram buram tüten yumuşak bir bahar günüydü.

Beyaz kelebekler bahçenin içinde dört dönüyorlardı. Çieko balkonda oturup kaldı ve menekşeleri seyre koyuldu.

Benim için bu yıl da böylesine güzel çiçek açmaları beni sevdiklerinden, diye fısıldamak istiyordu onlara.

Ağacın kökünün hemen yanında, menekşelere doğru yükselen eski bir taş fener vardı. Fenerin alt tarafında bir kabartma bulunuyordu. Babasının bir zamanlar anlattığına göre, kabartma Hazreti İsa'yı tasvir ediyordu. Çieko o zaman, «Meryem Ana olmasın?» diye

sormuştu.

«Kitano'daki Tenyin tapınağı yakınlarında buna benzeyen daha büyük Meryem Ana resmi görmüştüm.»

Babası, «Bu Hazreti İsa'dır» diye kestirip atmıştı. «Baksana kucağında çocuk taşımıyor.»
«Ah öyle ya..» Çieko başını eğerek bu sözü doğrulamış, sonra da, «Bizim atalarımız arasında Hıristiyan var mıydı?» diye sormuştu.

«Elbette yok. Bu fener bir bahçıvan, ya da bir taş oyucu tarafından getirilip buraya konulmuş olmalı, öyle görülmemiş bir şey değil.»

Bu Hıristiyan feneri belki de Hıristiyanlığın henüz yasak olduğu zamanlardan kalmaydı. (1) Taş kabaca yontulmuş ve yer yer çatlamıştı. Rüzgârların ve yağmurların etkisiyle dökülmeye başlamış kabartmanın üstünde baş, gövde ve ayaklar güçlkle seçilebiliyordu. Belki de aslında derinliği fazla olmayan bir kabartmaydı. Figürün kollarının geniş yeni, elbisenin eteğindeki saçaklara kadar uzanıyordu. Görünüşe göre ellerini kavuşturarak göğsüne doğru kaldırmıştı. Ama şekil tam olarak seçilemiyordu. Her haliyle basit bir çalışma olan bu figür, Buda'nın, ya da Cizo'nun (2) taştan yapılmış tasvirlerinden çok daha başka, bir etki uyandırıyor.

Mağazanın bahçesindeki Hıristiyan feneri şimdi akçaağacın yanbaşında öylece durmaktaydı. Bir inancın eski tanığı olarak etkilemek gücünü yitirmiş, sadece yaşlı ve saygıdeğer bir görünüş içindeydi. Bir müşterinin dikkatini çekince, babası keyifli bir edayla, «Bir İsa resmi!» derdi. Taşı kararmış bu fener bir kimsenin ilgisini de pek seyrek çekerdi; ona kimse aldırış etmiyorsa, bu bir ya da iki bahçe fenerinin her yerde her zaman görülen şeylerden oluşundandı.

Çieko'nun bakışları menekşelerden aşağıya İsa figürüne doğru indi. Genç kız misyoner okullarına gitmiş değildi. Sırf İngiliz diline olan sevgisinden küçük Hıristiyan kiliselerine girmiş çıkmış ve İncil'i de okumuştı. Ama dökülmeye başlamış bu eski fenerin önünde çiçekler kurban etmek, ya da mum yakmak zıddına gidiyordu. Taşın üstünde hiç bir yere de haç işareti yapılmış değildi.

Çieko fenerden tekrar menekşelere döndü. Çiçekler ona Meryem Ana'nın yüreği gibi görünüyorlardı.

Birden aklına eski Tamba seramiğinden bir kutuda yetiştirdiği cırcır böcekleri geldi. Çok zaman önce, ihtiyar akçaağaçta menekşeleri daha yeni keşfettiği sırada, cırcır böcekleri toplamaya başlamıştı. Dört ya da beş yıl oluyordu. Ortaokuldan bir kız arkadaşının odasında cırcır böceklerinin aralıksız ötüşünü dinlemiş ve bunlardan birkaçını alıp eve getirmişti.

O zaman, «Hayvancıkları bir kutu içinde beslemek doğrusu feci bir şey» demişti. Ama arkadaşı açık bir kafese koyup, ölüp gitmelerine seyirci kalmaktansa böylesi daha iyi cevabını vermişti. Hatta bunların yığınla yetiştirildiği manastırlar bile vardı, çünkü bu hayvancıklar aranan yaratıklardı...

Çieko'nun cırcır böcekleri de çoğalmışlar ve onları eski Tamba seramiğinden iki kutuya bölüştürmesi gerekmişti. Her yıl haziran başında yumurtalarından çıkıyorlar ve ağustos ortasında da ötmeye başlıyorlardı.

Karanlık daracık kutunun içinde doğuyorlar, şarkılarını söylüyorlar, yumurtluyorlar ve ölüyorlardı. Böylece soylarını sürdürüyorlardı. Bir neslin bile açık kafeste kısa ömürlü de olsa yaşaması ne kadar iyi olacaktı. Ama bütün bir hayatı kutu içinde geçirmek!. Bütün

evrenlerinin bir kutu oluşu!

Çieko, «kutu içinde evren»in çok eski Çin'in dağ keşişlerine ait bir efsane olduğunu biliyordu. Bu kutunun içinde, tadları eşsiz şaraplar ve nefis yemeklerle dolu saraylar varmış, bu dünyanın ötesinde sihirli bir ülkeymiş orası.

Cırcır böcekleri kutunun içinde besbelli sıkılmıyorlar, her canlı gibi ölümlü dünyadan korkuyorlardı; belki de bir kutunun içine kapatılmış olduklarından hiç haberleri yoktu. Ama yaşıyorlar ve yaşamalarını sürdürüyorlardı.

Çieko'yu en çok şaşırtan şey, bir seferinde yeni erkek böcek koymadığı kutuda yumurtadan çıkan yavruların minik ve güçsüz kalmaları oldu. Suç kardeş hayvanların çiftleşmesindendi. Bunu önlemek için cırcır böceği besleyenler aralarında erkek hayvancıklar değiş tokuş ederler.

Şimdi ilkbahardı, cırcır böceklerinin mevsimi olan güz değildi, ama akçaağacın gövdesindeki menekşelerle bunların Çieko'ya cırcır böceklerini hatırlatması arasında besbelli bir ilinti olmalıydı.

Cırcır böceklerini kutuya Çieko koymuştu, iyi ama menekşeler o daracık yerlerine nasıl gelmişlerdi? Menekşeler nasıl çiçek açtıysa, aynı şekilde cırcır böcekleri de bu yıl yumurtalarından çıkacak ve öteceklerdi.

Hayat böyle mi sürüyordu?

Çieko hafif bahar rüzgârının oynadığı saçlarını kulaklarının arkasına attı. Menekşeleri ve cırcır böceklerini düşündü, sonra da arıları kendisiyle karşılaştırdı.

Ya ben?

Bu bahar gününde, tabiatta hayatın uyandığı ve nabızlarının atmaya başladığı bu günde Çieko sadece minnacık menekşelere bakıyordu.

Mağazada öğle paydosu başlamıştı ve Çieko çiçekleri seyretmeye gitmek için söz vermiş olduğunu, bunun için de hazırlanması gerektiğini hatırladı.

Bir gün önce, Misuki Şiniçi, Çieko'ya telefon etmiş ve Haiyan tapınağında (3) çiçeklerin açmasını seyretmeye gitmek üzere davet etmişti. Tapınağın bahçe kapısında birkaç haftalığına bilet kontrol işine girmiş bulunan fakülteden bir arkadaşı Şiniçi'ye çiçeklenmenin şu sırada en güzel dönemine girmiş olduğunu haber vermişti.

Şiniçi, «Ben onu kendime özel muhafız olarak atadım, onun için her şey yolunda» demiş, hafifçe gülmüştü. Ve onun bu hafifçe gülmesi güzeldi.

Çieko, «Bizi de kollar mı?» diye sormuştu.

«Oğlan kapı kontrolü dedim ya, dilediğini bırakır içeri.» Şiniçi tekrar hafifçe gülmüştü. «Ama Çieko'nun daha hoşuna gidecekse, ayrı ayrı içeri girelim, sonra da bahçede çiçeklerin ortasında buluşalım. O zaman insan bir süre çiçekleri yalnız başına seyretmek zorunda kalır, bunun da bir zararı yoktur. Öylesine güzel ki onlar, seyretmeye bir türlü doyumuyor.»

«O halde belki de Şiniçi'nin yalnız başına gitmek daha çok hoşuna gidecek.»

«Ah hayır! Ama bu gece yağmur yağar ve çiçekleri kırarsa, o zaman elden ne gelir?»

«O zaman da kırılmış çiçeklerin güzelliğini seyrederek.»

«Yağmurdan ezilmiş, çamur içinde oraya buraya saçılmış çiçek yapraklarına sen güzel mi diyorsun? Yere düşmüş çiçekler, şey..»

«Sen kötüsün.»

«Hangimiz kötü?»

Çieko göze çarpıcı olmayan bir kimono seçti ve dışarı çıktı.

Haian tapınağı geçmiş zamanları değerlendiren şenlikleriyle de tanınmıştır. Tapınak binası bin yıldan fazla bir zaman önce başkenti Kiyoto'ya nakleden İmparator Mammu'nun hatırasına kurulmuştu. 1895'ten kalma bir yapıydı. Yani pek o kadar eski sayılmazdı. Ama Tanrılar kapısı ile dıştaki ayin salonu eski Haian —imparatorluk sarayının büyük salonu— daygok'u ve büyük kapısı örnek alınarak yapılmış, oradaki gibi buraya da sağlı sollu kiraz ve portakal ağaçları merdivenli çıkış yolunun iki tarafına dikilmişti. İmparatorluk sarayının Tokyo'ya nakledilmesinden önce hükümdarlık etmiş olan İmparator Komay 1938'de burada Tanrılar arasına kabul edilmişti. Bu tapınakta sık sık evlenme törenleri yapılmaktaydı.

Kiraz ağaçları erguvan rengi çiçekleri ve alabildiğine aşağıya sarkmış dallarıyla tapınak bahçesinin en güzel süsü olarak, göze çarpıyordu. Ağaçlar sanki tapınağa kendi damgalarını basmış gibiydiler. Eski imparatorluk şehrinin baharını bu kiraz çiçeklerinden daha iyi ne ifade edebilirdi?

Tepeden tırnağa çiçek açmış kirazların kızıl rengi Çieko'nun gönlünü dolduruyordu. Ah, bu yıl da Kiyoto'nun baharıyla karşılaştım diye düşündü, olduğu yerde durdu. Bakışlarını başka yana çeviremiyordu.

Şiniçi daha önce gelmiş miydi acaba? Kendisini nerde bekliyordu? Önce onu aramak sonra seyre koyulmak istedi. Çiçeklerin arasından aşağıya doğru yürüdü.

Aşağılarda bir çayırılığın üzerinde onu buldu; gözlerini yummuş, ellerini ensesinde kavuşturmuştu.

Şiniçi'yi uzanmış bir halde bulacağını Çieko hiç beklemiyordu; yakışık almaz bir davranıştı bu. Hem bir genç kıızı beklemek, hem de böyle sere serpe uzanmak! Kendisini incitse ve nazik olmayan davranışta bulursa genç kıza onun bu yakışsız uzanışından daha az dokunacaktı. Çieko çevresinde erkekleri yatmış görmeye alışmamıştı.

Delikanlı ise Üniversite bahçesinde çamların üzerine sırtüstü uzanıp başını kollarına dayamaktan ve arkadaşlarıyla öz değeri olan sohbetlere girişmekten zevk alırdı. Sadece bir alışkanlık işte.

Şiniçi'nin yakınında dört beş tane yaşlı kadın kahvaltılık paketlerini açmışlar, ateşli ateşli çene çalmaktaydılar. Acaba Şiniçi yaşlı kadınları sevimli bulup yanlarına oturmuş, sonra da uykuya mı dalmıştı?

O zaman içinde delikanlıdan gülümseyerek özür dilemek arzusu uyandı, birden yanakları kızardı. Şiniçi'ye seslenmek elinden gelmiyor, kararsız bir halde orda duruyordu. Sonunda uzaklaştı ordan. Genç adamı şimdiye kadar uyurken hiç görmemişti. Üniversiteli üniformasını derli toplu şekilde giymişti, zaçları özenle taranmıştı. Uzun kirpikleri bir erkek çocuğunun kirpikleri gibi görünüyordu. Ama Çieko bakışını onun yüzünden başka yana çevirdi.

Şiniçi, «Çieko!» diye bağırarak yerinden fırladı. Çieko birden öfkelenmişti.

«Burda böyle yatman çok çirkin. Önünden gelip geçenler seni seyrediyor.»

«Uyumuyordum. Gelirken seni gördüm.»

«Ne kötüsün.»

«Ben seslenmeseydim Çieko ne yapacaktı?»

«Buraya geldiğimden beri hep uyur gibi mi yapıyordun?»

«Şu gelen genç bayan ne kadar mutlu görünüyor diye düşündüm. Ve bir parça da

efkârlandım. Üstelik başım da ağrıyordu.»

«Ben mi? Ben mi mutluymuşum?»

«.....»

«Baş ağrın nasıl?»

«Yok, geçti artık.»

«Rengin solmuş.»

«Yok, yok bir şeyim.»

«Yüzün parıldayan bir kılıç gibi aydınlık.»

Parıldayan bir kılıç gibi sözünü Şiniçi'nin yüzü için sık sık söylerlerdi Ama Çieko'nun ağzından ilk kez duyuyordu.

İçinde sıcak bir şeyler alevlenir gibi oldu, ama sonra gülerek, «Bu kılıç seni acıtmaz» dedi, «hem bak artık her yanımız çiçeklerle donanmış.»

Çieko yamaç yukarı biraz yürüyüp batı korusunun giriş yerine yöneldi. Şiniçi ardından geliyordu.

Genç kız, «Bütün çiçekleri görmek istiyorum» dedi.

Batı korusunun girişinde dalları yere degen erguvan rengi kirazların meydana getirdiği çiçek duvarının görüntüsü soluk kesiciydi.

«Bahar işte burda! » Aşağıya sarkan incecik dalların uçlarına kadar sekiz katlı erguvan çiçekler birbirleriyle kucak kucağaydı. Bunlar çiçek açmış ağaçlar değildi artık, ortada dallar tarafından taşınan çiçekler vardı sadece.

Çieko, «En çok burdaki çiçekleri seviyorum» diyerek Şiniçi'yi korunun dönemeç yaptığı ve kiraz ağaçlarından, özellikle birinin alabildiğine yayıldığı yere doğru götürdü.

Delikanlı, «Onlarda kadınımsı bir şeyler var» dedi, «ilk bakışta görülüyor. Aşağı sarkan narın dallar, yumuşak çiçekler, içleri dolu şeyler.»

Sekiz katlı çiçeklerin erguvanında donuk kızıl bir parıltı vardı.

Şiniçi, «Onların renginde ve çekiciliğinde» dedi, «şimdiye kadar hiç böylesine dişilik hissetmemiştim.»

Kiraz ağacının yanından ayrılıp göle doğru yollarına devam ettiler. Yolun daraldığı yerde, bir dinlenme peykesi vardı. (4) Üzerinde erguvan renkli bir çiçek halısı asılıydı. Ziyaretçiler buraya oturup çay içerlerdi.

«Çieko.. Çieko!» diye birisi seslendi.

İki tarafı ağaçlıklı loş yoldaki «Saf Gönüllerin Yuvası» adlı küçük çayhaneden (5) uzun kollu kimonosuyla Masako çıktı.

«Biraz benim yerime geçebilir misin Çieko? Oldukça yoruldu, öğretmenimizin çay davetine yardım ediyorum da»

Çieko, «Bu kılıkla» dedi, «ancak mutfakta yardımcı olabilirim.»

«Zararı yok, mutfakta da olabilir. Ben konuklara fincanları götürüyorum.»

«Yanımda birisi var ama.»

Masako delikanlıyı görünce, fısıldayarak «Nişanlın mı?» diye sordu. Çieko hayır dercesine başını hafifçe salladı.

«Sevdalın mı?»

Genç kız tekrar hayır işareti yaptı.

Şiniçi yürümesine devam etmişti. «Onunla içeri girmek istemez miydin? Yer var.» diye Masako davet ettiyse de Çieko reddetti ve Şiniçi'nin arkasından koştu.

«Çay derslerinden arkadaşım» dedi. «Güzel değil mi?»

«Öyle çarpıcı bir tarafı yok.»

«Yavaş konuş. Ya işitirse.»

Çieko, hâlâ olduğu yerde durup arkalarından bakan Masako'ya başını eğerek selâm verdi.

Çayhanenin yanından uzanan patikada yürüyerek göle geldiler.

Kıyısında taze eğir otları fişkırmıştı. Durgun parlak yüzeyinde ise beyaz su zambakları yüzüyordu.

Burada hiç kiraz ağacı yoktu.

Çieko'yla Şiniçi gölün çevresini ağır ağır dolaşıp loş bir patikaya saptılar. Havada taze yaprak ve ıslak toprak kokusu vardı. Ağaçların gölgelendirdiği dar yoldan, daha büyük gölü olan aydınlık ve geniş bahçeye gidiliyordu. Salkım salkım kirazların erguvan çiçekleri parıldayarak gölün sularına yansımaktaydı. Ziyaretçiler arasında yabancı turistler de vardı, kiraz çiçeklerinin resimlerini çekiyorlardı.

Öteki kıyıda yolda beyaz çiçekli katmerli zakkumlar diziliydi. Çieko, Nara'yı düşündü. Zakkumların arasında birçok da çam vardı. Boylu değillerdi ama çok güzel biçimlendirilmişlerdi. Kirazlar artık çiçek aşmasa yeşil çamların gözleri sevinçle parıldayacaktı, fakat şimdi yeşilin en safi ve gölün suyu, salkım saçak kirazların erguvan rengi çiçekten duvarını çok daha canlı olarak ortaya çıkarmış bulunuyordu.

Şiniçi gölün içine uzanan, atlama taşlarının üstüne basa basa yürümeye başladı. Bataklık Köprüsü denilen bu yuvarlak taşlar, tapınak kapılarındaki sütunlardan kesilip yan yana konulmuş gibiydiler. Bazı taşlara basarken Çieko eteklerini bir parça yukarı kaldırmak zorunda kalıyordu.

Şiniçi dönüp baktı.

«Çieko'yu sırtıma alıp taşımak isterdim.»

«Haydi denesene! Herkesi şaşırtacak bir şey olurdu bu.»

Taşlar, üzerinden yaşlı kadınların bile kendi kendilerine geçebilecekleri şekilde düzenlenmişti.

Taşların kenarlarında su zambaklarının yaprakları oynaşmaktaydı. Öbür kıyıya gelirlerken taze çamların, atlama taşlarını çevreleyen suya nasıl yansımakta olduğunu seyrettiler.

Şiniçi, «Atlama taşlarının bu yan yana oluşu» dedi, «bir soyutlama mı acaba?»

«Japon bahçelerinde her şey soyut değil midir? Ama, Daygo tapınağının (⁶) bahçesinde sedir ağacı yosunlarında olduğu gibi, soyutlamanın böyle ikide bir bozulup, sonra tekrar soyutlama yapılması hoşuma gitmiyor benim.»

«Olabilir. Fakat o sedir yosunları açıkça soyuttur. Daygo tapınağındaki beş katlı pagoda baştanbaşa yeniden kuruldu ve yakında kutsama töreniyle açılacak. Orayı da görelim mi?»

«Yeni Altın Köşk (⁷) kadar güzel oldu mu bari?»

«Elbette, sanki hiç yanmamışçasına, taptaze, bir haşmet içinde yeniden yapıldı. Sen de biliyorsun ya, yapıyı baştanbaşa söktüler, sonra da yeni baştan kurdular. Şimdi de her şeyin

çiçek açtığı zaman yapılacak kutsama töreninde orası insanla dolup taşacaktır.»

«Ah, ben bu bahçenin salkım salkım kirazlarının erguvan çiçeklerinden başka çiçek görmek istemiyorum.»

Arkalarında uzanan Bataklık Köprüsü'nü geçmişlerdi.

Taşlardan atlayıp vardıkları kıyıda küme küme çamlar vardı. Az sonra bir köprü köşküne geldiler. Buranın adı Huzur Sarayı idi. Oysa daha çok saray biçiminde bir köprü izlenimini uyandırıyor. Köprü'nün her iki tarafında arkalıklı alçak sıralar duruyordu. Ziyaretçiler bunların üstünde mola verirler, yanlarında getirdikleri şeyleri yer içerlerdi. Buradan gölün öte yakasındaki bahçelerin, daha çok da baş süsü göl olan bahçenin görüntüsü seyredilirdi.

Köprü'nün altında çocuklar oraya buraya koşuşmaktaydılar.

«Şiniçi.. Şiniçi, buraya!» Çieko önden koşmuş bir yer bulmuş, Şiniçi'nin oturması için de elini sıranın üstünde yanı başındaki yere koymuştu.

Şiniçi, «Ben ayakta dursam da olur» dedi, «ya da Çieko'nun ayaklarının dibine yatarım.»

«Aşkolsun!» Çieko hemen ayağa kalktı. Şiniçi'ye yerini verdi. «Ben sazan balıkları için yem alacağım»

Geriye dönünce ekmek ufaklarını göle atmaya başladı. Sürüyle Çoporina sazanlarını önüne topladı. Balıkların itişmesinden etrafa dalgalar yayılıyor ve kiraz ağaçlarıyla çamların sulardaki yansımaları titreşiyordu.

Çieko, «Sana da biraz vereyim mi?» diye sordu. Ve arta kalan yemi delikanlıya uzattı. Ama Şiniçi susuyordu.

«Hâlâ başın mı ağrıyor?»

«Hayır.»

Uzun bir süre orada oturdular. Şiniçi dalgın bakışlarla suya bakıyordu.

Çieko, «Neler düşünüyorsun?» diye sordu.

«Evet, neler ha? Kimi zaman insan düşünmeden de mutlu oluyor!»

«Ama çiçeklerin açtığı böyle bir günde...»

«Fakat hayır. Mutlu bir genç bayanın yanında.. sizin mutluluğunuz bir gençlik ve sıcaklık rüzgârıymış gibi üzerime doğru esiyor.»

«Mutlu muyum ki ben?» diye Çieko bir kez daha sordu. Ansızın gözlerinden tasa dolu bir gölge kaymıştı. Bakışlarını yere indirdi. Ve gölün suları gözlerinin içinde yansdı.

Sonra ayağa kalktı.

«En sevdiğim kiraz ağacı köprü'nün öte yakasında» dedi.

«Buradan da görülüyor, değil mi?»

Bu kiraz ağacı erguvan rengi çiçekleri ve aşağıya sarkmış dallarıyla olağanüstü ihtişamdaydı ve pek ünlüydü. Salkım söğütler gibi dalları aşağıya sarkmış ve çevresine alabildiğine yayılmıştı. Aşağıya inerlerken hafif bir esinti çiçek yapraklarını Çieko'nun ayaklarının önüne ve omuzlarına doğru savurdu. Bazıları ağaçların altındaki toprağın üstüne serpilip kaldı; birkaç tanesi suya düştü, ancak bunlar yedi sekiz taneden fazla değildi.

Aşağıya sarkmış dallar bambu sırıklarla desteklenmişti. Bazı dalların narin uçlarının yere kadar uzandığı görülüyordu.

Bu kızıl çiçek perdesinin arasından gölün öte yakası, doğu kıyısındaki ağaçların üzerinden de yeni yeşillenmiş dağlar görünmekteydi.

Şiniçi, «Higoşiyama dağlarının devamı değil mi?» dedi.

Çieko, «Orası Daymonci dağı» diye karşılık verdi.

«Sahi, Daymonci mi? Ama daha yüksekmış gibi görünmüyor mu?»

«Belki, çiçeklerin arasından bakıyoruz da ondan öyle görünüyor.» Bunu söyleyerek Çieko da çiçeklerin arasına dalmıştı.

Yürümekte ikisi de güçlük çekiyordu.

Kiraz ağaçlarının dört bir yanında sert, beyaz kumdan bir halı seriliydi. Bunların sağında çam ağaçlarından güzel bir küme durmaktaydı. Tam bu bahçeye göre bir yükseklikteydiler. Tapınak bölgesinden çıkış kapısı da ordaydı.

Stenon kapısından dışarı çıkınca Çieko, «Kiyomizu tapınağına gitmesini çok severim» dedi.

«Kiyomizu tapınağına mı?» Şiniçi, canı sıkılmışçasına bir parça yüzünü astı.

«Akşam olmasını Kiyomizu'dan () seyretmek istiyorum. Bir de Mişiyama'nın arkasında güneş batarken gökyüzünü görmeyi.» Çieko bu isteğini iki defa söyleyince Şiniçi de ona uydu.

«Pekâlâ, gidelim öyleyse.»

«Ama yürüyerek, kabul mü?»

Yol bir hayli sürüyordu. Tramvay caddesinden gitmeyip, kısmen Nanzenci manastırına gidilen yoldan geçerek genişçe bir yay çizdiler. Şiyon tapınağının arkasından saparak Maruyama parkının aşağı bölümünden geçen daracık eski bir patikadan yürüyüp Kiyomizu tapınağına ulaştılar. İlkbahar akşamının koyu sisi nerdeyse çökmek üzereydi.

Kiyomizu tapınağının önündeki açık alanda pek az ziyaretçi kalmıştı. Akşamın alaca karanlığında yüzleri belli belirsiz seçilen birkaç üniversiteli kız vardı.

Vakit hayli geç olduğu halde burada bulunmak Çieko'nun hoşuna gidiyordu. Karanlık olan büyük salonda kutsal mumlar yanmaktaydı. Çieko sadece bu yüksek alanda durup kalmadı, üstelik hayli ötede bulunan küçük tapınağa da gitti.

Burada da düz bir alan yapılmıştı. Dik bir kaya duvarın üzerinde uzanıyordu. Küçük tapınağın hafif çatısı selvi ağacı kabuklarıyla örtülmüştü. Düz alan küçük ve esintiliydi. Burası hem şehrin, hem de Nişiyama'nın seyredildiği en yüksek yerd. Akşamın alaca karanlığında şehrin donuklaşmış ışıkları görülüyordu.

Çieko korkuluğa yaklaştı ve batıya doğru baktı. Yanında bulunan Şiniçi'yi unutmuş gibiydi. Delikanlı ise hemen arkasında duruyordu.

Genç kız birden, «Şiniçi» dedi, «ben terkedilmiş bir çocuğum.» (9).

«Terkedilmiş çocuk mu?»

Şiniçi terkedilmiş çocuk sözünün sembolik bir anlamı olup olmadığını düşündü.

Şiniçi, «Terkedilmiş çocuk m:ı dedin?» diye mırıldandı. «Sen kendini terkedilmiş bir çocuk olarak mı kabul ediyorsun? Terkedilmiş çocuksun, manevi anlamda ben de öyleyim. Belki de biz insanlar hepimiz terkedilmiş çocuklarız. Doğmuş olmanın anlamı, Tanrı tarafından dünyaya fırlatılıp atılmak değil midir?»

Şiniçi genç kıza yandan bakıyordu. Profili akşam göğüne doğru yükselmekteydi. Bu ilkbahar akşamında onu bunaltan şey neydi?

«Yine de Tanrının sevgili çocuğu denilir insanlara. Tanrı kurtarmak için insanı ortaya bırakmıştır.»

Şiniçi bilmediği bir acıyla altüst olmuş bir halde elini kızın omuzuna koymak istedi, ama

Çieko kendini çekti.

«Bırak beni... terkedilmiş bir çocuğa el sürülmez.»

«Tanrının terkettiği insanlara çocuk deniliyorsa...» Şiniçi dokunaklı bir sesle konuşuyordu.

«Ah öyle karışık bir iş değil bu. Beni terkeden annemle babam, Tanrı değil. Ben sokağa bırakılmış bir çocuğum, bizim mağazanın parmaklıklarının önüne bırakmışlar.»

«Neler söylüyorsun sen?»

«Gerçeği. Gerçi neye yarar, ama bunu Şiniçi'ye söylemek zorundayım... ve..

... ve şimdi burada Kiyomizu tapınağından, aşağıda uzanan şehrin akşam kızıllığını seyretmekteyim, gerçekten Kiyoto'da doğduğumu bile bilmiyorum.»

«Ne diyorsun? Şüpheni mi var bundan?»

«Ne diye yalan söyleyeyim?»

«Sen büyük bir tüccarın nazlı büyütülmüş biricik kızı değil misin? Ailelerin böyle tek kızları kendilerini kolayca kuruntulara kaptırırlar.»

«Nazlı büyütülmüş olmak.. evet, terkedilmiş çocuk olmana bunun hiç bir yararı yok artık.»

«Bunun için bir kanıtın var mı?»

«Kanıt mı? Mağazanın parmaklıkları işte. Eski parmaklıklar biliyor bunu.» Çieko'nun sesi gittikçe güzelleşiyordu. «Sanırsam daha ilkokula gidiyordum. Bir gün annem beni yanına çağırdı ve benim kendisinden doğmamış olduğumu söyledi. Tatlı bir süt bebeği iken beni çalmış ve hemen arabaya koyup ordan uzaklaşmış. Ama annem bebeği nerde çalmış, bu konuda babamla annem samimi olarak çeşitli şeyler söylediler. Acaba Giyon'un kiraz ağaçlarının altından mı, yoksa Kamo ırmağının yatağından mı... mağazanın önünde bulunmuş çocuk derlerse, benim üzüleceğimi düşünmüş olmalılar.»

«Peki, sahici annenle baban kayıp mı olmuşlar?»

«Şimdiki annemle babam beni seviyorlar. Onun için ötekileri artık araştırmak istemiyorum. Beni dünyaya getiren annemle babam belki şimdi Adaşino mezarlığında, kimsenin onlar için dua etmediği ölümler arasında bulunuyorlar. Ordaki mezar taşlarının hepsi de öyle eski ki.»

Bahar akşamının yumuşak renkleri, gül rengi bir duman gibi Nişiyama'dan Kiyoto'nun üzerindeki gökyüzünün nerdeyse ortasına kadar yayılmıştı.

Şiniçi, Çieko'nun sözlerine, onun terkedilmiş bir çocuk, çalınmış bir çocuk olduğuna bir türlü inanamıyordu. Komşulara şöyle bir sorması yeterdi, o zaman işin aslını öğrenebilirdi. Ama şu anda bunu aklına bile getirmiyordu. Onu şaşırtan ve öğrenirse sevineceği şey başkaydı: kız bu itirafı özellikle niçin bu yerde yapmıştı?

Belki de itirafını yapmak için onu ta buralara, Kiyomizu'ya kadar sürüklemişti. Belki de bu itiraftan dolayı sesi az önce böyle harikulade berrak ve saf olmuştu. Bu sesin derinliğinden çıkan ciddilik ve sebatı. Yoksa yüreğini yerinden mi oynatmaktı niyeti? Hayır bu olamazdı.

Çieko, Şiniçi'nin kendisini sevdiğini elbette farketmişti. Bu itirafıyla, aslının ne olduğunu kendisini seven erkek öğrensin mi istemişti? Böyle olduğunu da sanmıyordu. Yoksa aşkını önceden reddetmek mi istiyordu? Gerçekten bulunmuş bir çocuk muydu, yoksa bu bir bahane miydi?

Delikanlı, belki de Haiyah tapınağında kendisine mutlu dediğim ve bunu üç defa tekrarladığım için beni bozmak istiyor, diye düşündü. Sonra, «Bulunmuş çocuk olduğunu öğrenince içinde bir yalnızlık duydun mu?» diye sordu. «Hüzünlü müydün?»

«Hayır, yalnızlık duymadım. Hüzünlenmedim de.»

.....

«Üniversiteye gitmek isteyince, gelecekteki vârisimiz için böyle bir eğitim bizi sadece kaygılandırır dediler. Mağazada bir işler yaparsam daha iyi olurmuş. Babam böyle konuştuğu zaman bir parça... bir parça şey olmuşum.»

«Geçen yıl oldu bu değil mi?»

«Evet, geçen yıl.»

«Ailene kayıtsız şartsız boyun eğer misin?»

«Pek tabii.»

«Bu bir evlenmeyle ilgili olsa da mı?»

Genç kız duraksamadan, «O zaman da» diye cevap verdi. «Şimdiye kadar hep böyle oldu.»

Şiniçi, «Peki ama benlik denilen, kişilik duygusu denilen şey yok mu sende?» diye sordu.

«Var, çok var. Ama ne yapmam gerektiğini ben kendim kestiremem.»

«Bu duyguyu yenemez misin? Söküp atamaz mısın içinden?»

«Hayır, içimden atmam.»

Şiniçi, «Ah bilmece gibi konuşuyorsun» dedi. Sesi koyverdiği hafif gülüşünün içinde titreşti. Parmaklığa dayanıp sorar gözlerle Çieko'nun yüzüne baktı. «Bulunmuş esrarlı çocuğun yüzünü görmek istiyorum.»

«Karanlık oldu artık, değil mi?» diyerek Çieko ilk kez Şiniçi'ye döndü. Gözleri çakmak çakmaktı.

«Korkuyorum» dedi ve bakışlarını büyük avlunun çatısına kaldırdı. Kalın sedir ağacından yapılmış çatı karanlık ve heybetli kütlesiyle genç kızın üzerine eğiliyor gibiydi.

İKİNCİ BÖLÜM

Rahibeler Manastırı ve Parmaklı Pencere

Çieko'nun babası Sata Takiçiro, üç dört gün önce Saga'nın ıssız bir yerinde saklı gibi duran Rahibeler Manastırına çekilmişti.

Buraya gerçi Rahibeler Manastırı derlerdi ama içinde sadece yaşı altmış beşten yukarı olan bir tek kadın tariki dünyayı barındırmaktaydı. Bu küçük inziva eski Kiyoto'ya aitti. Şerefli bir tarihçesi vardı. Bir bambu ormanının derinliklerine gömülmüş olan giriş kapısı kolay kolay göze çarpmazdı. Böylece turistler tarafından hemen hiç rahatsız edilmeden kalmış ve unutulmuşluğun içinde dinlenmeye dalmıştı. Bitişindeki bina arada sırada çay törenleri için kullanılıyordu, ama ünlü bir çayhane filan değildi. İnzivanın sahibi olan kadın pek seyrek evden çıkardı, o da İkebana'da ders vermek için.

Bu Rahibeler Manastırının bir odasını Takiçiro kiralamıştı. Burada daha şimdiden değişmeye başlamıştı.

Sata Takiçiro'nun mağazası büyük bir toptancı kumaş ticarethanesiydi. Etrafındaki büyük ticarethaneler çoğunlukla anonim şirketlere dönüşmüş, onun mağazası da bu harekete katılmadan edememişti. Gerçi Takiçiro mal sahibiydi, ama işi ticari mümessiline bırakmış bulunuyordu. (Şimdi bunlara işi yürüten müdür diyorlar.) Fakat yine de eski usul ticaretten bir şeyler artakalmıştı.

Takiçiro çok erkenden beliren bir yetenek göstermişti. İnsanları hor görürdü. Kendi imalatı olarak piyasaya renkli kumaşlar çıkarmak hevesine ada kapılmamıştı. Piyasaya bir şey çıkarmışsa, bunlar hep ağır satılan, alışılmamış yenilikler olmuştu.

Babası Takiçibay başlangıçta onun çalışmalarını sessizce seyretmişti. Günün modasına göre desenleri çizen kendi mağazasındaki desinatörlerle dışardan tutulan ressamlar bu işi pekâlâ başarıyorlardı. Dik kafalı oğlunun taslak çizme işini ilerletemeyince uyuşturucu maddelere el attığını ve desenli müslinler için acayip şekiller çizdiğini far kedince onu hastahaneye göndermişti.

Buna karşılık Takiçiro'nun işi üzerine alışından beri, onun acayip taslakları birden yavanlaşmıştı. Bu yüzden kaygılanmış ve Saga'nın rahibeler manastırına kapanmıştı. Orada daha iyi ilhamlar elde edeceğini umuyordu.

Savaş bittikten sonra kimono desenleri gittikçe daha göz alıcı olmaya başladı. Takiçiro'nun uyuşturucu madde içerek yaptığı acayip taslakları şimdi modern soyutlamalar izlenimini uyandırıyor. Bu arada yaşı da elli beşe gelip dayanmıştı.

Bazı defa kendi kendine, «Klasik bir yol denesem mi?» diye mırıldanırdı. O zaman bütün ihtişamıyla eski gelenek gözünün önüne gelirdi. Çok eski kumaşlarla elbiselerin desen ve renkleri kafasında dansetmeye başlardı. Kiyoto'nun ünlü bahçelerinde, dağlarında ve kırlarında avare dolaşırken, kimono desenleri için durmadan taslaklar hazırlardı.

Öğleye doğru kızı Çieko çıkageldi.

«Baba, fasulye ezmesi yemek ister misin? Morika mağazasından getirdim.»

«Oh, çok teşekkür ederim. Morika'nın fasulye ezmesini çok severim, ama daha çok senin gelişine sevindim. Babanın zihnini açmak için akşama kadar kalır mısın burda? Kalırsan iyi bir desen aklıma gelecektir.»

Toptancı kumaş mağazası sahibi olarak Takiçiro'nun kendisinin taslaklar çizmesi hiç de gerekli değildi. Bunlar daha çok işi aksatmaktaydı.

Mağazada, giriş salonunun Hıristiyan fenerinin bulunduğu bahçeye bakan arka penceresinin yanında bir rahlesi vardı. Günün yarısını burada oturarak geçirirdi. Rahlenin arkasında İmparator ağacından (¹⁰) yapılmış iki tane eski komodin vardı, bunların içinde eski çağların Çin ve Japon kumaşlarından parçalar saklıydı. Komodinlerin yanındaki kitap sandığı her ülkeden dokuma resimleriyle doluydu.

Arka bahçede kendisi için yaptırdığı bir deponun ikinci katında, No tiyatrosu için kostümler, kadınlar için işlemeli tören kılıkları bulunurdu. Bunların çoğu asıl biçimlerini muhafaza etmekteydiler. Orada güney ülkelerinden getirilmiş birkaç boyalı pamuklu topu da vardı.

Bunların bazılarını Takiçiro'nun babası veya büyük babası toplamıştı. Eski kumaş sergileri düzenlenip, hazinesinden bu kumaşları ödünç vermesi kendisinden rica edilince, «Onlar bu evden dışarı çıkamaz; atalarımın buyruğu böyle» diyerek yapılan teklifi kesin dille reddederdi, kararından da asla dönmezdi.

Bina eski Kiyoto biçiminde yapılmıştı. Tuvalete gitmek için Takiçiro'nun rahlesinin yanından girilen dar bir koridordan geçmek gerekirdi. O zaman Takiçiro konuşmaksızın alnını kırıştırır, mağazadaki çıraklar gürültü ederlerse keskin bir sesle, «Patırtıyla olur mu bu?» diye bağırırdı.

Mağazanın müdürü içeri girer, avuçlarını birbirine kavuşturarak «Osaka'dan bir satıcı geldi» derdi.

Takiçiro, «Ondan bir şey almak istemiyorum» cevabını verirdi. Başka toptancıya gitsin.» «Eskiden beri bize gelen birisi olduğuna dikkatinizi çekmek isterim.»

«Kumaş gözle görülüp alınır. Lafla satın alanın bu işe göre gözü yok demektir. Ucuz şeyler ise bizde top top.. »

«Başüstüne!» Müdüre yol göstermesi de böyle olurdu.

Takiçiro'nun rahlesiyle minderi arasında yabancı ülkeler işi kıymetli bir halı seriliydi. Çalışma yerinin etrafında güney işi boyama pamukludan pahalı bir kumaş perde asılıydı. Çieko'nun akıllıca bir buluşuydu bu. Perde, mağazadan gelen gürültüleri bir dereceye kadar yumuşatma hizmeti görüyordu. Çieko bu perdeyi sık sık değiştirirdi. Perdeyi her değiştirmesinde Çieko'nun babası şefkat duygularıyla sarsılır ve kıza perde kumaşının niteliğini, Cava'dan mı yoksa İran'dan mı gelmiş olduğunu, eskiliğinin derecesini ve üstünde bulunan desenleri uzun uzun anlatırdı. Böylesine ayrıntılı açıklamalarda bazı kez Çieko'nun anlamadığı şeyler de olurdu.

Bir seferinde Çieko perdenin üzerine bakmış ve «Cep yapmak için yazık bu kumaşa» demişti. «Çay töreni bezleri için kesmeye de gelmez, fazla büyük, Ama Obi kuşağı olabilir, kaç tane çıkar acaba bundan? (¹¹)

Takiçiro, «Makası getir» demişti.

Bu işlere yatkın elinin çabuk hareketleriyle pamuklu kumaşı düzenli bir şekilde kesmiş «Sana bir Obi çıkar bundan» demişti.

Beklemediği bu davranış karşısında Çieko'nun gözleri yaşarmıştı.

«Fakat olmaz baba..»

«Oldu bile! Bu kumaştan bir Obi kuşanırsan, belki bana desenler için yeni ilhamlar

getirirsin.»

Rahibeler Manastırına giderken Çieko'nun üzerinde şimdi bu Obi vardı.

Takiçiro pamuklu kuşağı hemen farketti, ama görmezlikten geldi. Kumaş iri iri desenleriyle sahaneydi, yumuşak ve keskin renkler sürekli değişim halindeydiler. Ama bahar çiçeklerinin açtığı şu zamanda, böyle bir kuşak acaba genç bir kıza yaraşır mı? diye düşündü.

Çieko, babasının önüne yarım ay biçimi kahvaltılık kutusunu koydu. «Biraz bekleyeceksin baba. Fasulye ezmesini şimdi hazırlarım sana.»

Baba cevap vermedi.

Çieko ayağa kalkıp küçük bambu ormanına baktı.

Baba, «Bambuların sonbaharı başlamak üzere» dedi. (¹²) «Kerpiç duvar çatlayıp bel vermiş. Sıvası dökülüyor. Onun hali de tıpkı bana benziyor.»

Çieko, babanın böyle sözlerine alışkındı, onu avutmaya kalkışmadı. Sadece, «Bambuların sonbaharı!» diye tekrarladı.

Baba önemsemeyen bir edayla, «Yoldaki kiraz çiçekleri nasıl?» diye sordu.

«Göllerde çiçek yaprakları yüzmeye başlamış bile. Dağların teze yeşilinde çiçek açmış sadece bir iki ağaç var. Uzaktan çok güzel görünüyor.»

«Hım..»

Çieko arka odaya gitti. Takiçiro kızın soğan soymasını ve kurutulmuş Bonito balığının pullarını kazımasını işitiyordu. (¹³) Sonra kız fasulye ezmesi için tabakları içeri getirip sofrayı kurdu.

Babasına canla başla hizmet ediyordu.

Baba, «Sen de biraz yemek istemez miydin?» diye rica etti.

«İsterim, teşekkürler,» diye Çieko cevap verdi. Baba kızın omuzlarından göğsünün üzerine kadar olan kısmını inceledi.

«Çarpıcı değil. Hem sen yalnız benim desenlerimi giyiyorsun. Bunları giyen tek insan da sen misin acaba? Bunlar pek satılmıyor da..»

«Onları giymesini seviyorsam, güzel oldukları içindir.»

«Desenler çok sade değil mi ama..»

«Sade elbette, fakat..»

Baba birden sert bir sesle, «Genç kızlar için sadelik çok iyidir» diye bağırdı. «Bakmasını bilen bunu takdir eder.»

Sonra da derin bir susuşun içine yuvarlandı.

Takiçiro'nun taslakları hayli zamandır onun kişisel zevki ve tutkusu olmuştu. Artık yalnız seri halinde mallar yapılan mağazasında müdür, patronun şerefine kollamak için iki üç parçayı özel surette boyattırıyordu. Bu kumaşlardan birini her zaman kızı Çieko kendi isteğiyle giyerdi. Bu kumaşlar genellikle yüksek kaliteli mallardı.

Takiçiro, «Hep benim şeylerimi giymen şart değil» dedi. «Yahut da hep bizim mağazanın kumaşlarını.. Bu kadar aşırı görev duygusu gereksiz..»

Çieko, «Görev duygusu mu?» diye hayretle sordu. «Görev duygusundan yapmıyorum bunu.»

Baba, «Göz alıcı parlak kumaşlar giyersen, o zaman bir yavuklu bulduğun kanısına varacağım» diye bağırarak yüksek sesle güldü. Hiç de içten gelen bir gülüş değildi bu.

Çieko, fasulye ezmesi servisi yaparken gözü babanın büyük yazı rahlesine ilişti. Orada her zaman görünen şeylerin hiç biri yoktu ortada; sanki Kiyoto desenleri bir çırpıda çizileceklerdi. Rahlenin bir kenarında Edo verniğiyle cilalı küçük bir çini mürekkebi kutusu ve reproduksiyonlarıyla iki defter; daha doğrusu Koya-San tapınağının gümüş yazısının güzel-yazı örnekleri vardı. (14)

Çieko, baba Rahibeler manastırında asıl işini unutmak mı istiyor acaba? diye düşündü. Takiçiro utanmış bir edayla, «Altmış yıllık güzel yazılar» dedi. «Ama Fucivara ustalarının gümüş yazıda çizgileri akıtışı benim taslaklarımda belki işe yarar.»

.....

«Ne acı, elim titriyor benim.»

«Büyük yazsan nasıl olur?»

«Zaten büyük yazıyorum.»

«Mürekkep kutusunun üstündeki tesbih de ne oluyor?» (15)

«Ah, o mu? Sayın başrahibe ricam üzerine bana verdi.»

«Dua ederken mi eline alıyorsun?»

«Yeni moda söylemek gerekirse, o benim küçük maskotumdur. Bazan ağzıma bile alıyor ve ısırıp koparmak istiyorum.»

«Ne iğrenç! Bu kadar yıldır kaç elden geçmiş olduğuna göre pis değil midir?»

«Niye pis olsun? Alt tarafı iki, üç nesil sofu rahibelerin kiri bu.»

Babanın ıstırabıyla sarsılmışçasına Çieko, hiç bir şey söylemeden bakışlarını yere indirdi. Fasulye yemeğinin tabaklarını mutfağa taşıdı.

Dönüp gelince, «Başrahibe nerde?» diye sordu.

«Nerdeyse eve gelir. Niye sordun?»

«Biraz Saga'da dolaşıp sonra eve gideceğim. Bugünlerde Araşiyame taşmış olmalı. Ben Monomiya'yı, Nison-İn'e ve Adaşino'ya giden yolu seviyorum.»

«Sen bu gençliğine böyle yerleri seviyorsan, geleceğin beni kaygılandırıyor. Bana bu kadar benzememelisin! »

«Hiç bir kadın erkeğe benzeyebilir mi?»

Baba ayağa kalkıp balkona çıktı ve Çieko'nun arkasından baktı.

İhtiyar rahibe de tam bu sırada dönmüş ve telaşlı telaşlı bahçeyi süpürmeye koyulmuştu

Takiçiro rahlesinin önüne çöktü. Eğrelti otu resimleri, ressam Korin'le Sotatsu'nun çiçekli ilkbahar çayırları gözlerinin önünde uçuşuyordu. Ve az önce kendisini bırakıp gitmiş olan Çieko'yu düşündü.

Genç kız köy yoluna çıktığı zaman, babanın saklandığı Rahibeler Manastırı bambu korusunun içinde kaybolmuştu.

Çieko, Adaşino'nun Nenbutsu tapınağını (16); görmek niyetindeydi. Harap taş merdivenlerden yukarı çıktı; soldaki bir kayalığın üstünde iki tane Buda heykelinin bulunduğu yere varınca, yukardan gelen gürültüler duyarak durakladı.

Burası devrilmiş yüzlerce mezar taşıyla dolu bir alandı. Bu taşların altında dinlenenler için dua edecek kimse yoktu artık. (17) Kısa bir süre önce fotoğraf sevenler kulübünden buraya gelmişler ve acayip biçimde incecik şeyler giymiş bir kadının küçük mezar taşı kümelerinin

önünde poz poz resmini çekmişlerdi. Kim bilir, bugün de belki buna benzer bir şeyler oluyordu yukarda.

Çieko taştan Buda tasvirlerinin önünden geri dönüp merdivenlerden aşağıya indi. Babasının sözleri aklına gelmişti.

Araşiyama'ya doğru bahar gezmesine çıkanlardan kaçındığına göre, Adaşino ve Nonomiya gibi yerler genç bir kıza hiç yaraşmaz demektir; en azından babanın üzerindeki elbiseye çizdiği desenler kadar.

Çieko, babanın Rahibeler Manastırında yapacağı hiç bir şey yok, diye düşündü. Onun bu yapayalnızlık içinde kaybolduğu duygusuyla ürperdi. Ruhunda neler oluyordu ki, ona eski pis tespihleri ısırtıyordu?

Çieko, babanın bir tespihi ısırarak işiyle ilgili öfkesini dizginlediği kanısına vardı.

«Keşki benim elimin parmaklarını ısırsa, böylesi daha iyi olurdu» diye düşünerek: başını salladı. Ve sonra kendini başka şeyler düşünmeye zorladı. Bir seferinde Nenbutsu tapınağında anneyle birlikte çan çalışmalarını aklına getirdi.

Bu çan kulesi yeni yapılmıştı. Narin yapılı anne çana vurunca ses çıkmamıştı. Çieko «Bu işin püf noktası var» diyerek elini anneninkinin üstüne koymuş ve birlikte çana vurmuşlardı. O zaman çan gürültüsüyle ses vermişti.

Anne sevinçle, «Gerçekten öyleymiş!» diye bağırmıştı. «Ne kadar uzaktan duyulmuştur dersin?»

Çieko gülerken, «Biz öyle eli alışkın rahipler gibi güzel çalamayız» diye düşüncesini açıklamıştı.

Bunları hatırlayarak Çieko, Nonomiya'ya giden patikaya saptı. Bu yoldan çok zamandır kimse geçmemiş olmalıydı, Yol bambu korusunun derinliklerine doğru uzanmaktaydı, ama bu saatte derin karanlık oldukça ışıklıydı. Tapınağın büyük kapısı önündeki bir satış tezgâhından sesler geliyordu.

Kendi halinde duran tapınakta hiç bir şey değişmemişti. Genci monografisini yazdığına göre, burası rahibe olmuş bir bakirenin, bir imparator kızının hatırasına kurulmuştu. Bu bakire İsa'yı kutsamak için dinsel törenler yönetmiş ve üç yıl süreyle el değmemiş temiz vücudunu her şeyden saklı tutarak burda yaşamış. Bu yer aynı zamanda kabukları yontulmamış ağaç gövdelerinden yapılmış tapınak kapısı ve çalı çırpıdan bahçe çitiyle de tanınmıştı.

Nonomiya'dan kır yoluna çıkılınca, Araşiyama manzarası bütün genişliğiyle ortaya çıkar.

Ayıışı köprüsünün arkasında, kıyıdaki ağaçlıklı yoldan otobüsle geçti.

«Evde babayı nasıl anlatmalı bilmem? Anne bunu öğrenmek için yolunu gözlüyordur.»

Derebeylik çağının sonlarına doğru ikide bir çıkan yangınlar gibi çıkmış olan, Tekko-yaki veya Dondon-yaki (¹⁸) adı verilen ilkbahar yangınlarında şehrin merkezindeki iş yerleri bir kez daha mahvolmuştu. Takiçiro'nun mağazası da bundan kurtulamamıştı.

Bu bölgede hâlâ eski Kiyoto stili mağazalar vardı. Bu yapılar ön taraflarında ensiz tahta kaplamaları ve üst katlarında sepet gibi örülmüş kafesli pencereleriyle yüz yaşında bile değillerdi. Takiçiro'nun arka tarafta bulunan bir binası bu yangınlarda zarar görmeden kurtulmuştu. Takiçiro'nun mağazası yeniden yapılırken modern biçimler hiç düşünülmemişti. Bunda mal sahibinin karakteri etken olmuştu; ya da işinin artık pek parlak gitmeyişi.

Çieko eve geldi, parmaklıklı kapıyı açtı. Bu kapıdan bakınca arka tarafa kadar evin içini

girebiliyordu.

Her zamanki gibi annesi Şige, babanın yazı rahlesine oturmuş çubuğunu içmekteydi. Sol elini yanağına dayamış, sırtını kamburlaştırmıştı. Bir şey okuyor ya da yazıyora benziyordu ama rahlenin üzerinde hiç bir şey yoktu.

Çieko, «İşte geldim!» diye bağırarak anneye doğru yürüdü.

Anne, «Döndün mü? Ah ne güzel» dedi ve birden aklına gelmişçesine «Baba nasıl?» diye sordu.

«Evet.. şey..» Çieko uygun bir cevap düşünüyordu.. «Onun için fasulye ezmesi aldım.»

«Morika'dan değil mi? Buna çok sevinmiştir. Hazırlayıp yedirdin mi bari?»

Çieko evet dercesine başını salladı.

Anne, «Ne var ne yok Araşiyama'da?» diye sordu.

«Bir sürü insan.»

«Baba seni Araşiyama'ya götürdü mü?»

«Hayır, başrahibe evde yoktu da ondan.» Çieko, «Baba şimdi de güzel yazıya çalışıyor» diye devam etti.

Anne hiç de hayret etmeksizin «Güzel yazı mı?» dedi. «Güzel yazı insanı dinlendirir, güzel iştir. Bunu tecrübemle biliyorum.»

Çieko bakışlarını annenin parlak tenli, irice yüzünde dolaştırdı. Bu yüzdeki ifadeyi anlamaya gücü yetmedi.

Anne sakin bir edayla, «Çieko» dedi, «istemiyorsan mağaza işini üzerine almayabilirsin.»

«Gönlün birini çekiyorsa evlenebilirsin.»

.....

«Niçin bunları söylüyorsun anne?»

«Bunlar böyle bir çırpıda söylenecek şeyler değil, ama ben de elli yaşına bastım artık, değil mi? Uzun uzadıya düşündüm bunu.»

«Böyle uzun uzun düşüneceğiniz yerde ticaretten çekilseniz.»

Çieko'nun güzel gözleri yaşarmıştı.

Anne hafifçe gülümseyerek, «Ne tuhaf teklifler yapıyorsun» diye karşılık verdi. «Gerçekten bizini ticaretten çekilmemiz gerektiği kanısında mısın Çieko?»

Annenin sesi yüksek değildi, ama sesin tonuna bir ağırbaşlılık gelmişti. Az önce anne hafifçe gülümsemiş miydi, yoksa Çieko aldanıyor muydu?

Genç kız «gerçekten bu kanıdayım» cevabını verdi. Aynı anda göğsünde bir acı titreşti.

«Sana darılmış filan değilim. Ekşitme yüzünü öyle. Evin genci konuştu, yaşlısı da dinledi. İkisinden hangisi daha yapayalınızdır, bunu sen elbette bilirsin.»

«Affet beni anne.»

«Affedilecek bir şey yok.» Bu sefer anne sahiden gülümsemişti. «Ama az önce söylediğimin karşılığı değil.»

«Böyle budalaca sözler ettiğime göre, ben kendim de bunu bilmiyorum demektir.»

«İnsan kadın da olsa, sonuna kadar sözünde durmalı.»

«Ama anne..»

«Saga'da babaya da buna benzer şeyler söyledin mi?»

«Babaya mı? Hayır.. tek kelime bile söylemedim.»

«Öyle mi? Babaya da söylemeliydin. Ne olur, ona da söyle bunu... O erkektir ve belki

kızacaktır, ama kalbinin gizli köşesi sevinir buna.» Anne elini alınca götürdü. «Onun rahlesine oturup hep onu düşündüm.»

«Onun amacını anlayabiliyor musun?»

«Bir anlayabilsem...»

Ana kız bir süre sustular. Çieko kendini bir parça toparlamıştı.

«Nişiki pazarına gidip akşam yemeği için bir şeyler alayım mı?»

«Olur, teşekkür ederim.»

Çieko ayağa kalktı. Mağazanın içinden geçip parkesiz koridora girdi. Eskiden bu dar ve uzun koridorlar evi boydan boya dolaşırdı. Mağaza tarafının karşısındaki duvarda Kudo denilen bir sıra ocak sobaları duruyordu. Bilindiği üzere bu sobalar artık kullanılmaz olmuştur. Arkalarına bol alevli gaz sobaları yerleştirilmiş ve döşemeler de parkeyle kaplanmıştı. Bu eski sıvama döşemelerden giren hava cereyanı, Kiyoto'nun soğuk kışlarında çok rahatsız edici oluyordu.

Ama eski ocaklar henüz harap olmamıştı. (Birçok yerlerde hâlâ muhafaza edilmektedir.) Bunun nedeni ocakların da Tanrısı bulunan, ateş Tanrısı Kudo-San'a olan çok yaygın inançtı.

(¹⁹) Ocağın arkasında yangına karşı bir muska asılıydı. Koca göbekli mutluluk Tanrısı Hotay'ın küçük heykelleri bir kenara dizilmişti. Her yıl ikinci ayda, ayın ilk gününde (²⁰) Fuşimi'deki İnari tapınağını ziyaret edip, her seferinde -yedi taneyi tamamlayıncaya kadar- bu heykelciklerden bir tane almak gelenektir. Bu sırada birisi ölürse, bunların hepsi atılır ve toplamaya yeniden başlanırdı.

Çieko'nun evinde yedi heykel tamamlanmış bulunuyordu. Baba, anne ve kız çocuktan meydana gelen bu ailede yedi yıldan fazla zamandan beri kimse ölmemişti.

Ocak Tanrılarının dizisinin yanında beyaz porselenden çiçek vazoları vardı. Anne, her iki ya da üç günde bir bunların suyunu tazeler ve özenle etraflarındaki tozu silerdi.

Çieko filesi kolunda evden çıkıp daha on adım gitmemişti ki, genç bir adamın kafesli kapıdan içeri girdiğini gördü.

«Ah, banka memuru bu.»

Genç banka memurunun kızı farketmemiş olduğu anlaşılıyordu.

Bu genç adam hep belirli zamanlarda geldiği için Çieko'nun fazladan yapacağı bir şey yoktu. Ama nedense adımları yavaşlayıverdi. Mağazanın kafesli cephesinin önünden geçti ve parmaklarının ucuyla her kafes çubuğuna hafifçe dokundu.

Kafeslerin bittiği yerde arkasına bir kez daha dönüp yukarıya baktı.

Bakışları üst katın ince örgülü kafesli penceresinin altındaki eski tabelaya takıldı. Tabelanın kendisine özgü küçük bir de çatısı vardı. Hem böyle eski bir ticarethanenin şerefine yaraşır ağırbaşlılıktaydı, hem de çok süslüydü. Bu sakin ilkbahar gününde, güneşin eğik ışınları tabelanın altın harfleri üzerinde donuk donuk parıldıyordu. Bu ışımaların içinde tabelanın münzevi bir görünüşü vardı. Mağazanın kalın pamukludan solmuş sararmış perdelerinde iri büklümlerin çıkıntıları dışarıya biraz daha taşmış gibiydi.

Çieko, «Ah, insanın benliğinde duyduğu biçimde münzevi saatler ancak Hayan tapınağındaki erguvan rengi salkım kirazlarda vardır» diye düşündü ve adımlarını hızlandırdı.

Nişiki pazarı her zamanki gibi insanla kaynıyordu.

Geriye dönerken evlerinin yakınında, Şirakava köyünden çiçek getirip satan kıza rastlayıp,

«Bize de gelir misin?» diye seslendi.

Kız, «Çok teşekkür ederim» dedi. «Küçük hanım eve mi dönüyor. Size burda rastlamış olmam ne güzel? Neredeydiniz?»

«Nişiki pazarında.»

«Ah ne kadar çalışkansınız.»

«Evdeki mihrap için çiçek lâzım bize.»

«Hay-hay emrinizdeyim. Buyurun, hoşunuza gidenleri seçin, küçük hanım.»

Çiçekler deniliyordu ama bunlar taze yaprak vermiş Sakaki ağacı dallarıydı. (21) Satıcı kız bunları her zaman ayın birinci ve on beşinci günlerinde Şirakava'dan getirirdi.

Çieko, taze yaprak sürmüş dalların en yumuşaklarından seçip aldı, kalbi birden sevinçle dolmuştu. Elinde Sakaki dallarıyla evden içeri daldı.

Berrak bir sesle, «Anne, ben geldim bak» diye bağırdı.

Çieko kafesli sokak kapısını aralayıp sokağı gözden geçirdi. Şirakava'lı kız hâlâ orda duruyordu. Çieko ona seslendi:

«İçeri gelin! Dinlenirsiniz! Çay koyayım size.»

«Çok teşekkür ederim. Siz her zaman böyle dostça davranıyorsunuz.» diyerek satıcı kız başıyla kabul işareti yaptı. Parkesiz koridordan geçerken çiçeklerini havaya kaldırıp başının üstünde tuttu. «Bunlar sadece değersiz kır çiçekleri.»

Çieko, «Ah, kır çiçeklerini ne kadar sevdiğimi bilirsiniz» dedi ve kendi halindeki çiçekleri seyre koyuldu.

Mutfağa girilen yerin yanında eski bir kuyu vardı. Kapağı, örülmüş bambudandı. Çieko, çiçekleri ve sakaki dallarını bu kapağın üzerine koydu.

«Makas alıp geleyim. Ah evet, sakaki dallarını yıkamak lâzım.»

Satıcı kız, «Bende makas var» dedi. «Sizde ocak Tanrısının mihrabı her zaman böyle tertemiz tutuluyor. Biz çiçekçi kızlar bunun için size minnettarız.»

«Annem çok temizdir de ondan.»

«Küçük hanım da besbelli öyle.»

.....

«Günümüzde, ocak Tanrısı mihrabı, vazoları ve çiçekleri birçok evde tozlu ve pis oluyor. Bu yüzden çiçek satmak gittikçe sıkıntılı bir iş oldu. Size geldiğim zamanlar ise kendimi ferahlamış ve sevinçli hissediyorum.»

Çieko susuyordu. Asıl önemli bir ticaretin bu evde yıkılmaya yüz tuttuğunu Şirakava'lı kıza söylemeye gücü yetmiyordu.

Anne hâlâ babanın rahlesinde oturmaktaydı.

Çieko mutfağa gelmesini rica edip, ona pazardan aldıklarını gösterdi. Anne, kızının filesinden çıkarıp önüne koyduklarını gözden geçirdi: Ve çocuğunun gerçekten bir ev kadını olduğunu anladı. Acaba böyle oluşu, babanın Saga'ya Rahibeler Manastırına gidip uzaklaşmasından mıydı?

Anne, «Sana yardım edeyim» diyerek mutfakta işe başladı. «Az önceki kız, bize her zaman gelen satıcı değil miydi?

«Evet.»

«Söyle bakayım, baban kendisine armağan ettiğin kitapları Rahibeler Manastırına götürmüş

mü?»

«Ah, hiç dikkat etmedim buna.»

«Senden aldığı kitaplardan başka hiç bir şey götürmemiştir.»

Kitaplar, Paul Klee, Matisse, Chagall'ın resimleriyiz daha yeni, daha soyut sanat eserleri koleksiyonlarıydı. Çieko, bunların babasının içinde yeni ilhamlar uyandıracığını ummuştu.

«Bilir misin, bizim işte babanın taslaklar yapması hiç de gerekli değil. En iyisi dışarda boyanmış kumaşlara bakıp, onları satmaya çalışmalı. Buna karşın babamız, neler yapıyor.. »

Böyle konuşan anneydi.

Anne, «Babanın hoşuna gitsin diye hep onun desenlerini taşıyan elbiseler giymene de şaşıyorum doğrusu» diye devam etti. «Bunun için de sana çoktandır teşekkür etmek istiyordum.»

«Teşekkür mü? Niçin? Ben onları sadece sevdiğim için giyiyorum.»

«Baba elbiselerini ve kuşaklarını kendi kızında görürse, acaba yalnızlığını daha derinden duymaz mı?»

«Anne, onlar sade şeyler, evet ama iyice bakılırsa aynı zamanda zevkli şeyler. Bu desenleri öven kimseler de var.»

Çieko bugün babasıyla da hemen hemen aynı konuşmayı yapmış olduğunu hatırladı.

Anne, «Bazen» dedi, «güzel kızların üzerinde sade elbiseler hoş durur...» Tencerenin kapağını açıp pişen yemeği küçük bir çubukla karıştırdı. «Peki, baba, moda olan parlak şeylerin taslağını niçin çizmek istemez?»

«Eskiden baba, çok zarif ve olağanüstü özellikte desenler de çizmişti.»

Çieko başını eğdi. «Sen de babanın elbiselerini giymiyor musun anne?»

«Annen ihtiyarladı ama...»

«İhtiyar, ihtiyar. Kaç yaşındasın ki?»

«Her zaman için ihtiyar.» Anne düşüncesinde ısrar ediyordu. «Bay Komiya'nın, biliyorsun kendisine 'saklı kültür hazinelerinin ustası adını verdiler, onun Edo stilinde Komon desenleri de genç kızlara çok yaraşıyor ve göze batıyor. Gelip geçenler durup kalıyor ve şaşkın şaşkın bakıyorlar.»

«Baba ruhunun derinliğinden yaratıyor...»

Anne, «Bu biraz kocaman bir laf» dedi. Kiyoto kadınlarına özgü beyaz yüzünde kıpırdanmalar oldu.

«Ama Çieko, baba senin gelinliğin için daha gösterişli, parlak şeyler yaratmak istiyordu. Böyle bir karar vermiş olması beni çoktandır sevindiriyordu.»

«Benim gelinliğim mi?»

Çieko'nun yüz çizgileri hafifçe bulutlandı ve bir süre sustu.

«Anne! Hayatında hiç yüreğini en derin noktasına kadar sarsmış bir şey oldu mu?»

«Bir kez daha anlatmıştım bunu sana. Babayla evlendikten sonra sevgili Çieko'muzu, tatlı bebeğimizi çalıp kaçtığımız zaman oldu. Aynı hal bebeği çalıp arabayla uzaklaşırken de oldu. Aradan yirmi yıl geçti, ama hatırladığım zaman bugünmüş gibi yüreğim hoplar yerinden, Çieko, bak sen de dinle, koy elini kalbime.»

«Anne, ben terkedilmiş bir çocuktum, değil mi?»

Anne görülmemiş bir telaşla başını sallayarak, «Hayır, hayır!» diye bağırdı:

«Her insan hayatında bir ya da iki defa gerçekten kötü şeyler yapabilir, değil mi? Bir süt çocuğunu çalmak ise, para çalmaktan veya başka bir şeyi kendisi için alıp götürmekten daha büyük günah... Hatta cinayetten bile daha kötü.»

«Anne, anne...»

«Annenle baban üzüntüden çıldırmış olmalıdır. Bunu düşünürüm de seni hemen onlara geri vermek gelir içimden. Ama artık olacak iş değil Asıl annenle babanı bulsan da, ben onları istiyorum desen, bizim yapabileceğimiz hiç bir şey yok. O zaman annen burda kahrından yok olur gider zaten.»

«Anne, yalvarırım böyle konuşma! Benim için senden başka anne yok. Bu inançla büyüdüm ben.»

«Biliyorum Bu yüzden daha da ağır basıyor suçumuz... Babayla ben, ikimiz de cehenneme gideceğimizi biliyoruz. Peki, cehennem nedir? Sevgili kızımız olmazsa, burası zaten bizim için cehennem demektir.»

Anne böyle heyecan içinde konuşuyor, gözyaşları yanaklarından aşağıya akıyordu. Çieko da ağlamamak için kendini güç tutmaktaydı.

«Anne, ne olur bana gerçeği söyle! Ben terkedilmiş çocuğum, değil mi?»

«Hayır, hayır!» Anne tekrar başını salladı. «Terkedilmiş çocuk olduğunda niçin böyle ısrar ediyorsun?»

«Sizin bir bebeği çalabileceğinize inanmadığım için.»

«Yüreği derinden sarsan bir şeyi, gerçekten kötü bir şeyi insan hayatında bir ya da iki defa yapabilir. Bunu az önce demedim mi sana?»

«Eğer öyleyse, peki nerden almıştınız beni?»

Anne duraklamadan, «Gion parkında kiraz ağaçlarının yanından» dedi. «Bunu sana daha önce de anlattım. Çiçek açmış ağaçların altındaki bir sıranın üstüne sevimli bebeği yatırıp bırakmışlardı. Bizi görünce bir çiçek gibi güldü. Başka şey yapamazdım, bebeği kollarıma almak arzusuyla yandım. Kucağıma kaldırdığım zaman kalbim yerinden kopacak gibi çarpmaya başladı. Onu yanaklarıma dayayarak babaya baktım. Baba bana «Şige!» diye seslendi, «çocuğu çalıp kaçalım mı?» «Nasıl?» diye bağırdım. Bunun üzerine «koş, çabuk koş» dedi. Daha sonraki şeyler bir rüya gibi olup bitti. Hani İmabo yemeği verilen Hirano lokantası var ya, işte onun önünde sanırsam kendimizi bir arabaya attık.»

.....

«Bebeğin annesi az önce bir yere gitmiş olmalıydı. Bu fırsat böyle ortaya çıkmıştı.»

Annenin hikâyesinde inanılmayacak hiç bir yan yoktu.

«Alın yazısı bu! Ve sonra Çieko, bizim çocuğumuz olalı tam yirmi yıl geçmiş değil mi? Senin için iyi mi oldu, kötü mü oldu, bilmiyorum. Senin için iyi geçmiş olsa bile, yine de önünde bütün kalbimle ve ellerimi kavuşturarak hiç durmadan af diliyorum. Baban da başka türlü düşünüyor.»

«Benim için iyi oldu anne. İyi olduğunu içimde duyuyorum.» Çieko bunları söyledikten sonra iki eliyle gözlerini kapattı.

İster terkedilmiş, ister çalınmış çocuk olsun Çieko nüfus kütüğünde Sata ailesinin tek varisi olarak kayıtlıydı. Asıl çocukları olmadığı anneyle baba tarafından ilk kez kendisine anlatıldığı

zaman, Çieko henüz bunu kavriyacak duygulara sahip değildi. O zamanlar daha ortaokula yeni başlamış olan kız, anneyle babanın daha çok kendirinde hoşlarına gitmeyen bir şey gördükleri için böyle konuştuklarını sanmıştı.

Belki anneyle babanın meseleyi böyle erkenden açmaları, bunun komşulardan kulağına gelmesinden korktuklarındandı. Yahut da Çieko'nun kendilerini gönülden sevdiğini ve bunu anlayacak kadar büyüüp akıllandığını mı sanmışlardı?

Çieko şüphesiz şaşırmişti. Ama bütün bunları üzüntüyle de karşılaşmış değildi. Gelinlik çağa gelince de üzüntüsü öyle büyük olmamıştı. Takiçiro ile Şige'ye karşı sevgisi ve candanlığı değişmemiş, tasalardan uzak kalmasını bilmişti. Yaratılışının böyle olduğu anlaşılıyordu.

Ama onların asıl çocukları değilse, bir yerlerde gerçek annesiyle babasının olması gerekirdi. Acaba kardeşleri de var mıydı?

Çieko, «Hayır, onları bulmak istemem» diye düşünmüştü. «Belki de bizden daha fakirce bir hayatları vardır.»

Bu duygu Çieko için bir süre belirsiz kaldı. Zaman geçtikçe bu eski ticarethanenin kafesli pencereleri arkasında öz annesiyle babasının tasası gittikçe güçlenerek ortaya çıkmış, yüreğini bunaltmaya başlamıştı.

İşte bu yüzden Çieko mutfakta elleriyle gülerini kapatıyordu.

Anne, «Çieko!» diye bağırdı. Ellerini kızın omuzlarına koyarak sarstı. «Artık sorma bu eski şeyleri! Bu dünyada nereye ve ne zaman bir incinin düştüğünü kimse bilemez.»

Çieko, «İnci mi?» dedi. «Güzel inci benim, öyle mi? Hiç değilse bu inci annenin parmağındaki yüzüğü süsleyebilse...»

Sonra işe gitti.

Akşam yemeğini yiyip ortalığı topladıktan sonra, anneyle Çieko binanın arka tarafında bulunan üst kata çıktılar. Ön tarafta da pencereleri ince örgülü kafesle kaplı bir üst kat vardı. Burası bazan içinde mağaza çıraklarının uyuduğu alçak tavanlı küçük bir odadan ibaretti. Avlu tarafındaki bir koridordan arkadaki üst kata çıkılırdı. Buraya mağazadan da gidilebilirdi. Seçkin müşterilerin çoğu avluya açılır kabul odasında ağırlandıydı. Buranın adı gerçi kabul odasıydı, ama mağazadan doğruca girilip arkaya kadar uzanan bir salondtu. Duvarları tepeleme kumaş istif edilmiş raflarla kaplıydı. Salon uzun ve genişti. Böylece malların rahatça sergilenmesi sağlanmıştı. Bütün yıl boyunca döşemesinin üzerinde bir Rotang hasırı serili dururdu.

Arka taraftaki üst katta tavan yüksekti. Her birine altı tane hasır döşenmiş iki odası vardı. Anneyle babanın ve Çieko'nun yatak odalarıydı.

Çieko aynanın önüne oturup saç tuvaletini bozdu. Uzun saçları zarif bir şekilde omuzlarına döküldü

Sürme kapıdan «Anne!» diye seslendi. Sesinin tonunda benliğini dolduran türlü duygular saklıydı.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

Dokumacılar Mahallesi

Kiyoto gibi büyük bir şehirde ağaçların yapraklarında böylesine güzel bir rengin bulunması şaşılacak şeydir.

Yazlık imparator sarayı Şugaku-İn'deki çam korularıyla, eski tapınağın geniş bahçesindeki ağaçlar sözümüzün dışındadır. Onlar kadar şehrin kalabalık kesimindeki Kiyomaçi caddesinde, beşinci caddede, Horika kıyısında bulunan ve Takase ırmağı boyunca uzanan salkım söğütlü bulvarlar, geziye çıkmışların bakışlarını daima üzerine çeker. Bunlar sahici salkım söğütlerdir. Dallarının yeşili, hafif ve yumuşak kıvrılışlarıyla yere kadar uzanır. Bu ağaçlar gibi, Kitayama'nın, Kuzey Dağının tatlı eğilimli yamaçlarını süsleyen kızıl çamlar da aynı izlenimi uyandırır.

Ve şimdi bunlar ilkbaharın içindedirler. Higoşiyama'nın, Doğu dağının üstünde filizlenmiş yaprakların rengi görünmekte ve açık havalarda Hiay dağının taze yeşil yapraklarındaki renk tonları bile seçilebilmektedir.

Ağaçların güzelliğinin nedeni böylesine temiz tutulan bu şehrin güzelliğinin de nedenidir. Karanlık, eski ve göze çarpmayan evlerin sıralandığı Gion semtinin daracık arka sokakları bile çoğu zaman pırıl pırıldır.

Elbiselik kumaşların yapıldığı Nişicin dolaylarında da durum bundan farklı değildir. Burda küçük dükkânlar hüznü bir ahenkle birbirinin üstüne yığılmıştır. Ama yine de sokaklarda pislik bulunmaz. Kapı kafesleri hala çok küçük oldukları halde, üzerlerinde tozdan eser yoktur. Bitkiler bahçesinde de hiç bir yerde ortalığa saçılmış kâğıt kırpıntıları görünmez.

Bitkiler bahçesinde Amerikan işgal ordusu barınaklar kurmuş ve Japonların içeri girmesi yasak edilmişti. İşgal sopa erince, her şey yine eski görüntüsüne kavuştu.

Bu bahçede iki taraflı kâfur ağaçları sıralanmış bir yol vardır. Özellikle dokumacılar mahallesi Nişicin'den Otomo Sosuke burasını çok severdi. Ağaçlar pek o kadar yüksek değildi. Yol da kısaydı ama o gezintilerini hep burda yapardı. Yaprakların yeşerdiği şu sırada da tabii...

Dokuma tezgâhları vızlarken bazı kez kâfur ağaçlarının hali ne olacak diye düşünmüştü. İşgal kuvvetleri onlardan zevk almaz ki..

Sosuke, bahçenin yeniden açılmasını bekledi. Bitkiler bahçesini ziyaret ettikten sonra gezintilerini Kamo ırmağının kıyısından biraz daha yukarılara çıkararak uzatmaya başladı. Oradan Kuzey dağını seyredabiliyordu. Çoğu kez yalnız olurdu. Böyle gezintiler için bir saatten fazla zaman ayırmıyordu. Fakat onsuz da edemiyor ve her şeyden çok bu gezintileri seviyordu. Karısının kendisine seslendiği şu sırada da yine orasını düşünmekteydi.

«Bay Sata'dan telefon. Galiba Saga'dan ediyor.»

«Dostum Sata mı? Saga'dan mı?» Sosuke ayağa kalkıp büroya koştu.

Dokumacı ustası Otomo Sosuke ile toptancı Sata Takiçiro'yu ticari ilişkilerin üstünde, — Sosuke dört beş yaş daha genç olduğu halde— bir çeşit ruh yakınlığı birbirine bağlamaktaydı. Gençliklerinde birbirlerine bazan çılgınca şakalar düzenlemişler, fakat yıllar geçtikçe yolları ayrılmıştı.

Sosuke telefona gitti. «Ben Otomo. Bunca zaman geçti, nasılsın bakalım?»

«Ah dostum Otomo!» Takiçiro'nun sesi olağanüstü bir canlılıktaydı.

Otomo, «Saga'da mısınız?» diye sordu.

«Evet, şu sırada Saga'da kuytu bir Rahibeler manastırına çekilmiş bulunuyorum.»

Sosuke, sesine özellikle nazik bir eda vererek, «Düşüncemi söylememe izin verirsen» dedi, «bu iş bana bir parça bulanık göründü. Rahibeler manastırında bazan öyle şeyler olur ki..»

«Yok hayır, burası gerçekten bir rahibeler manastırı. Zaten sadece tek bir yaşlı baş rahibesi var.»

« İşte bu güzel. Bir tek başrahibe ha.. ama Bay Sata orda genç birini de..»

«Saçmalama!» Takiçiro güldü. «Bugün size bir ricam olacak Otomo.»

«Buyurun dinliyorum.»

«Kısa bir süre için size gelmek istiyorum.»

Sosuke bir parça güvensiz «Rica ederini buyrun, buyrun!» dedi. «Benim burdan ayrılabilmem çok güç. Belki tezgâhların sesini telefondan duyuyorsunuzdur.»

«Aslında bu beni kendisine çeken bir gürültü.»

«Ne demezsiniz! Durup kalsalar neler olmazdı. Bizdeki işler sizin ıssız manastırınızdan çok daha başka türlü.»

Yarım saat geçmemişt ki, Sata Takiçiro, Sosuke'nin dükkânının önünde otomobilden iniyordu. Gözleri, parıldamaktaydı. Telaşlı hareketlerle bez paketini açtı. İçinden çıkardığı bir taslağın katlarını düzleyerek «Sizden ricam işte bu» dedi.

Sosuke şaşkın gözlerle Takiçiro'ya bakıyordu. «Bir obi bu! Dostum Sata harikulade bir yenilik yaratmış. Yoksa bu rahibeler manastırına sakladığınız bir yavru için mi?»

«Yeniden başlama yine.» Takiçiro güldü. «Kızım için!»

«Bu dokunacak olursa hanım kızınız şaşkınlıktan dışarı çıkamaz. Ama bakalım hanım kızınız böyle bir obiyi giymek isteyecek mi?»

«Ben de size bunu söyleyecektim. Çieko bana Klee'nin iki üç tane kalın cildini armağan etmişti.»

«Klee mi? Kim bu Klee?»

«Söylendiğine göre soyut sanatta başlıca ressamlardan biriymiş. Resimleri zarif, değerli ve hayallerle dolu. Eski bir Japonun ruhuna yaraşır biçimde konuşuyor. Rahibeler manastırında hep bunlara baktım. İşte o zaman sana getirdiğim şu taslak ortaya çıktı. Klasik Japon kumaş desenleriyle bunun bir ilişkisi yok değil mi?»

«Besbelli yok.»

Takiçiro, «bundan ne yapılabileceğini bilmek istiyorum» dedi. «Sonra da sizin tarafınızdan dokunulmasını sağlayabilirsem, çok sevineceğim» Sesindeki heyecan hala belli olmaktaydı.

Sosuke, bir süre Takiçiro'nun taslağını inceledi.

«Gerçekten şahane... Renklerin uyumu.. harikulade. Dostum Sata'nın bir yeniliği bu, hem de şimdiye kadar kimsenin yapmadığı bir yeniliği. Ama tadsız... dokuması güç! Bütün gücümle bir deneme parçası dokumaya çalışacağım. Kızın sevgisi ve babanın iyicilliği çok güzel bir biçimde ortaya çıkmış.»

«Çok teşekkür ederim..! Bugünlerde hemen yaratma ve duyarlılıktan söz edilir oldu, insanlar renkleri batı ülkelerinin modasına göre anlıyor artık.»

«Bu böyle uzun boylu devam etmeyecektir, değil mi?»

«Avrupa desenlerinin hepsinden nefret ediyorum. Biz Japonlar en eski saray çağından beri

anlatılmaz güzellikte şahane renkleri görmüş bir milletiz.»

«Ona ne şüphe.. yalnız siyah rengin sayısız değişik tonları yeter.» Sosuke bunu söyleyip başını eğdi ve «Böyle işte» diye devam etti. «Bugün ben de bunları düşünüyordum. Şui'da İzukura'nın obi dokuma fabrikası var.. Avrupa biçimi dört katlı binalarda modern sanayi tesisleri bunlar. Yakında burası, Nişicin de öyle olacak. Bir günde beş yüz obi dokunacak ve ortalama yaşları yirmiyle otuz arasında olan işçiler yakında bu işin başına geçecekler. Bizdeki gibi el tezgâhlarında özenle dokuma işi yirmi, bilemedin otuz yıl içinde ortadan kalkacak.»

«Böyle şeyler konuşmayın, ne olur.»

«Belki bizleri saklanması gereken kültür hazinesi, filan kabul ederler de, ömrümüzü uzatırız.»

.....

«Bizzat Bay Sata bile bir Klee'ye ya da adı her neyse ona başvurmuş değil mi?»

«Bu işin Paul Klee'yle ilgisi yok. Size şu kadarını söylemek isterim, rahibeler manastırına çekilip, on gün, on beş gün, gece gündüz kılı kırk yarararak dertlendim durdum. Bu obinin rengi ve deseni birbirine uymamış mı?»

«Mükemmel! Tam Japon işi ve çok zarif!» Sosuke hızlı hızlı konuşarak devam etti: «Bay Sata'nın eseri olduğu açıkça belli. Bundan güzel bir obi meydana çıkmalı; bu işi ben üzerime alıyorum. Dokuma mostrasını en güvenilir bir yere ısmarlarız; özene bezene yapmalarını sağlarız. Dokuma işini sevgili Hideo'ya verelim mi? Benim en büyük oğlumdur, onu tanıyacaksınız.»

«Pek tabii.»

Sosuke, «Dokuma işinde Hideo benden daha titizdir» dedi.

«Pekâlâ, bu işi size bırakıyorum. Büyük bir mağazamız varsa da, çoğunlukla böyle şeyleri köylere satarız.»

«Fakat hayır! Niçin böyle alçakgönüllüsünüz?»

«Bu obi yaz için değildir, sonbahara hazır olmalı. Bununla birlikte onu kısa zamanda dokunmuş olarak görürsem sevinirim.»

«Anladım. Peki bu obiye yaraşır kimono ne olacak?»

«Kafamda şimdilik sadece obi var.»

«Toptancı olduğunuza göre zaten sizde çeşit çeşit kimono kumaşı vardır. Yoksa bu obi yakındaki bir düğün için hanım kızınıza çeyiz mi olacak?»

Takiçiro, «Fakat hayır!» diye bağırdı. Düğünü olacak kendisiymiş gibi yanakları kızardı.

Nişicin'deki el dokumacılığı yaşamasını üç nesilden beri güçlkle sürdürebilmekteydi. El dokumacılığı genellikle bir el sanatı sayılıyordu. Baba eşsiz bir dokumacı olsa ve sınanmış bir ustalığa sahip bulunsa bile, işini her zaman oğluna aktaramıyordu. Oğul, babasının sanatından her zaman destek gördüğü ve çok sıkı çalıştırıldığı halde, bu böyle oluyordu.

İşlerin bazan iyi gittiği de olurdu. Bir çocuk dört ya da beş yaşına geldi mi, çıkrığın başına oturtulurdu. On veya on iki yaşlarında dokuma dersleri tamamlanmış olurdu. Az sonra da tek başına parça dokuma işine başlardı. Bazı kere çalışabilen çocukların sayısı çoğalır, o zaman evin refah seviyesi de yükselirdi. Altmış ya da yetmiş yaşındaki yaşlı kadınlar dükkânda iplik eğirme işini başarabilmekteydiler. Yaşlı nineyle küçücük torunun aynı yerde karşılıklı oturup çalıştıkları sık sık görülürdü.

Otomo Sosuke'nin evinde, yaşlanmış olan evin kadını tek başına obi ipliklerini yumak yapmaktaydı. İşin üzerine eğdiği başını hiç kaldırmıyor, olduğundan daha yaşlı görünüyor ve artık pek de konuşmuyordu.

Üç oğul da ordaydı. Her biri kendi yüksek dokuma tezgâhının başında çalışıyordu. Üç tane dokuma tezgâhına sahip olmaları pek tabii bir mutluluktu. Ancak bir tek tezgâhı bulunan evler olduğu gibi, bu bir tek tezgâha da sahip olmayıp onu kiralamış bulunanlar da vardı.

Sosuke'nin dediği gibi, büyük oğul Hideo'nun sanattaki ustalığı babasını geçmiş ve dokumacılar arasında da, tüccarlar arasında da adını duyurmuştu.

Sosuke, «Hideo, Hideo!» diye bağırdı. Fakat oğlunun işitmediği anlaşılıyordu. Madeni dokuma tezgâhlarından farklı olarak burdaki üç tezgâh tahtadandı ve hiç de öyle fazla gürültü çıkarmıyorlardı. Sosuke özellikle yüksek sesle bağırmıştı. Hideo'nun tezgâhı bahçeye bakan en uzak köşede durmaktaydı. Çoğu zaman yaptığı gibi, yine güç dokuma işi olan ve büyük bir dikkat isteyen çift kuşak kumaşı dokuyor olmalıydı ki, babanın sesi kendisine erişememişti.

Sosuke karısına, «Anne, şu Hideo'yu çağırırsana!» dedi.

Kadın «Bir dakika» diye bağırarak dizlerini süpürdü ve parkesiz koridordan aşağıya yürüdü. Hideo'nun tezgâhına giderken bir yandan da eliyle kalçalarına vuruyordu.

Hideo dokuma taraklarını durdurdu ve yerinden hemen kalkmadan başını yukarı kaldırdı. Belki de yorgundu. Bir müşterinin geldiğini sanmış olacak ki, kollarını arkasına vurup gerinmek için duraksama geçirdi. Sonra yüzündeki teri sildi ve o tarafa doğru yürüdü.

Keyifsiz bir tavırla Takiçiro'yu «Fakir evimize hoş geldiniz» diyerek selâmladı. Yüzü ve tavrı hâlâ işinin izlerini taşımaktaydı.

Babası, «Biliyor musun» dedi, «Bay Sata bir obi deseni yapmış, bak bir kere, onu bizde dokutturmak dostluğunu gösterdiler.»

Hideo'nun karşılığı «Öyle mi?» oldu. Sesinden pek az ilgilendiği belliydi.

«Ama çok kıymetli bir obi! Bunun için benim yerime senin dokumanı daha uygun buldum.»

Hideo'nun benzi sararmıştı. İlk kez Sata'nın yüzüne bakarak «Sayın Bayan Çieko için mi bu obi?» diye sordu.

Kiyoto'daki insanlar için alışılmamış bir şey olan, oğlundaki bu somurtkan ifadeyi affettirmek amacıyla Sosuke hemen atıldı: «Hideo çok yoruluyor, sabahtan akşama kadar çalışıyor da.»

Hideo hiç cevap vermedi.

Takiçiro dostça bir tavırla, «Bütün vücudu ve ruhuyla kendini işine vermeyen ustalığa erişemez!» dedi.

Hideo, «Bu da yine çift dokuma isteyen tatsız bir obiden başka ne olabilir» diye mırıldandı. «Yorucu iş. Kusura bakmayınız..» Sonra başını eğdi.

Takiçiro başını iki defa sallayarak «Pekâlâ» dedi. «İyi usta dediğin işte böyle olur.»

«Hoşumuza gitmeyen siparişler de yine büyük bir özenle çalışmayı gerektirir. Çünkü herkes işin bizden çıktığını bilmektedir. Bu da çalışmamızı sadece biraz daha zahmetli yapar.» Hideo başını tekrar eğdi.

Babası yalvarırcasına «Hideo!» dedi. «Bay Sata'nın getirdiği bambaşka bir şey. Bay Sata düşün bir kere, Saga'daki rahibeler manastırına bunun için kapanmış ve bu taslağı onla hazırlamış. Satmakla filan ilgili bir iş değil bu.»

«Öyle mi? Demek Saga'daki rahibeler manastırına ha?»

«Bir defa şuna iyice bak bakalım.»

«Başüstüne.»

Genç dokumacının somurtkan halinin etkisiyle Takiçiro, buraya gelirken getirdiği neşeli cesaretini nerdeyse kaybetmek üzereydi.

Taslağı Hideo'nun önüne yaydı.

Hideo susuyordu.

Takiçiro çekingen bir sesle, «Hoşunuza gitmedi mi?» diye sordu.

Hideo hiç konuşmadan taslağı inceliyordu. «Hoşunuza gitmedi değil mi?» Hideo yine susuyordu.

Oğlunun bu inatçı susuşuna dayanamayan babası, «Hideo!» diye bağırdı. «Cevap vermemek nezaketsizliktir.»

«Evet.» Hideo başını yukarı kaldırmamıştı. «Bir işçi olarak Bay Sata'nın taslağını dilediğim kadar incelemekte serbestim. Söz konusu olan herhangi bir iş değil. Bayan Çieko için bir obi bu, öyle değil mi?»

Baba Sosuke, «Elbette» dedi ve doğrulamasına başını salladı. Oğlunun her zamankinden farklı bu davranışını yadırgamaktaydı.

Takiçiro farkında olmaksızın keskin bir ses çıkararak, «Beğenmediniz mi?» diye sordu.

Hideo umursamayan bir edayla, «Çok güzel» diye karşılık verdi. «Beğenmedim demedim.»

«Demediniz ama kalbiniz böyle diyor. Bakışınızdan belli.»

«Öyle mi?»

«Ama artık yeter!» Takiçiro yerinden doğrularak Hideo'ya bir tokat yapıştırdı. Korunmak için Hideo hiç bir harekette bulunmadı.

«Siz yine vurun. Ama ben Bay Sata'nın taslağının böyle hiç bir şeye yaramaz olacağını rüyamda görsem inanmazdım.»

Hideo'nun yüz çizgileri bu tokatla canlanmıştı. Genç adam avuçlarını yere dayayıp eğilerek af diledi. Böylece kızarmış yanağını gizlemek olanağını bulamamış oluyordu.

«Bay Sata, kusura bakmayınız.»

.....

«Öfkelendiniz ama bu obiyi bana dokutturmanızı rica edeceğim.»

«Pekala, öyle olsun. Ben zaten bunun için gelmiştim.»

Takiçiro bu sefer ortalığı yatıştırmaya kalkmıştı. «Kusuruma bakmayın benim. Bu yaşta bana yaraşır bir davranış değildi bu. Vurduğum el hâlâ acıyor.»

«Size benim elimi ödünç verseydim. Bilirsiniz dokumacı elinin derisi kalın olur.» İkisi de karşılıklı gülüşüler.

Ama yine de Takiçiro, Hideo'nun direnişini bir türlü unutamıyordu. «Birisine vurmaya çok zaman oldu. En son kime vurduğumu bile hatırlayamıyorum. Şimdi gücenmezseniz bir şey öğrenmek istiyorum sevgili bay Hideo. Benim taslağımı gördüğünüz zaman yüzünüz niye öyle birden değişiverdi? Nedenini açıkça söyler misiniz?»

Hideo, «Ah» dedi ve yüzü yeniden bulutlandı.

«Ben henüz gencim ve bir işçiyim. Tam anlamıyla her şeyi birden. Siz taslağı Saga'daki rahibeler manastırında yaptığınızı söylemişsiniz, öyle değil mi?»

«Evet. Bugün tekrar manastıra döneceğim. Hem bu sefer belki de on beş günlüğüne...»

Hideo kelimelerin üstüne basa basa, «Sakın böyle bir şey yapmayın» dedi. «Eve dönün.»

«Evde huzur bulamıyorum.»

«Bakın bu taslak, bu muhteşem, enfes taslak görülmemiş bir yenilik. Hayran oldum. Ama Bay Sata bu taslakla ortaya ne çıkarmak istiyor? Ona şöyle iyice bir bakınca... kıvılcım gibi bir şeyler saçtığı görülüyor. İlgi çekici, ama kalbin sıcaklığı katılmamış buna. Tam olarak bilmiyorum, bunda vahşi bir şey, sıhhatli olmayan bir şey var.»

Takiçiro'nun rengi atmıştı. Dudakları titriyordu. Söyleyecek söz bulamadı.

«Rahibeler manastır!.. Orda en güzel yalnızlığı buldunuz, bu iyi. Ama orda Bay Sata'yı tilkilerle porsuklar büyülemiş olmasınlar?» (²²)

«Allah bilir.» Takiçiro taslağı kendine doğru çekip üzerinde derin düşüncelere daldı.

«Gerçekten öyle! Çok genç olduğunuz halde bana çok iyi bir ders verdiniz; şaşılacak şey. Bu konuda tekrar düşünecek ve yeni bir taslak yapacağım.» Takiçiro bunları söyleyerek kâğıdı telaşlı bereketlerle kıvırdı ve göğüs cebine soktu.

«Fakat hayır! Bu haliyle bile o şaşırtıcı bir şey. Hele bir kere dokunsun, kumaş olunca renk tonları bambaşka bir duygu uyandıracaktır...»

Takiçiro, «Teşekkürler!» diye bağırdı. «Belki de Bay Hideo kumaşa kızım Çieko'ya karşı olan duygularının sıcak renklerini dokumak ister.» Konuşmasına devam etmedi, acele vedalaşıp evden çıktı.

Kapının hemen yanında küçük bir dere akıyordu; Kiyoto'da pek çok benzeri olan derelerden biri. Kıyısında bulunan otlar bile eski çağlara özgü bir bükülüşle suya eğilmişlerdi. Kenarındaki beyaz duvar acaba Otomo'ların evine mi aitti?

Takiçiro cebindeki taslağı buruşturup derenin içine attı.

Saga'dan ansızın telefon edilip, kızıyla birlikte çiçekleri seyretmek için Omuro'ya gelip gelmeyeceği sorulunca, Şige anne çok heyecanlanmıştı.

Yardım istercesine «Çieko!» diye kızına seslendi. «Baban telefon ediyor. Onunla konuşsana.»

Çieko geldi, elini annenin omuzuna koyarak telefonu aldı. «Evet, olur, anneye geliyorum. Evet. Ninnaçi tapınağının önündeki dinlenme evinde. Lütfen bekle bizi. Evet, geliyoruz, o kadar çabuk olmaz ki.. »

Çieko telefonu kapattı. Annesine bakıp güldü. «Baba bizi çiçek seyrine davet etmek istiyor. Benin namına şaştım doğrusu bu işe anne.»

«Beni niye oraya istiyor dersin?»

«Baba, Omuro'da kiraz ağaçları şimdi baştanbaşa çiçeklerle donandı diyor.»

Çieko hâlâ kararsız duran anneyi yüreklendirmeye çalıştı. Birlikte mağazadan çıktılar. Anne hâlâ bu işe bir türlü inanamıyordu.

Omuro'nun Şafak Kızıllığı adı da verilen, sekiz katlı çiçek açan kirazları şehirde en geç çiçeklenen ağaçlardı. Sanki son bir selâm gibiydiler.

Ninnaçi'nin giriş kapısının arkasında sol tarafta, kiraz tarlası da denilen koruluk buranın biricik çiçek deniziydi.

Takiçiro «Dayanılmaz buna» diye bağırdı.

Kiraz çiçeklerinin arasındaki yollara dizili sıraların üstü insanla doluydu; içiyorlar, gürültü ediyorlardı. Ortalıkta berbat bir karışıklık vardı. Köylü kadınlar coşkunca dansediyor, sarhoş adamlar gürültüyle esniyor ve bazılarının oturdukları yerlerden aşağıya yuvarlanmış oldukları görülüyordu.

Takiçiro gördüklerini yadırgayarak, «Burası ne korkunç bir yer olmuş» dedi ve afallamış bir halde durakladı. Üçü de çiçek korusuna doğru yollarına devam etmediler. Onlar için Omuro'nun kiraz çiçekleri görmedikleri bir şey değildi.

Ağaçların arkasından dumanlar yükseliyordu, orada ziyaretçilerin çöplerini yakıyorlardı.

Takiçiro «Sakin bir yere kaçsak daha iyi olacak, değil mi Şige?» dedi.

Geri dönerken kiraz korusunun karşısındaki yüksek çamların altında, milli kıyafetlerini giymiş Koreli birkaç kızın tahta bir pistin üzerinde kendi ülkelerinin danslarını oynadıklarını gördüler. Onlara Kore trampetleri eşlik ediyordu. Bu danslarda insanı etkileyen bir incelik vardı. Çamların yeşilliği arasında yaban kirazlarının çiçekleri parılıyordu. Çieko durup dansı seyre koyuldu.

«Baba, ben de sakın bir yeri tercih ederim. Bitkiler Bahçesine ne dersin?»

Takiçiro, «Tamam!» dedi. «Omuro'nun kiraz çiçeklerine şöyle bir göz atmış ve böylece bahara karşı görevimizi yerine getirmiş olduk.»

Tapınak kapısından çıkıp otomobillerine bindiler.

Bitkiler Bahçesi bu Nisanda daha yeni açılmıştı. İstasyon meydanından yine eskisi gibi tramvay işlemekteydi.

«Bitkiler Bahçesinde de kalabalık böyle çoksa, biz de Kamogava kıyısında biraz geziniriz» diye Takiçiro görüşünü Şige'ye açıkladı.

Otomobil taze yapraklarla donanmış şehrin içinden geçti. Eski ve karanlık evlerin etrafındaki taze yeşillik, yeni binaların bulunduğu semtlerde kinden çok daha canlı izlenim bırakıyordu.

Bitkiler bahçesini, büyük kapısına doğru uzanan ağaçlıklı yoldan bütün genişliği ve açıklığıyla görebiliyorlardı. Sol tarafta Kamo ırmağının bentleri uzanıyordu.

Şige giriş biletini obisinin katları arasına soktu. Bakışlarını ne kadar uzaklarda gezdirirse, gönlü de o kadar ferahlıyordu. Büyük ticarethaneler semtinde dağların bir parçacığı bile görünmüyordu. Şige ise mağazanın önündeki sokağa bile pek seyrek çıkardı.

Bahçeye girdiler, ön taraftaki fiskiyelerin çevresinde laleler açmıştı.

Şige, «İnsan burda şehirden millerce uzaklaşmış gibi oluyor» dedi. «Onun için mi Amerikalı baylar evlerini buraya kurmuşlar?»

Takiçiro, «Bunlar çok gerilerde kaldı» cevabını verdi.

Hava rüzgârlı olmadığı halde fiskiyelerden fışkıran incecik suların sis gibi serpintisi etrafa saçılıyordu. Sol tarafa çelik kasnaklı, yuvarlak camdan çatısıyla bir ser yapılmıştı. Cam duvarından içerdeki tropik bitkiler görünüyordu, ama gezintilerine zaman ayırabilmek için serin önünde durmayıp yürüdüler. Yolun sağında tomurcukları çatlamış ve alt dalları yere yayılmış yüksek bir Himalaya sediri duruyordu. Gerçi bu bir iğne yapraklı ağaçtı, fakat taze tomurcuklarının yumuşak yeşili insana hiç de iğneyi hatırlatmıyordu. Karaçamların aksine bu ağaçlar eski iğne yapraklarını da muhafaza etmekteydiler. Onlar olmasa bahar sürgünleri bir rüya izlenimi bırakacaklardı.

Takiçiro durup dururken, «Allah bilir ya» dedi, «Bay Otomo'nun oğlu beni mat etti. Yalnız babasından daha iyi çalışmıyor, üstelik insan ruhunun derinliklerine kanar işleyen keskin bir görüş gücü var.»

Kendi kendine yaptığı bu konuşmadan ne Şige, ne de Çieko bir şey anlamıştı.

Çieko, «Bay Hideo'ya mı rastladın?» diye sordu

Şige, «Çalışkan bir dokumacı olmalı» diye söze karıştı. Ama daha fazla bir şey söylemedi.

Takiçiro uzun uzadıya sorguya çekilmekten hoşlanmazdı.

Fıskiyelerin yanından geçip çocuk bahçesinin bulunması gereken sol tarafa saptılar. Sesler duyuluyordu. Çayırların üstünde yanyana konulmuş bir yığın küçük eşya bagajları gördüler.

Ağaçların gölgesinden sıyrılıp birden kendilerini lale yatağının ortasında buldular,

Çiçeklerin bolluğu karşısında Çieko bir sevinç çılgılığı kopardı. Sarı, kırmızı, beyaz.. karanlık kamelyaların renginde, koyu menekşe renginde, ayrıca iri çiçekli laleler küme küme yatakları doldurmuşlardı.

Takiçiro, «Yeni biçim elbiseler için lale desenlerinin kullanılmasının nedenini, şimdi anlıyorum» dedi. «Bense bunu çılgınlık sanıyordum, oysa şimdi...» Derin derin içini çekti.

Himalaya sediri taze tomurcuklanmış dallarını, açılmış bir tavus kuyruğu gibi etrafa yaymıştı, fakat lalelerin bu renk renk kalabalığı ile nasıl kıyaslanabilir? diye Takiçiro düşünüyordu. Uzun uzadıya çiçeklere baktı. Parlak renkleri havaya karışıyor, seyredenleri derilerinin altına kadar etkiliyordu.

Şige kocasının bir parça arkasında kalmıştı. Kızının yanından ayrılmıyordu. Çieko bunu biraz gülünç buluyordu, ama pek belli etmiyordu.

Çieko, «Anne» diye fısıldadı, «şu karşıda beyaz lale yatağının önündeki iki çiçek acaba nişanlı karşılaşması mı yapıyorlar?» (²³)

«Evet, evet, ben de öyle sanıyorum.»

«Ama gözlerini öyle dikip bakma anne!» Kız, anneyi kolundan tutarak geri çekti.

Lale yatağının önünde, sazan balıklarının yüzdüğü bir havuz vardı.

Takiçiro oturduğu sıradan kalkıp lale yataklarının yanı başına geldi. Ağır adımlarla yatağın etrafını dolaşmaya başladı. Öne eğilerek çiçeklerin içine kadar bakmaya çalışıyordu. Sonra ikisinin yanına döndü.

«Bu Avrupa çiçekleri çok gösterişli, ama insanı yoruyor. Bir bambu korusunu tercih ederim.»

Şige'yle Çieko yerlerinden kalktılar.

Lale yatağı, etrafı ağaçlarla çevrili çukur bir düzlükteydi.

Baba, «Bitkiler bahçesinde de Avrupa biçimi bir hava var, değil mi Çieko?» diye sordu.

Çieko, «Bilmem, belki bir parça var» cevabını verdi. «Annem için biraz daha kalalım burda.»

Takiçiro canı sıkın bir halde çiçeklerin arasında yola devam etti. Bu sırada birisi ona seslendi:

«Bay Sata! Sahiden Bay Sata'ymış!»

Takiçiro, «Ah Bay Otomo! Bay Hideo!» diye bağırdı. «Size burda rastlamak ne sürpriz?»

Sosuke, «Asıl bizim için sürpriz» diyerek yerlere kadar eğildi. «Ben burdaki kâfur ağaçlı yolu çok severim. Bunun için bahçenin yeniden açılmasını çok bekledim. Ağaçlar elli altmış yaşlarında olmalı. Aralarında huzur içinde dolaştık.» Sosuke tekrar başını eğdi. «Oğlum geçen gün çok kaba davranışta bulundu.»

«Yok canım, gençlik işte.»

«Saga'dan mı geldiniz?»

«Evet, fakat Şige ile Çieko evden geldiler.»

Sosuke, Şige'yle Çieko'ya yaklaşıp selâm verdi.

Takiçiro bir parça sert sesle, «Bay Hideo, bu laleler hakkında görüşünüz nedir?» diye sordu. Hideo aynı şekilde sertçe bir sesle, «Çiçekler yaşıyorlar» dedi.

«Yaşıyorlar mı? Evet, tabii yaşıyorlar, ama benim canımı sıkmaya başladılar bile. Çok, pek çok çiçek var...»

Ve Takiçiro başını yana çevirdi.

Çiçeklerin ömrü kısadır, fakat apaçık bir yaşamaları olur. Gelecek yıl da tomurcuklar verecek ve açacaklardır. Tıpkı tabiatın yaşaması gibi.

Takiçiro bir kez daha Hideo'dan bir taş yemişti

Başı yana dönük olarak Takiçiro, «Gözlerim buna alışkın değil» dedi. «Kimono ve obiler için lale desenlerinden hoşlanmıyorum, ama iyi bir ressam bunlardan ebediyete kadar yaşayacak bir resim yapabilir. Eski çağların kumaş kalıntıları da böyle. Bizim şu eski Kiyoto'muzdan bile çok daha yaşlı olanları var. Böyle güzel şeyleri ise bugün kimse yapamıyor, değil mi? Yapılanlar sadece kopya!»

Hideo susuyordu.

«Yaşayan ağaçlar da böyle. Bizim eski Kiyoto'muzdan daha eskileri var, doğru mu?»

Hideo, «Ben böyle demek istemedim» dedi. «Her gün takırdayıp duran tezgâhın başında çalışan dokumacı böylesine muhteşem şeyleri düşünemez. Ama misal olarak şunu söyleyeyim: Bayan Çieko, Şugu ya da Koryu tapınağındaki Buda tasvirinin önünde dursa, bayanın çok daha güzel olmayacağını kim söyleyebilir?»

Takiçiro, «Bunu Çieko'ya söyleyeyim mi?» dedi. «Çok sevinecektir. Gerçi hiç de dindarca bir karşılaştırma değil de.. Bay Hideo, biraz zaman sonra o ihtiyar bir kadın olur. Evet, evet, çok çabuk olur bu.»

Hideo, kelimelerin üzerinde durarak, «Az önce laleler yaşıyorlar demekle bunu kastetmişim» cevabını verdi. «Çiçeklenme zamanı çok kısa, ama yine de bütün canlılıklarıyla çiçek açmıyorlar mı? Şimdi onların çağı değil mi?»

Takiçiro, «Haklısınız» diyerek yüzünü genç adama döndürdü.

«İşte ben de torunlarımın nesli için kuşak dokumak istemem. Şu anda.. sadece bir yıl için ve severek giyecekleri şeyleri dokumak isterim.»

Takiçiro, «Çok doğru bir görüş bu» dedi ve doğrulamasına başını salladı.

«Neye yarar? Bizler meselâ bir Bay Tatsumura cinsinden yön değiştiren iş adamları gibi olamıyoruz.»

.....

«Böyle bir görüşle lalelerin yaşadığını söyledim. Şimdi onlar en parlak çağlarında. Yere dökülen çiçekleri ancak iki üç tane.»

«Çok doğru.»

«Dökülen yapraklar deniliyor, bu söz kiraz ağaçlarının çiçek dökümüne uyuyor. Ama ya laleler?»

Takiçiro, «Çiçek yaprakların düşüp etrafa saçıldığı yer için bu söz doğru» dedi. «Beni sadece lalelerin bolluğu bir parça yoruyor. Renkler her bakımdan göz alıcı, ama zerafeti yok, öyle değil mi? Belki de ben çok yaşlandım artık.»

Hideo «Gidelim mi?» diyerek onu keyiflendirdi. «Lale desenli dokuma mostraları hazırlandıkları zaman artık hiç de yaşayan lalelere benzemezler. Bunu çok iyi biliyorum.»

Hep birlikte çukur düzlükteki lale yataklarından taş merdivenle yukarı çıktılar.

Merdivenin yanını bir çitten çok duvara benzeyen Kirişima hanımelleri sarmıştı. Henüz çiçeklenmemişlerdi. Ama fişkırmış yumuşak yaprakları, tepeden tırnağa çiçek açmış lalelerin keskin rengini daha da belirginleştirmekteydi. Yukarda sağ yana doğru şakayıklar uzanıyordu. Bunlar da henüz çiçek açmamıştı. Burasının bahçenin yeni düzenlenmiş bir kesimi olduğu anlaşılıyordu. Bu bakımdan biraz yadırgatıcı bir görünüşü vardı.

Doğuda Hiay dağı görünüyordu. Hiay-San, Higaşimaya, Doğu dağı, Nişiyama, batı dağı bitkiler bahçesinin her yerinden gözükmekteydi. Şakayık tarlasının doğuşundaki Hiay ise, bu sıra dağların ön cephesi kendisiymiş gibi bir etki yapıyordu.

Sosuke, «Hiay-San böyle yüksek görünmezdi, acaba dumanlanmış mı?» diye Takiçiro'ya sordu.

Takiçiro, «Bahar sisi onu daha sevimli gösteriyor» diye cevap verdi. Ve bir süre dağı seyretti. «Bay Otomo, bu dumanlanışta baharın nasıl kaçıp gittiğini de duyuyor musunuz?»

«Haklısınız.»

«Böylesine güçlü bir duman, biraz erken... Bahar ne çabuk geçiyor, değil mi?»

Sosuke tekrar «Haklısınız» dedi. «Çabuk geçiyor. Bense daha bir sefer olsun çiçek seyrine gidemedim.»

«Sizin için görülmemiş bir şey değil bu.»

İki adam bir süre yanyana yürüdüler.

«Bay Otomo, sizin sevgili kâfur ağaçlı yolunuzdan geri dönelim mi?»

«Oh, çok teşekkürler. Ordan bir defa olsun geçebildiğim için öylesine sevinçliyim ki. Buraya gelirken ordan geçmiştik.» Sosuke, Çieko'ya döndü. «Küçük hanım da bizimle gelir mi?» dedi.

Kâfur ağaçlı yolda, ağaçların alt dalları birbirinin içine geçmişti. Yaprakları henüz taze kızıl renkleriyle parıldamaktaydı. Rüzgâr esmediği halde yapraklar hafif hafif haşırdıyordu.

Beşi de ağır adımlarla ve hemen hiç konuşmadan yürüyorlardı. Ağaçların gölgesinde her biri kendi düşüncelerine dalmıştı.

Hideo'nun Nara ve Kiyoto'daki en zarif Buda heykelleriyle Çieko'yu kıyaslaması ve kızı daha güzel bulması Takiçiro'nun aklından çıkmıyordu. Çieko'ya böylesine mi tutkundu?

Fakat...

Çieko onunla evlenirse, Otomo'nun evinde nasıl bir yer olacaktı? Hideo'nun annesi gibi sabah erkenden akşam geç saatlere kadar iplik mi saracaktı?

Takiçiro arkasına dönüp bakınca, Hideo'nun Çieko'ya bir şeyler anlattığını ve genç kızın arada sırada evet dercesine başını salladığını gördü.

İş evlenmeye gelip dayanırsa, Çieko'nun ille de Otomo'nun evine gitmesi şart değildi ya. Hideo evlât edinilerek Sata ailesine alınabilirdi. Bunlar Takiçiro'nun düşünceleriydi. Çieko biricik kız evlattı. Onu başka yere verirse, Şige anne'yi artık kimse avutamazdı.

Hideo, Otomo'nun en büyük çocuğuydu. Baba Sosuke onun kendisinden çok daha sanatkârca çalıştığını söylememiş miydi? Ama orada iki oğul daha vardı.

Ve sonra; bizim eski firmamız Maruta'nın durumu da kötüye gidiyor. Köhne yapıyı modernleştirenleyiz. Fakat ne de olsa şehrin göbeğinde bir ticarethanedir. Üç tezgâhlı bir dokumacı dükkânından elbette çok farklıdır. Onların: bir tane bile parayla tutulmuş adamı

yok. Sadece ailenin içinde kalan el işi, çok bir şey kazandırmaz. Bu zaten anne Masako'nun görünüşünden hemen belli oluyor. Mutfak da pek zavallı olsa gerek. Hideo en büyük çocuk, ama onlarla anlaşmaya varılırsa, belki de evlatlık olarak evden gitmesine ve Çieko'nun kocası olmasına razı olurlar.

Takiçiro «Sizin Hideo çok çalışkandır, değil mi?» diyerek Sosuke'nin ağzını aradı. «Henüz çok genç, fakat gelecek için çok şey, vadediyor gerçekten.»

Sosuke hiç bir şeyden habersiz «Çok teşekkür ederim» dedi. «Evet, işine var gücüyle sarılır, fakat insanlarla ilişkisinde nobrandır. Sonu neye varacak bilinmez.»

Takiçiro, «Ne çıkar bundan?» dedi. «Sizin Hideo geçen gün aynı şekilde beni de bozdu.» Bu sözü eğlenceli bir şey anlatıyormuş gibi söylemişti.

Sosuke hafifçe başını eğdi. «Gerçekten, o gün öyleydi, kusurunu bağışlamalısınız. Bir şeyi kabul etmeyeceği zaman, babası emretse dahi, dinlemiyor.»

Takiçiro, «Ne çıkar bundan?» diyerek başını salladı. «Bugün niye yalnız Hideo'yla birlikte geldiniz?»

«Öteki kardeşleri de gelirse, tezgâhları durdurmamız gerekir. Hideo ise çok istekliydi. Onu yanıma alıp benim sevgili kâfur ağaçlarıma götürürsem sakinleşeceğini söyledi.»

«Güzel bir yol! Biliyor musunuz Bay Otomo, benim Çieko ile Şige'yle birlikte Bitkiler Bahçesine gelişimin nedeni, bir bakıma, Hideo'nun dostça uyarmasıdır.»

Sosuke kuşkuyla «Nasıl?» diye bağırdı, Takiçiro'nun yüzüne şaşkın gözlerle baktı. «Siz hanım kızımızı görmek istememiş miydiniz?»

Takiçiro telaşla, «Hayır, hayır» diye reddetti.

Sosuke geriye döndü. Çieko'yla Hideo arkalarından geliyorlardı, arayı hayli açmışlardı. Şige anne ise daha da geride kalmıştı.

Bitkiler Bahçesinin büyük kapısından çıktıkları zaman, Takiçiro Sosuke'ye «Arabamı alınız» dedi. «Nişicin pek uzak değil. Bu arada biz biraz da Kamo bentlerinde dolaşacağız.»

Sosuke kararsızdı, Hideo «öyleyse gidelim» diyerek babasını önden arabaya bindirdi. Sata ailesi uğurlamak istercesine arabanın yanında duruyorlardı. Sosuke öne doğru dayanarak eğildi. Hideo'nun başını eğip eğmediğini farkedemediler.

Takiçiro, «Yaman bir oğul» dedi. Onu nasıl tokatlamış olduğunu hatırladı. Gülüşünü gizlemeye çalışırken «Çieko» diye söze devam etti: «Hayret doğrusu, Bay Hideo'yla ne de güzel sohbet ediyordun. Genç kızların yanında utangaçlığı var mı?»

Çieko ürkek gözlerle baktı. «Kâfur ağaçlarının orda mı? Ben sadece dinledim. Bütün bunları niye anlattı bana bilmem. Hem de öyle heyecanla.. Benim yüzümden mi böyleydi dersiniz?»

«Elbette, çünkü senden çok hoşlanıyor. Hiç farketmedin mi bunu? Biliyor musun, ne dedi? Şugucu ve Koryuci'deki Budalardan daha güzel olduğunu... şaştım kaldım. Acayip düşünceli oğlan... tuhaf laf etti.»

Çieko da şaşmıştı. Boynuna kadar kızardı.

Baba, «Neler anlatıyordu sana?» diye sordu.

«Nişicin'deki dokumacıların alinyazılarını.»

«Alinyazısı, öyle mi?» Babanın bu kelimeye zihninin takıldığı belli oluyordu.

Kız, «Alinyazısı belki çetin bir konuşma konusu, ama gerçekten alinyazısından söz etti..» diye cevap verdi.

Kamo ırmağının bentleri üzerinde, Bitkiler bahçesinin çıkış kapısının sağ tarafında bir sıra

çam yetişmişti. Takiçiro onların arasından geçip ırmağın yatağına indi; Burası ince uzun bir çayırıktı. İnsan bentten aşağı dökülen suyu birdenbire işitiyordu.

Yaşlı insanlardan bir grup çayırılığın üstüne yerleşmiş ve yanlarında getirdikleri yiyeceklerini yaymışlardı. Aralarında genç bir çift de vardı.

Öteki kıyıda yükseltilmiş otomobil yolunun altında bir gezinti yeri daha bulunuyordu. Yalnız başına duran yapraklanmış kiraz ağaçlarının aralarından Batı dağları görünüyor, ortalarında da Atago'nun doruğu yükseliyordu. Irmak kuzey dağına doğru uzanmaktaydı Oralari milli parktı.

Şige, «Oturalım mı?» dedi.

Irmak yatağında desenli muslin bezler, kurumaları için asılı duruyordu. Kuzeydeki büyük yol köprüsünün altından görülebiliyorlardı.

Şige, «Şahane bir bahar» diyerek bakışlarını bir süre etrafta gezdirdi.

Takiçiro, «Bay Hideo'yu nasıl buluyorsun Şige?» diye sordu.

«Nasıl buluyorsun da ne demek?»

«Evlât edinsek?»

«Nasıl? Durup dururken ne diye?»

«Çok çalışkandır.»

«Olabilir, ama bunu daha önce Çieko'ya sormalısın.»

«Çieko her zaman bizim sözümüzü dinleyeceğini söylemez miydi?» Takiçiro, Çieko'ya baktı.

«Çieko'nun düşüncesi nedir?»

Şige, «Böyle şeylerde baskı yapılmaz» dedi, ve Çieko'nun yüzüne baktı.

Çieko gözlerini yere indirdi. Önünde Mizuki Şiniçi'nin hayali belirmişti. Şiniçi çocuk haliyleydi. Göz kapakları boyalı, ruj sürülmüş, eski sarayın tören kılığı içinde mızraklı arabaya oturmuş ve Gion şenliğine katılmıştı. Bu Şiniçi'nin delikanlı olmaya başladığı zamana ait bir hayaldi. O zamanlar tabii Çieko da çocuktü.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuzey Dağının Sedir Ağacı

Ortaçağın başlarında, İmparatorluk sarayı henüz buradayken, Kiyoto için Hiay dağı sadece bir dağdı ve Kamo²⁴ tapınağının, ebegümece şenliği de denilen yıllık şenliğinin adı sadece şenlikti.

Beşinci ayın on beşinci günü yapılan şenlik, bu yıl da kutlanmıştı.

Ebegümece şenliğinde 1956'dan beri imparatorluk temsilcilerinin geçişine, Itsuki-O'nun kutsal rahibesinin tören alayı da eklendi. Böylece eski bir dinsel efsane, imparator kızı prensesin Itsuku'nin hizmetinde görevine başlamadan önce Kamo ırmağında temizlenmeye gidişi canlandırılmış oluyordu. Alayın en önünde, tören elbiseleriyle beşinci derecenin üstündeki saray kadınlarını temsil eden kızlar, tahtirevanlar içinde taşınır; bunların ardından sarayın genç kızlarıyla cariyeleri yürür; daha sonra da saray mızıkacılarının nağmeleri arasında, en kıymetli elbiselerini giymiş olarak prensesin kendisi, öküzler koşulu şeref arabasının içinde geçer. Prensesi canlandıran, aşağı yukarı bir üniversite öğrencisi yaşındaki kız elbiseleriyle bütün bu tantanalı alayın içinde en göz alıcı etkiyi yapardı. Tören alayına seçilen kızlar arasında Çieko'nun okul arkadaşları da bulunursa, o da alayın geçişini görmek için Kamo ırmağı benlerine kadar birlikte yürürdü.

Sayısız eski tapınak ve manastırlarıyla Kiyoto da, bundan daha büyük ya da daha küçük bir dinsel şenliğin kutlanmadığı hiç bir gün geçmez denirse haksız bir söz edilmiş olmaz. Şenlikler takvimini eline alan kimse, özellikle mayıs ayında sürekli hazırlık- içinde bulunmayı aklından çıkarmamalıdır. Tapınaklara adak sunuşlarında, evde veya kırdaki yapılan çay törenlerinin hepsinde bulunmak, suyun ilk kaynamasından çay kabuklarının demlenişine kadar törenlere katılmak istenirse, insanın aralıksız ayakta bulunması gerekir.

Ama bu mayıs Çieko, ebegümece şenliğini kaçırmıştı. Bu ay hep yağmurlu geçmişti. Çocukluğundan beri yeteri kadar bu törene katılmıştı zaten.

Çieko, yalnız çiçekleri değil, taze yeşilliği de seviyordu, ağaç dalları onu kendisine çekerdi. Hepsinden önce de Takao'daki genç akçaağaç yeni yapraklarını çıkarırdı. Ama Yakuci bölgesindekiler de çekici olurlardı.

Çieko, Uci'den almış olduğu taze çayı demlerken «Anne!» dedi, «bu yıl Uci'ye gidip çay devşirilmesini seyretmeyi unuttum» (²⁵)

Anne, «Daha zamanı geçmiş değil» cevabını verdi.

Geçenlerde Bitkiler Bahçesinde gördükleri kâfur ağaçlarının güzel tomurcukları gibi, bu yıl birçok şey gecikmişti.

Telefon çaldı. Kız arkadaşı Masako telefon ediyordu; Takao'daki akçaağacın taze yapraklarını seyretmeye birlikte gidip gidemeyeceğini sormaktaydı. Şimdi, sonbaharda kızıl yaprakları seyre gelenlerden daha az ziyaretçi oluyormuş.

Çieko, «Artık geç değil mi?» diye sordu.

«Sanmam. Çünkü orası şehirden daha serindir.»

Çieko bir an ara verdi. «Hayan tapınağında kiraz çiçeklerini seyrettikten sonra Şuzan dağının kiraz çiçeklerini görmek gerekirdi. Orda yaşlı kiraz ağaçları vardı... şu sırada çiçeklenmesi

olup bitmiştir, ama biliyor musun en çok Kuzey dağının sedir ağaçlarını görmek isterdim. Takao'dan da pek uzak değil. Onların böyle dimdik ve güzelce uzanışlarını her görüşümde, kendimi yeniden doğmuş gibi hissederim. Sedir ağaçlarına kadar gel birlikte. Kuzey dağının sedirleri benim için akçaağaçtan çok daha önemli.»

Çieko ile Masako, yakında bulunduğu için, önünden geçerek akçaağacın taze yapraklarını da seyrettiler. Bu yapraklar yüzünden Takao'da Cingoci, Makino'da Saimyoci ve Tagano'da Kozanci tapınakları da tanınmıştı.

Cingoci ve Kozanci'ye sarp bir dağ yolundan çıkılıyordu. Masako, Avrupa biçimi yazlık hafif elbisesi ve alçak topuklu ayakkabısıyla yokuş çıkarken güçlük çekmiyor, ama rahatsız kimonosu içinde bu işi nasıl başaracağı kaygısıyla Çieko'ya dönüp dönüp bakıyordu. Oysa Çieko'nun yüzünde en ufak bir kaygı belirtisi yoktu.

Çieko, «Niye bana öyle bakıp duruyorsun?» diye sordu.

«Ne güzel!»

«Çieko, «Evet güzel» diye cevap verdi. Olduğu yerde durup aşağıya Kiyotaki ırmağına baktı. «Yaprakların buharından hava bunaltıcı olur sanıyordum, ama iyice serin.»

Masako gülmek için dudaklarını ısırıldı. «Çieko, ben senin için söyledim o sözü.»

«Benim için mi?»

«Böylesine güzel bir kız olabilir mi?»

«Haydi ordan sen de!»

Yeşil yaprakların ortasında, sade desenli kimono Çieko'nun güzelliğini bir kat daha arttırıyordu. «Daha gösterişli şeyler de giyebilirdin. O zaman kim bilir ne şahane olacaktın...»

Çieko donuk menekşe rengi ipekli giymişti. Obisi, babanın hovardaca bir cömertlikle kesmiş olduğu kıymetli pamuklu kumaştandı.

Taş merdivenlerden yukarı çıktılar. Cingo tapınağında Taira-no-Şigemori ile Minamoto-no-yo-rimoto'nun portrelerini görmek istiyordu. (²⁶) Yazar Malraux, bunları dünya şaheserleri arasında saymıştı. Bir zamanlar, Şigomori'nin portresi önündeyken, resmin yanağında ruj izine benzer bir şeyin kalmış olduğunu sandığını hatırladı. Bunu düşünürken Masako, güzelliğinden söz etmekteydi. Buna benzer sözleri ondan dinlemeye alışkındı.

Kozan manastırındaki küçük Sekisuy-İn tapınağının geniş balkonundan bakan Çieko, karşıda uzanan dağların görüntüsünü yudum yudum içine sindiriyordu. Buranın kurucusu Miyoe-Şonin'in, bir ağacın üzerinde oturur durumda yapılmış portresini çok severdi. Duvardaki bir oyuğun yanına, üzerinde hayvan karikatürleri bulunan bir resim tomarı konulmuştu. (²⁷) İki kız geniş balkonda oturup çay getirttiler.

Masako, Kozan manastırına şimdiye kadar hiç çıkmamıştı. Turistler için burası çoğunlukla son durak olurdu.

Çok eskiden bir defa Çieko, babayla birlikte Şuzan dağına gitmiş ve dağda atkuyrukları toplayıp eve getirmişlerdi; uzun, sağlam sapları vardı. (²⁸) Takao'ya gelince Çieko yalnız başına da olsa Kuzey dağı sedirlerinin köyüne kadar yola devam etmek istedi. Köy şimdi şehrin sınırları içine alınmış ve Kuzey dağı mahallesi adı verilmişti. Ama yüz yirmi, yüz otuz eviyle hâlâ bir köy halini devam ettirmekteydi.

Çieko, «Yürüyerek gidelim, ne dersin?» dedi. «Ben alışkınım, yol da güzel.»

Kiyotaki ırmağının kıyısında dağ sarplarıydı. Az sonra güzel bir sedir ormanı gördüler. Aynı yükseklikte duran sedirlere sevgiyle bakım yapılmıştı. Kuzey dağı tomruğu denilen kıymetli keresteler yalnız bu köyden gelirdi.

Sedir ağaçlı dağdan aşağı kadınlar iniyordu. Ağaçların altında karamuk ayıklamışlardı, akşam paydosu yaptıklarından şimdi evlerine dönüyorlardı.

Masako birden taşlaşmış gibi durup kaldı, gözlerini gelen kızlardan birine dikti.

«Çieko baksana! Şurdaki kız şaşılacak derecede sana benziyor. Sanki bir yumurtanın yarısı o, yarısı da sen.»

Kızın beyaz benekli, mavi pamukludan dar kollu bir elbisesi vardı. İş pantolonu giymiş, önlük ve elinin üstünü koruyan eldiven takmış, başına da ter bezi bağlamıştı. Aşağıya kadar uzanan önlüğün yırtmaçları vardı. Kaytanlarıyla, yırtmaçtan görünen dar kemer kırmızıydı. Kadınların hepsi de aynı şekilde giyinmişlerdi. Bu elbiseler, Ohara ve Şirakava köyleri kızlarının öteberi satmak için şehire gelirken giydikleri gibi değil, aksine ormanda çalışırken giyilen bir iş kıyafetiydi. Japonya'da ormanda ve tarlada çalışan kadınlar böyle giyinirlerdi.

Masako tekrar, «Sana sahiden benziyor» dedi. «Bunu garip bulmuyor musun Çieko? Baksana şuraya!»

Çieko, köylü kızla ilgilenmeksizin «Öyle mi?» dedi. «Pek kesin konuşuyorsun.»

«Kesin mi.. olabilir. Ama böyle güzel bir kız...»

«Niye güzel olmasın?»

«Bu kız senin gizlice doğurulmuş bir kardeşin olabilir.»

«Ah nasıl, bu da nerden geldi aklına?»

Masako ortaya attığı yakışsız görüşünü bir gülüşle örtbas etmeye çalışarak «Benzerlik her zaman akrabalık demek değildir» dedi. «Ama böylesine korkunç bir benzeyiş...»

Kız ve yanındakiler Çieko'yla Masako'ya aldırış etmeden önlerinden geçtiler.

Kız başındaki bezle yüzünü iyice kapatmıştı. Bir an için önündeki saçları göründü, yanakları yarı yarıya saklı kaldı. Çieko, nasıl oldu da Masako kızın yüzünü böyle konuşacak derecede iyi görebildi, diye düşündü.

Kendisi sık sık bu köyde bulunmuş ve kadınları çalışırken seyretmiş, onların daha önceden erkeklerin kabaca kabuğunu soydukları sedir tomruklarından ince lifleri nasıl kazıdıklarını, yüzeylerini sıcak veya soğuk suyla yumuşatıp, Boday çağlayanı kumuyla nasıl perdahladıklarını görmüştü. Bu bakımdan dışarda yollarda, ya da evlerin önünde yapılan kereste işlerinde çalışan kızların dış görünüşleriyle az da olsa bir aşinalığı vardı. Zaten bu küçük dağ köyündeki genç kızların sayısı da pek o kadar çok değildi. Tabii her birine ayrı ayrı bakması için de bir sebep yoktu.

Kadınların arkasından bakarken Masako da tekrar sakinleşmişti. Ama yine de «Garip şey!» diye tekrarlamaktan kendini alamadı. Araştıran bakışlarını Çieko'nun yüzünde dolaştırdı, sonra başını eğdi.

«Evet, benziyor sana.»

Çieko, «Neresi benziyor bana?» diye sordu.

«Neresi mi? Bu benzerliği hissediyorum ben sadece. Ne olduğunu söyleyemem, ama o gözler, o burun... Tabii, şehirli bir kızın dağlı bir kızdan farklı görünüşü vardır. Gücenme bana.»

«Bana ne bundan.»

Masako gördüğü şeyden bir türlü ayrılmak istemiyormuşçasına, «Çieko» dedi, «kızın arkasından gizlice gidip evine bakalım mı?»

Her zaman şaka yapmaya pek meraklı olan Masako, bu teklifinde ciddi değildi. Ama Çieko durup kalmak istercesine adımlarını yavaşlattı. Bakışlarını sedir ağaçlı dağa çevirdi. Evlerin önünde her tarafta duran kerestelere bakmaya bir türlü doyamıyordu. Hemen hemen dümdüz ve pırıl pırıl perdahlanmış bu beyaz sedir tomrukları tek kelimeyle güzeldiler.

Çieko, «Birer sanat eseri gibi, değil mi?» dedi. «Bunlar en ince zevkli yapılarda kullanılacak, ta Tokyo'ya ve Kiyişi'ya kadar taşınacaklar.»

Tomruklar, köy evlerinin ön çatılarının altına kadar düzenli bir şekilde üst üste konulmuşlardı. Hatta evlerin üst balkonlarına bile istif edildikleri görülüyordu. Bir evin üst katında kereste istifinin önüne kuruması için donlar asılmıştı. Masako merakla bunlara baktı.

«Bak, aslında burada oturanlar keresteler; insanlar ise sadece onların aralarına sığınmışlar.»

Çieko gülererek, «Ama artık gevezeliği bırak» diye bağırdı. «Kereste sundurmalarının yanındaki güzel evi görmüyor musun?»

«İyi ama, üst katta nasıl çamaşır kurutuyorlar?»

«Şu kıza benzememi de böyle gevezelik olsun diye söyledin, değil mi?»

Masako birden ciddileşerek, «Yok, vallahi değil» dedi. «Bunun için küstün mü yoksa?»

«Küsmek mi? Aklımdan bile geçmedi.» Çieko bunu söylerken, beklenmedik şekilde o kızın gözlerinin karşısında beliriverdiğini gördü. Bu gözler, çalışmaktan katılaştırmış sıhhatli vücudunda daha da göze çarpıyor ve bu karanlık derin gözlerde bir tasanın saklandığı belli oluyordu.

Bu görüntüden kurtulmak istercesine Çieko, «Bu köyde kadınların işi çok ağırdır» dedi.

Masako önemsemeyerek «Kadınlar erkeklerle birlikte çalıştıktan sonra bundan ne çıkar» dedi. «Çiftçilerde de bu böyle, bahçıvanlarda, balıkçılarda da... senin gibi genç bir bayan elbette hepsine şaşar kalır.»

«Ben mi, hiç de değil. Ben kendim de çalışıyorum. Senin hoşuna gitmez ama değil mi?»

Masako içtenlikle, «Çalışmak mı, hayır» diye itiraf etti.

«Çalışmak diye gelişi güzel söylenir, ama ben sana bu köyde kızların nerde çalıştıklarını göstereceğim, Masako.» Çieko tekrar sedir dağına seyre koyuldu. «Orada yukarıda ağaçların kenarlarını almaya başlamışlar.»

«Kenar almak mı, o da ne demek?»

«iyi sedir kütüğü elde etmek için, fazla dallar satırla kesilir. Merdivenle tepesine çıkarlar, ama sonra küçük maymunlar gibi daldan dala atlarlar.»

«Tehlikeli değil midir?»

«Erkenden tepeye çıkıp öğle paydosuna kadar bir daha aşağıya inmeyen orman işçileri vardır.»

Masako da bakışlarını sedir dağına çevirdi. Mum gibi dimdik ağaç gövdelerinin duruşunda harikulade bir güzellik vardı. Tepelerinde bırakılmış olan iğne yapraklı tutamlar ise birer küçük sanat eseriydi.

Dağ ne pek yüksek, ne de pek genişti. Sedirlerin gövdeleri daha yükseklerde de güzel bir

düzen içinde yetişmişlerdi: Her bin nerdeyse teker teker ayırt edilecek gibiydi. Ormanın içinde de zevkli yapılara yaraşır halleriyle çok zarif görünüyorlardı.

Kiyotaki ırmağının kıyısında dağ daha da dikleşerek dar vadiye iniyordu. Bu yüzden çok yağmur almasına karşılık, güneşin etkisi daha az oluyordu. Burada en kıymetli sedir ağacının yetişmesinin nedenlerinden biri de buydu. Rüzgâra karşı tabii şekilde korunmaktaydılar. Rüzgârın gücünü hissettirdiği ve ağaçlarda yaş dairesinin büyümesini engellediği yerde, sedirler eğiliyor bükülüyorlardı.

Köyün evleri dağın eteğinde nerdeyse bir dizi halinde sıralanmıştı.

Çieko'yla Masako köyün sonunda geriye döndüler.

Bazı evlerin önünde tomrukları perdahlıyorlardı. Kadınlar daha önce suya batırılmış parçaları, Roday kumuyla dikkatle düzlemekteydiler. Yani kullandıkları bu koyu kahverengi, çamura benzer kum, Boday çağlayanının altından çıkarılıyordu.

Masako yaşlı bir kadına, «Bu kum biterse ne olacak?» diye sordu. Kadın, «Yağmur yağınca suyla birlikte aşağıya düşüp orada birikir» cevabını verdi. Masako kadının ne kadar kestirme konuştuğunu düşündü.

Ama Çieko'nun hakkı vardı. Kadınların elleri hiç dinlenmeden hareket halindeydi. Orada direk olacağı düşünülmüş beş altı parmak çapında perdahlanmış tomruklar duruyordu. İşi bitmiş tomruklar yıkanmış, kurutulmuş ve sevk edilmek üzere kâğıtlara, ya da samanlara sarılmıştı.

Irmağın çakıllı kıyısına doğru sedir fidanları dikilmişti. Bu güzel fidanları seyrederken Masako'nun aklına Kiyoto'nun eski evlerini süsleyen tertemiz pencere parmaklıkları geldi. Köyün giriş yerinde otobüs işletmesinin Boday Yolu levhalı bir durağı vardı. Çağlayan bu yolun üzerinde daha yükseklerde olmalıydı.

İki kız buradan otobüsle döndüler. Bir süre sustuktan sonra Masako, «Biz kızları» dedi, «acaba bu sedirler gibi böyle dimdik yetiştiremezler mi?»

Çieko soran gözlerle ona baktı.

«Ben, bu ağaçlar kadar büyük sevgiyle yetiştirilmiş değilim.»

Çieko gülmek zorunda kaldı.

«Masako, birini buldun mu yoksa?»

«Buldum, hem de az bir zaman önce. Onunla Kamao ırmağı kıyısındaki çayırılıkta oturduk bile. Kayomaçi'deki yazlık terasın yakınında Oturmaya gelenler durmadan artıyordu, üstelik bir de fenerleri yakmasınlar mı, biz de onlara sırtımızı çevirdik, kimse de bizi farketmedi.»

«Bu akşam da buluşuyor musun?»

«Evet, bu akşam da. Yedibuçuk için sözleştik. Ama o saatte de ortalık aydınlık oluyor.»

Çieko böylesine büyük bir özgürlüğe sahip olduğundan dolayı ona nerdeyse gıpta edecekti.

Çieko, bahçeye bakan arkadaki güzel odada anne ve babasıyla akşam yemeğine oturmuştu.

Anne, babaya bakarak «Bugün» dedi, «Bay Şimamura, Şomasa pirinci kırıntısından yapılmış bir tepsi yemek yollamış, hediye olarak. Onun yanına sadece bir çorba yaptık, bu da yeter sana.»

Bambu yaprakları içinde, deniz sazını dilimleriyle birlikte pişmiş pirinç kırıntısı, babanın en sevdiği yemektir.

«Bizim sorumlu aşçımız bugün eve biraz geç mi geldi?» diye sorunca, anne hemen Çieko'dan

yana çıktı. «Kuzey dağının sedirlerini görmeye gitmişti, Masako'yla birlikte.»

«Öyle demek...»

Pirinç kırıntısı, İmari porseleninden tabaklara konulmuştu. Üç köşesinden tutturulmuş yapraklara sarılmış, sazan balıkları açıkta bırakılmıştı. Çorba ise kum mantarı katılmış fasulye özünden yapılmıştı.

Evin dışındaki ince örülmüş kafesli pencerelerden de anlaşılacağı gibi, Takiçiro'nun mağazasında eski Kiyoto'nun bazı ticaret gelenekleri hâlâ yaşıyordu. Şirket haline gelişinden beri müdür ile tezgâhtarlar artık, başka yerde oturmaktaydılar. Yalnız Omi'li iki ya da üç çırak, halâ üst katta kafesli pencerelerin arkasında yatıp kalkıyorlardı. Akşam yemeği saatlerinde bu yüzden ortalık sessiz olurdu.

Anne, «Kuzey dağı sedirlerine gitmesini niye böyle çok seviyorsun, Çieko?» diye sordu.

«Sedirlerin hepsi dimdik ve güzel duruyorlar. İnsanların ruhu da dosdoğru olsa diye düşünüyorum.»

Anne, «Çieko'muzun ruhu dosdoğru elbette» dedi.

«Hayır, ben eğilmiş bükülmüşüm, ya da...»

Baba, «Belki de doğrudur» diye söze karıştı. «Bir insan o kadar doğru olamaz, öteyi beriyi düşünmek zorundadır çünkü.»

Çieko susuyordu.

«Yine böyle olmak daha iyi değil mi? Kuzey dağı sediri gibi dosdoğru bir çocuk, belki sevmeye çok daha layıktır, ama dünyada böylesi nerde? Günün birinde nasıl olsa feleğin tokadını yer. Ağaç eğri olmuş, rüzgârlı olmuş ne çıkar, yeter ki büyüsün. Baban böyle düşünüyor. Bizim bahçedeki akçaağaca bir baksana.»

Anne, «Çieko gibi bir çocuğa kalkmış neler söylüyorsun» dedi. Sesinde hafif bir öfke vardı.

«Biliyorum, biliyorum, bizim Çieko'muz dürüst bir kız tabii...»

Çieko, yüzü bahçeye dönük olarak bir süre sustuktan sonra, «Ben de akçaağaç gibi mi olmalıyım?» dedi. Sesinde bir ıstırap belirtisi seziliyordu. «Oysa ben menekşeler gibi, gövdesindeki oyuklarda çiçeklenen menekşeler gibi olmak isterdim. Ama bakın, menekşelerin çiçekleri çoktan döküldü.»

Anne, «Doğru» dedi, «Ama gelecek bahar yine çiçek açacaklardır.»

Çieko'nun yere eğik bakışları, akçaağaç köklerinin yanındaki eski fenere takılıp kaldı. Harap kutsal tasvir akşamın loş ışığında hiç seçilmez olmuştu, ama genç kızın içinde birden dua etmesi gerektiği duygusu uyandı.

«Anne, ben gerçekten nerde doğdum?»

Anne, babayla bir an gözgöze geldi.

Takiçiro kısaca, «Gion bahçesinde kiraz çiçeklerinin altında» dedi.

Gion bahçesinde kiraz çiçeklerinin altında doğmuş olmak, «Bambu Kesici» masalındaki peri Kaguyahime'nin bir bambu kamışının içinde dünyaya gelmesi gibi bir şey değil miydi? (²⁹)

Bunun için mi baba böyle kesin konuşmuştu?

Çiçeklerin altında doğmuşsa, günün birinde belki onu da gelip Kaguyahime gibi yurduna götüreceklerdi. Bunları tatlı bir şaka gibi içinden geçirmişti, ama yüksek sesle söylemekten korktu.

Sokağa bırakılmış çocuk, çalınmış çocuk! Anneyle baba nerde doğduğunu bile bilmiyorlar, asıl annesiyle babasını tanıyorlar mıydı acaba?

Çieko az önceki yakışıksız sorusuna pişman olmuştu, ama özür de dilemedi. Birden bu soru da nerden aklına gelivermişti? Yoksa hafızasının karanlık bir köşesinde saklı mı duruyordu? Masako nasıl demişti: «bir yumurtanın yansı bu kız, yansı da sen...»

Çieko ne yana bakması gerektiğini bir türlü kestiremiyor, heybetli akçaağacı seyrediyordu. Çıkmaya başlayan ayın ışığında gecenin karanlık göğü soluk bir aydınlık içindeydi.

Onun gibi bakışlarını yukarılara çeviren anne, «Gökyüzüne yazın renkleri geldi» dedi. «Dinle Çieko! Sen bu evde doğdun. Seni ben doğurmadım, ama bu evin içinde dünyaya geldin sen.»

Çieko, «Evet anne» diyerek başını eğdi.

Çieko, Şiniçi'ye anlattığı gibi Şige anneyle kocası tarafından Maruyama'da kiraz ağaçlarının altından çalınıp eve getirilmiş değildi. Mağazanın giriş kapısına koymuşlardı onu. Kucağına alıp eve getirmiş olan da Takiçiro'ydu.

Yirmi yıl önce olmuştu bunlar. O zamanlar otuz yaşında bulunan Takiçiro ise pek hovardaca bir hayat yaşamaktaydı. Bu yüzden karısı anlattıklarına bir türlü inanamıyordu.

«Sen sadece suçunu örtbas etmek istiyorsun! Belki de bu çocuğu sana bir geyşa doğurdu.»

Takiçiro öfkeyle «Saçmalama!» diye bağırmıştı. «Baksana bir kere çocuğa neler giydirmişler... Bir geyşanın çocuğu böyle mi olur? Hah, geyşanın çocuğuymuş...» Sonra da bebeği kadına uzatmış, Şige de almıştı. Çocuğun üşümüş yanaklarını kendi yanağına dayamıştı.

«Bu çocuk ne olacak peki?»

«Bunları içerde konuşuruz. Peki, niye böyle heyecanlısın?»

«Şimdi bir çocuk dünyaya geldi de.»

Anneyle babasını tanımadan çocuğu evlât edinemezlerdi. Bu yüzden çocuk, Şige ile Takiçiro'nun evliliklerinden meydana gelmiş öz evlât olarak nüfusa kaydedilerek Çieko adını almıştı.

Gerçi halk arasında, evlâtlık çocuk öz çocuğu çağırır denir, ama Şige'nin hiç çocuğu olmadı. Böylece Çieko tek evlât olarak büyüdü, karı koca da onu şefkatle sevdiler. Zamanla onu kimin bırakmış olabileceğini ve asıl annesiyle babasının hâlâ yaşayıp yaşamadığını artık düşünmez oldular.

Bu akşam yemeğinden sonra yapılacak pek bir iş yoktu. Sadece pirinç kırıntısının bambu yapraklarını atıp, çorba tabaklarını yıkamak gerekiyordu. Bunları Çieko yalnız yaptı.

Sonra da arka taraftaki üst katta bulunan yatak edasına çekildi. Babasının Saga'da Rahibeler Manastırına giderken yanında götürdüğü, Paul Klee ve Chagall'ın resimlerini gözden geçirdi.

Daha uykuya yeni dalmıştı ki, çılgınlık koparak korkulu bir rüyadan, uyandı.

Bitişikteki odadan anne, «Çieko, Çieko!» diye seslendi. Çieko'nun cevap vermesini beklemeden de kapıyı sürerek açtı. «Kâbus mu geçirdin?» diye sordu ve içeri girdi. «Kötü rüyalar mı gördün?»

Çieko'nun yanına oturup yatağın yanındaki gece lâmbasının düğmesine bastı. Çieko yatağın içinde dimdik oturmaktaydı.

«Yavrum, nasıl da terlemişsin!» Anne, Çieko'nun tuvalet dolabından tülbent mendiller alıp kızın alnını ve göğsünü zildi. Çieko sesini çıkarmıyordu. Ana, Beyaz göğüsleri de ne güzel, diye düşündü.

«Çok teşekkür ederim anne!»

«Kötü bir rüya mı görmüştün?»

«Evet. Rüyamda bir uçuruma yuvarlanıyordum.. korkunç derin bir yeşillığe doğru düşüyordum, dibi yoktu bu yeşilliğin.»

Anne, «Rüyada böyle şeyler çok olur» dedi, «İnsan hep böyle dipsiz yerlere düşer.» Çieko susuyordu.

«Üşütmeyesin Çieko, geceliğini değiştir.»

Çieko evet dercesine başını salladı, ama henüz sakinleşmemişti. Ayağa kalkınca sendeledi.

«Sen bırak, ben getiririm.»

Çieko oturduğu yerde yumuşak ve çevik hareketlerle geceliğini değiştirdi. Eskisini katlamaya başlayınca anne geceliği elinden aldı. «Bırak yıkansın!» diyerek köşedeki elbise askısının üstüne koydu. Sonra tekrar Çieko'nun yatağına oturdu.

«Sadece bir rüyadan mı bu? Ateşin olmasın?» Elini kızın alınına götürdü, ama alnında sıcaklık yoktu.

«Sedir köyünün uzun yolunda yorulmuş olmayasın?»

Çieko susuyordu.

«Pek de bitkin görünüyorsun. Yanında yatayım mı?» Anne kendisi için yatak takımı almaya kalktı.

«Hayır, teşekkür ederim. İyileştim. Ne olur, üzme kendini.»

«Emin misin?» Anne, yorganın altına girip Çieko'nun yanına uzandı. Çieko ona yer açtı.

«Senin yaşında artık ana koynunda uyumak hoşta gitmez. Sana da tuhaf geliyor, değil mi?»

Ama az sonra anne rahat bir uykuya dalmıştı. Çieko üşümesin diye yorganı annenin omuzlarına çekip ışığı söndürdü. Kendisi ise uyuyamadı.

Uzun bir rüya görmüştü. Anneye anlattığı en sonuydu.

Önce bir yarı rüya halindeydi. Daha çok da gündüzün Masako'yla Kuzey dağı sedirlerine gidişlerinin yeniden ve keyifle hatırlanışydı. Ve Masako'nun kendisine benzediğini söylediği kız, köydekenden çok daha güzel bir halde karşısına çıkıyordu. Rüyanın sonunda içine düştüğü yeşillik, acaba hafızasında hâlâ yaşamakta olan sedir dağı mıydı?

Kurama tapınağında yapılan Bambu Kesme Bayramı, Takiçiro'nun değer verdiği bir törendi.

(³⁰) Gençlik yıllarından beri buraya pek çok defa gelmiş olduğundan, artık kendisi için hiç bir yeni yanı kalmamıştı. Ama bu sefer kızı Çieko'yu oraya götürmek istiyordu.

Takiçiro'nun korkusu yağmurdandı. Haziranın yirmisindeki Bambu Kesme Bayramı, yağmur mevsiminin tam ortasına düşüyordu. Ayın on dokuzunda ise adamakıllı yağmur yağmıştı.

Takiçiro, «Böyle şiddetli yağmur yarına kadar dinmez» diyor ve ikide bir gökyüzüne bakıyordu.

«Baba, yağmur bana vız gelir.»

Baba, «İyi ama» dedi, «böyle havada da...»

Yirmisinde de havadaki nemlilik devam etti. Takiçiro mağazadaki adamlara, «Pencereleri pancurları kapatın!» diye emir verdi. «Korkunç bir nem bu, kumaşlara zarar verir.»

Çieko, «Baba, Kurama tapınağına gitmeyecek miyiz?» diye sordu.

«İnşallah gelecek yıl. Üzme tatlı canını. Bu siste Kurama tapınağında ne işimiz var?»

Bambu kesme işini rahipler değil, aslen o köyden olan köylüler yapar. Bunlara «Buda Rahipleri» denir. Hazırlık olarak bir gün önce dişi ve erkek bambuların her birinden dörder

tanesi, büyük avlunun sağına soluna konulmuş kütüklerin üzerine bağlanır. Erkek bambuların kökleri kesilip yaprakları olduğu gibi bırakılır. Dişilerin köklerine ise dokunulmaz.

Öteden beri büyük avlunun soluna Tamba yeri, sağına ise Omi yeri denilir.

Hizmet için ayrılmış insanlar kaba ipekliden geleneksel elbiselerini, samandan örülmüş sandallarını, omuzdan atkılı önlüklerini giymiş ve iki tane kılıç kuşanmışlardır. Başlarına da beş çeşit kumaştan yapılmış budist eşarplarını Benkay (31) usulü sarmışlar, kalçalarına Nandin yaprakları dolamışlardır. Bambuların kesileceği bıçak, sırmalı bir torbada muhafaza edilmektedir. Bir önderin yönetiminde giriş kapısına varılır.

Bu törene aşağı yukarı öğleyin sat bire doğru başlanır.

Tören elbiseli bir rahibin boru öttürmesinden sonra bambu kesimi başlar.

Tören için seçilmiş iki erkek çocuk koro halinde başrahibe seslenir: «Yaşasın bambu kesimi bayramı!»

Sağ ve sol taraftaki yerlerden ikişer çocuk ortaya çıkıp övgülerini yaparlar:

«Ne güzeldir Omi'nin bambuları!»

«Ne güzeldir Tamba'nın bambuları!»

Bambu kesicileri önce kütüklerin üstüne bağlanmış erkek kamışları kesip üst üste koyarlar. İnce yapılı dişi bambular oldukları yerde bırakılırlar. O zaman tören çocukları başrahibe haber verirler:

«Bambu kesicileri işlerini bitirdiler!»

Rahipler mihraba geçip dualar okurlar. Lotus çiçeklerinin yerine bir çelenk yaz kasımpatısı etrafa saçılır. Başrahip mihraptan aşağıya iner, servi ağacından yapılmış yelpazesini açar, üç defa yukarı kaldırıp indirir.

İki rahip, Omi ve Tamba yerlerinin kamışlarını üçe bölerken, herkes «Hoooo!» diye bağırarak eşlik eder.

Takiçiro, kızına yağmur yüzünden vazgeçtikleri törende bambunun nasıl kesildiğini tam göstermeyi düşündüğü sırada, Hideo parmaklıkları kapıdan içeri girdi. Koltuğunda bir bohça vardı. «Sayın küçük hanımın obisini bitirdim» dedi.

Takiçiro hayretle, «Obi mi?» diye sordu. «Obi benim kızım için mi?»

Hideo bir dizinin üstüne çökerek saygıyla avuçlarını kavuşturdu.

Takiçiro neşeli bir sesle, «Lale desenli mi?» diye sordu.

Hideo ciddi bir edayla, «Hayır» cevabını verdi. «Rahibeler Manastırında yaptığınız desenli. O zaman kötü bir davranışta bulunmuştum Bay Sata. Benim gençlik huysuzluğumu affediniz.»

Takiçiro'nun içinde bir şeyler kıpırdadı.

«Yok canım! O zaman ben sadece şöyle bir parça heveslerime uyup bir şeyler yapmıştım. Siz beni uyandırdınız. Bu da aklımı başıma getirdi. Size teşekkür borçluyum.»

«Ama ben şimdi size dokuyacağım diye söz verdiğim obiyi getirdim.»

«Nasıl?» Takiçiro'nun hayreti bir kat daha artmıştı. «Taslağı ben yırtıp sizin evin yanındaki dereye atmıştım.»

Hideo, «Siz onu atmış mıydınız?» diye sordu. Ve sonra meydan okurcasına sakın bir edayla, «Onu bir defa gördüm ve olduğu gibi zihnimde tuttum» dedi.

Takiçiro, işte tam bir usta diye düşündü ve yüzünde tasalı çizgiler belirdi.

«Öyleyse şunu söyleyin bana, Bay Hideo! Suya attığım taslağı niçin dokudunuz?» Takiçiro, «Niçin dokudunuz?» diye tekrarladı ve ne ıstırap ne de öfkeye benzeyen bir duygu benliğinin

derinliklerinde kabardı. «Kalbin sıcak katkısı yok. Sıhhatli olmayan bir şeyler var.. bunları söyleyen siz değil miydiniz Bay Hideo?» Hideo susuyordu.

«Bu yüzden evinizden çıkınca ben de onu dereye atmayı daha uygun buldum.»

«Bay Sata, beni affediniz!» Hideo kavuşturmuş olduğu avuçlarıyla tekrar af diledi.

«Değersiz ıvır zıvırları dokumaktan bıkmıştım. Bu yüzden öfkem tepeme çıkmıştı.»

«Benim de tepeme çıkmıştı, evet, benim de. Bu rahibeler manastın, tabii sesiz, gerçekten sessiz. Sadece tek bir kocamış rahibe... öğleyin yaşlı bir hizmetçiden başka kimsecikler yok. Orası ıssız, çok ıssız. Evde ise işler kötüye gitmekte. Onun için Bay Hideo'nun dedikleri yüreğime dokundu. Benim gibi bir tüccar ne diye taslaklar çizmek zorunda kalsın? Üstelik bir de şu yeni moda şeyler... buna rağmen!»

«Ben de iyice düşündüm ve sayın küçük hanımla karşılaştıktan sonra tekrar düşündüm.»

«E.. sonra?»

«Obiye bir bakınız. Hoşunuza gitmezse kesip paçavra niyetine kullanırsınız.»

Takiçiro, «Pekâlâ» diyerek başını salladı ve kızına seslendi: «Çieko, Çieko!»

Müdürün yanındaki yerde oturan Çieko ayağa kalkıp içeri girdi.

Hideo gür kaşlarını yukarı kaldırmış ve ağzını sımsıkı kapatmıştı. Yüzünde kendine güvenen bir ifade vardı, ama bohçayı çözerken parmaklarının ucu hafifçe titriyordu.

Çieko'ya döndü, Takiçiro'yla konuşmasını önlemek istediği belliydi: «Bayan Çieko, şuna bakınız. Babanızın taslağı.» Bunu söyleyerek iki taraflı dokunmuş obi topunu kıza uzattı. Kendisi olduğu yerde dimdik durup kaldı.

Çieko, obi topunu ucundan bir parça açar açmaz «Ah baba!» diye bağırdı. «Bunlar Klee'nin resimleri gibi... Saga'da mı çizmiştin bunu?» Topu dizlerinin üzerinde açmaya devam etti. «Ah ne güzel!»

Takiçiro keyfi kaçmış bir halde susuyordu. Ama içinden, Hideo'nun kendi taslağını böylesine tıpatıp aklında tutmasına hayran olmaktaydı.

Çieko, saf bir sevinç içinde «Baba!» diye bağırdı. «Çok güzel bir obi, çok güzel!»

Takiçiro halâ susuyordu.

Genç kız dokumayı elleyerek Hideo'ya döndü, «Çok güzel dokunmuş» dedi.

Hideo «Öyledir» diye cevap verdi. Başı hâlâ öne eğik duruyordu.

«Biraz daha bakabilir miyim?»

Hideo, «Aman, rica ederim» dedi.

Çieko ayağa kalkıp obiyi ikisinin önünde açtı. Bir elini babanın omuzuna koyarak kumaşı seyre koyuldu.

«Baba, sen ne diyorsun?»

Baba susuyordu.

«Güzel değil mi?»

Takiçiro, «Onu gerçekten güzel buluyor musun?» diye sordu.

«Evet. Çok teşekkür ederim Baba.»

«Ona iyice bir bak!»

«Yepyeni bir desen olduğundan, kimonoyu buna uydurmak gerekecek.. şahane bir obi!»

«Öyle mi? Mademki hoşuna gitti, öyleyse Bay Hideo'ya teşekkür et.»

Çieko, babanın arkasından yere diz çöktü ve Hideo'yu eğilerek selamladı. «Çok teşekkür

ederim, Bay Hideo.»

Baba, «Çieko! » diye seslendi, «bu obide renk uyuşumu buluyor musun? Bir sıcaklık, ya da kalbin katkısını.. »

«Nasıl? Renk uyuşumu mu?» Çieko şaşırılmış bir halde obiyi yeniden gözden geçirdi.

«Renk uyuşumundan söz ediyorsan, bu elbiseye ve onu giyene bağlı bir şeydir, doğru değil mi? Bugünün modasında renk uyuşumu kasten ortadan kaldırılmış elbiseler ortaya çıkarıyorlar.»

«Hım..» Takiçiro başını eğdi. «Evet, Çieko, ben bu taslağı Bay Hideo'ya gösterdiğim zaman, bana renk uyuşumu olmadığını söylemişti. Ben de bu yüzden onu, Bay Hideo'nun dükkânının yanı başındaki dereye atmıştım.»

Çieko hiç bir şey söyleyemedi

«Şimdi Bay Hideo'nun dokuyup getirdiği şeyi düşün bir kere; benim fırlatıp attığım taslağımın tıpatıp aynı... kumaşta renk tonları değişik bir duygu uyandırıyorlarsa da, yine de tıpatıp aynı.»

«Merhamet ediniz Bay Sata!» Hideo tekrar yalvarırcasına avuçlarını yanyana getirdi. Sonra da «Bayan Çieko» dedi, «biraz küstahça bir rica bu, ama ne olur anlayış gösteriniz de obiyi bir kez kuşanınız.»

Çieko, «Bu kimonoyla mı?» dedi. Doğruldu, kumaşı bir kaç defa kalçasının üstüne doladı. Işıklar saçarak ve sevinçten uçarak önlerinde durdu. Takiçiro'nun da yüz çizgileri yumuşamıştı.

Hideo, «Bayan Çieko» dedi. «Bu babanızın yarattığı bir eserdir.» Gözleri ıslıl ıslıl parıldıyordu.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gion Şenliği

Çieko, kolunda büyük pazar filesiyle evden çıktı. Miyike caddesini çaprazlama geçti. Çünkü şehrin Fuyamaçi kesimindeki Yubahan mağazasına gidecekti. Bir süre olduğu yerde durup, Hiayzan'dan kuzey dağına kadar alev rengine bürünmüş gökyüzünü seyretti.

Uzun yaz günlerinde akşam kızılığı erkenden ortaya çıkıyor ve gökyüzündeki monoton gri rengi kovuyordu. Bu, tutuşmuş bir alevin griliğin üzerine yayılmasına benzemiyor muydu?

Gökyüzünü şimdiye kadar hiç böyle görmemişti.

Çieko cep aynasını çıkarıp kendi yüzünün bu gök kızılığı içinde nasıl görüldüğünü seyretti.

«Unutulmaz! Hayatta unutulmaz! Acaba insanın kalbinde de böyle kızıl tutuşmalar olabilir miydi?»

Hiay ve Kuzey dağı koyu mavilikti, alev renginden de bunalmış gibiydiler.

Yubahan mağazası Yuba yemeği satardı, (³²) Botan-Yuba ve Yavata yumağı biçiminde olanları da vardı.

«Küçük hanım buraya kadar yorulmuşlar. Gion şenliğinden dolayı işimiz başımızdan aşkın. Ancak eski seçkin müşterilerimizin isteklerini karşılıyoruz. Diğerlerine yok demek zorunda kalıyoruz...»

Öteden beri bu dükkânda mallar ısmarlama hazırlanırdı. Kyoto'da fırınlar arasında bile böyle işleyenleri vardı.

Satıcı kız, «Gion şenliği yine gelip çattı, değil mi?» dedi. «Yıllardan beri müşterimiz olduğunuz için teşekkürler ederiz.» Ve Çieko'nun filesini doldurdu.

Yılan balığı doldurulmuş Yavata yumakları, kurutulmuş fasulye ezmeli teke sakalı otlarına sarılmıştır. Botan peltesi ise sebzeli fasulye ezmesi tavasına benzer, yalnız üstünde Gingo cevizinden garnitürü vardır.

Bu Yubahan mağazası Dondan yangını denilen felakete uğramamıştı ve aşağı yukarı yüz yıldan beri yerini muhafaza etmekteydi. Bu süre içinde pek az tarafı yenileştirilmişti. Bunların başlıcası camlı küçük çatısı ile içinde fasulye ezmelerinin hazırlandığı tuğladan örülmüş ocaktı.

Satıcı kadın, «Eskiden odun kömürü kullanırdık» diye açıklamada bulundu. «Fakat fırın kızınca kömür tozları peltenin üzerine düşüyor ve yapışıp kalıyordu. Bu yüzden biz de testere talaşı kullanmaya başladık.»

Ocağın üstüne yanyana yerleştirilmiş dört köşe kazanlardan hafif pıhtılaşan fasulye ezmesinin kaymağı bambu değneklerle alınıyor ve kamışlarının üzerinde kurutuluyordu. Bu kamışlar sırayla birbirinin üzerindeki yerlere diziliyor ve kuruma derecesine göre fasulye pelteleri daha yükseğe asılıyordu.

Çieko mağazanın iç kısmında bulunan işyerine girdi ve elini eski direğin üzerine koydu. Annesiyle geldiği zaman, bu eski direği okşamaktan annesi kendini alamazdı.

Çieko, «Ne ağacından bu direk?» diye sordu.

«Hinoki. Yüksek, değil mi? Hem de mum gibi dimdik.»

Çieko da bu eski direği okşadı ve mağazadan çıktı.

Evlerine yaklaştıkça, Gion şenliği için prova yapan mızıkaların sesini gittikçe daha güçlü

duyuyordu.

Uzaklardan gelen bazı ziyaretçiler Gion şenliğinin yalnızca bir gün sürdüğünü, bunun da arabalı büyük geçit töreninin yapıldığı 17 Temmuz günü olduğunu sanırlar.

Oysa Gion şenliği bütün yedinci ayı doldurur Daha ayın ilk gününde, şehrin bir tören arabası sağlayabilen semtlerinde (³³) eğlenceler ve müzik başlar.

İçinde şenlik beyi olarak seçilen erkek çocuğunun bulunduğu tören arabası alayın başında geçer. Fakat öteki arabalar için de belirli bir geçiş sırası, temmuzun ikisinde veya üçünde belediye başkanı tarafından kura çekilerek tespit edilir.

Tören arabası o gün için önceden hazırlanır. Şenliğin asıl başlaması Tanrılar Tahtırevanının temizlenmesiyle olur. Dördüncü caddedeki Ohaşi köprüsünün üstünde Tanrılar Tahtırevanı yıkanır; Şinto rahipleri kutsal Sakaki ağacı dallarını suya batırır ve bununla tanrıların oturtulduğu yere su serperler.

On birinci gün şenlik beyi Gion tapınağını ziyaret eder. Bu bey daha sonra en öndeki tören arabasında geçecek olan erkek çocuktur. Tapınağa maiyetiyle birlikte at üstünde gider. Yüksek tören şapkası ve eski çağların tören elbisesini giymiştir. Sonra da kendisine beşinci dereceden saray nişanı verilir.

Eski inançta (³⁴) Japon tanrılarıyla Buda varlıkları birbirlerine karışmış olduğundan, şenlik beyinin sağ ve sol yanından gidenler Buda ve Şinto dinlerini temsil etmektedirler. Şenlik beyi bir tanrıyla evlendirilir, bu suretle onun rütbesinin tanrılar katına yüceldiği belirtilmek istenir.

Mizuki Şiniçi çocukken şenlik beyi seçildiğinde, «Ne acayip iş» demişti, «ben erkek değil miyim?»

Şenlik beyi için düzenlenen törenlerden biri de Özel Ateştir. Yani evinin dışında yakılan bir ateşin üzerinde hazırlanan bir yemeği almasıdır. Bugün bu tören kısaltılmıştır. Şenlik beyinin evinde hazırlanan yemeğin üzerinde çakmak taşına vurulup kıvılcımlar çıkartılmak suretiyle yapılmaktadır. Akrabalarının bunu unutmaması için, şenlik beyinin onları «Ateşleyin! Ateşleyin!» diye kışkırtması gerekir. Ama bu sadece laf olsun diye söylenir.

Şenlik beyi sadece büyük geçit töreninin yapıldığı bir gün için görevli değildir; kendisine daha pek çok iş gördürülür. Ona araba sağlamış olan semtte bir selamlama turu yapması bunlardan biridir. Şenlik ve beylik hizmetleri onun için en az bir ay sürer.

Kiyoto halkı 17 Temmuz büyük geçit töreninden daha çok, gece yapılan eğlencelerin büyüleyici neşesiyle coşar.

Gion şenliğinin bu günü yaklaşmaktaydı.

Çieko'nun evinde de dışardaki kafesler kaldırılmıştı. Herkes şenlik hazırlığıyla uğraşıyordu.

Kiyoto'lu bir kız, üstelik dördüncü cadde yakınlarında oturan, böylece de Gion'da Yasaka tapınağına bağlı bulunan büyük bir tüccarın kızı olarak Çieko için bu şenlik alışılmış bir şeydi ve ona verebileceği hiç bir yeni yanı yoktu. Sıcaktan bunalan Kiyoto için bu şenlik sadece bir yaz bayramıydı.

Çieko'nun en sevdiği hatırası, şenlik beyi olarak tören arabasının üzerinde geçen Şiniçi'ydi. Bu bayramın her başlayışında, Gion şenliği müziği çalıp, tören arabasının çepeçevre her

yanında kâğıt fenerler yakılınca onun hep bu hali gözünün önünde canlanırdı. Çieko'yla Şiniçi o yamanlar en çok yedi sekiz yaşlarında olmalıydılar.

O bayramda halk, «Kızlar arasında bile bu kadar güzel çocuk yoktur» diye bağırmıştı. Çieko, Gion tapınağında Şiniçi'ye beşinci saray derecesinden bir general rütbesi verilmesi törenine de onunla gitmiş ve tören arabası semtlerinde dolaştırılırken yanından ayrılmamıştı.

Tören beyi elbisesi içinde Şiniçi, yanında her iki sağdıçı olduğu halde selamlamak için Çieko'nun evi önünde görünüp, «Küçük Çieko, küçük Çieko!» diye bağırınca kızcağız kıpkırmızı olmuş ve gözlerini bir türlü ondan ayıramamıştı. Şiniçi makyajlıydı, dudaklarına ruj sürülmüştü. Çieko'nun yüzü ise sadece güneş yanığıydı. Kafesli pencerenin yanında devrilmiş bir sırada basit yazlık elbisesi, kırmızı benekli obisiyle oynuyor ve komşu çocuklarıyla birlikte maytap yakıyordu.

Çieko şu anda Şiniçi'yi tekrar müziğin ve tören arabasının ışıkları arasında tören beyi haliyle karşısında görmekteydi.

Akşam yemeğinden sonra Şige anne, «Akşam eğlencelerine gidecek misin Çieko?» diye sordu.

«Ya sen anne?»

«Misafirlerim var, bir yere çıkamam.»

Çieko evden çıkınca hızlı adımlarla yürüdü. Dördüncü cadde insanla kaynıyordu, ileri gidemedi.

Ama Çieko tek tek şenlik arabalarının hangi sokaklarda durduğunu biliyordu; etrafına bakındı ve neşeyle canlandı. Çeşitli şenlik arabalarından yükselen sesler kulağına çalınmıştı.

Çieko geçici olarak kurulmuş Tanrılar Tahtına kadar koştu. (³⁵) Mumlar alıp, onları tanrıların önünde yaktı. Şenlik boyunca Yasaka tapınağının tanrıları burada bulundurulurdu. Tanrıların bulunduğu yer, dördüncü caddenin sonunda, Şingyoku sokağının güney yönündeki çıkışıdaydı.

Orada bir kız gözüne çarptı. Çieko sadece sırtını görüyordu. Ama daha ilk bakışta onu tamdı. Yedi tavaf yapılırken tanrılar tahtından uzaklaşılar, geriye dönülür ve dua edilir. Bu hareket yedi defa tekrarlanır. Bu süre içinde en yakınıyla dahi olsun konuşmaya izin yoktur.

«Ah!» Kızı tanıdığı anda Çieko az kalsın bir çığlık kopartacaktı. İçinden gelen bir zorlamayla o da yedi tavafa başladı.

Kız batıya yöneldi ve tanrılar tahtına dönüp geldi. Çieko, doğuya yöneldi ve geri döndü. Ama kızın kalbi Çieko'dan daha yüklü olacak ki, duaları daha uzun sürüyordu.

Kız yedi tavafını bitirdi. Daha kısa yola gidip gelen Çieko da hemen hemen aynı zamanda bitirmişti.

Kız Çieko'yu görünce bakışlarını gördüğü şeyden ayıramıyormuş gibi donup kaldı.

Çieko, «Ne için dua ettiniz?» diye sordu.

«Beni gözlediniz mi?» Kızın sesi titriyordu.

«Ben kayıp kız kardeşimi bulabilmek için dua ettim... Benim kız kardeşim sizsiniz. Tanrının takdiri bizi bir araya getirdi.» Bu sözleri söylerken kızın gözleri yaşlarla dolmuştu.

Bu kız, Kuzey dağı sedirleri köyündeki kızdı.

Tanrılar tahtının çevresindeki zarif kâğıt fenerler ve ziyaretçilerin diktiği mumlar mihrabın önündeki yeri aydınlatıyordu. Ama kızın gözyaşları aydınlıktan korkmuyordu. Işıkların

parıltısı gözlerinde titreşmekteydi.

Çieko metin olmaya çalışarak kendi gözyaşlarını tuttu.

«Ben ailemin tek çocuğuyum» dedi. «Kız kardeşim yok, ne benden büyüğü, ne küçüğü.» Yüzü bembeyaz olmuştu.

Köylü kız içini çekti.

«Anlıyorum Küçük Hanım. Affedersiniz! Ne olur, affedin beni. Çocukluğumdan beri kız kardeşimin özlemiyle yanıp tutuştum, biricik kız kardeşimin. Bu yüzden yanlışlıkla sizi benzettim.»

Çieko susuyordu.

«Biz ikiz olduğumuzdan, öbür kardeşimin benden büyük mü, yoksa küçük mü olduğunu bilmiyorum.»

«Böyle rastgele benzerlikler olur.»

Kız evet dercesine başını salladı, ama gözyaşları yanaklarından aşağıya akıyordu. Bir mendil çıkarıp yüzünü sildi ve «Küçük hanım nerde doğdunuz?» dedi.

«Burda yakında, büyük mağazalar semtinde.»

«Öyle mi? Peki küçük hanım ne için tanrılara dua ediyordu?»

«Annemle babamın mutluluğu ve sağlığı için.»

Şimdi de kız susuyordu.

Çieko, «ya sizin bey babanız?» diye sordu.

«Çoktan öldü. Sedir ağaçlarının yanlarını keserken bir ağaçtan öbürüne atlıyormuş, yanlış bir hareket yaparak yere düşmüş. Yer kötüyümüş. Köylüler anlattılar. Ben o sırada doğmuşum ve daha fazlasını bilmiyorum...»

Çieko göğsüne bir bıçak saplandığını hissetti.

Bu köye hep isteyerek giderdim ve orası beni hep güzel sedir dağına çekerdi. Acaba babamın ruhu muydu beni oraya çeken? Kız ikizlerden söz ediyor. Babam sedir ağacının tepesinde beni, sokağa bıraktığı fazlalık ikiz Çieko'yu düşünüyordu da, dalıp aşağıya mı düştü? Evet, besbelli böyle olmuştu.

Çieko'nun alnında soğuk terler birikmişti. Sokağı dolduran kalabalığın gürültüsü ve Gion müziğinin nağmeleri birden uzaklaşmıştı. Gözlerinin önünde her şey karardı.

Dağlı kız elini Çieko'nun omuzuna koydu ve alnını silmeye başladı.

Çieko, «çok teşekkür ederim» diyerek kendi mendilini çıkardı. Alnını kuruladı. Kızın mendili kendi cebine attığını farketmedi bile.

Çieko hafif bir sesle. «Ya anneniz?» diye sordu.

«Annem de çoktan öldü...» Kız duraksadı. «Belki de ben annemin köyünde, dağların daha içerisinde dünyaya geldim, ama annem de... »

Köylü kız sevinç gözyaşları döküyordu. Gözyaşları durulunca, yüzü aydınlandı.

Buna karşılık Çieko kendini kaybetmiş gibiydi, başı dönüyordu. Kendirini hemen yerinde ve zamanında toparlayabilecek birisi değildi. Yalnız kızın harikulade sıhhatli güzelliği onu biraz avutuyordu. Çieko bu kız gibi hemen böyle sevincini ortaya dökmezdi. İstirap, bakışlarını gittikçe daha çok karartmaktaydı.

Ne yapması gerektiğini bilemez hale gelmişken kız, «küçük hanım» diye seslendi ve sağ elini kendisine uzattı. Çieko uzatılan bu eli tuttu. Bu sert, kaba bir eldi. Çieko'nun yumuşacık

elinden bambaşkaydı. Kızsa bunu hiç umursamaz görünüyordu. Çieko'nun elini sıktı ve «Allahısmarladık Küçük Hanım» dedi.

«Ama?..»

«Ah ben çok sevinçliyim.»

«Adınız nedir?»

«Naeko.»

«Naeko mu? Benimki de Çieko.»

«Ben işçiyim, fakat köy küçüktür, Naeko'yu kime sorsanız bilir?»

Çieko peki dercesine başını salladı.

«Küçük hanım, besbelli siz çok mutlusunuzdur, değil mi?»

«Evet.»

«Bu akşamki karşılaşmamızı kimseye anlatmam. Yemin ederim. Yalnız kutsal makamlarındaki Gion tanrıları bunu bilecekler.»

İkizler, evet, ama farklı sınıflardan ikizler! Naeko'nun anladığı şey bu oldu, diye Çieko düşündü ve kendisi de söylenecek bir söz bulamadı. Ama o yine Çieko'ydu, sokağa bırakılmış Çieko.

Naeko bir kez daha «Allahısmarladık Küçük Hanım!» dedi. «Birbirimizin varlığından haberimiz olmazdan önce...»

Çieko, kızın ağlamak üzere olduğunu hissediyordu.

«Evimiz buraya çok yakın Naeko» dedi. «Hiç değilse evimizin önüne kadar benimle gel.»

Naeko olmaz dercesine başını salladı. «Sizin sayın aileniz.»

«Ailem mi? Sadece bir anneyle bir baba.»

«Ben de böyle düşünmüştüm. Besbelli sizi nasıl büyük bir şefkatle büyütmüşlerdir...»

Çieko, Naeko'yu kolundan tuttu. «Burada hep böyle duracak mıyız?»

«Ah evet, sahi...»

Naeko, Tanrılar Tahtına yönelip saygıyla eğildi. Çieko da onun yaptıklarını hızlı hızlı tekrarladı.

Naeko üçüncü kez, «Allahısmarladık» dedi. «Konuşacak çok şeylerimiz var, ama ne olur bir sefer köye gelin. Bizi kimsenin göremeyeceği sedir ormanına gideriz.»

«Teşekkür ederim.»

Dördüncü caddenin büyük köprüsüne doğru, farkında olmaksızın bir süre yan yana yürüdüler ve sonra kalabalığın içine daldılar.

Büyük bir bölge Yasaka tapınağına bağlıdır. Gece şenliği olsun, ertesi günü arabalarla yapılan büyük geçit töreni ve bunu izleyen eğlenceler olsun hep bu bölge halkı tarafından yürütülürdü. Dükkânlar ardına kadar açılır, paravanalar ve başka süslerle donanırdı. Eskiden bu süslerin arasında antika tahta oymalar, Ulkiyoeler, Kano okulu ve Yama biçimi resimler bazan da iki kanatlı Sotatsu paravanları görülürdü. Elle boyanmış gündelik hayat resimleri yanında, üzerlerine zarif Kiyoto kılıkları içinde Avrupalılar resmedilmiş Namban denilen paravanalar da bulunurdu. Bütün bu resimlerde Kiyoto insanının coşkun enerjisi dile gelmiş oluyordu.

Tören arabalarının içinde de görülecek pek çok şey vardı: Çin dibaları, goblen dokumalar, yünlü kumaşlar, Şam işi ipekliler, desenli dibalar, çeşitli işlemeler ve benzerleri. Momoyama stilinin büyük ihtişamı ile zamanın dış ticaretinin sağladığı yabancı ülkelerin güzellikleri bir

araya getirildi. (³⁶)

Tören arabasının içi de ünlü ressamların yaptığı resimlerle süslenmiştir. Arabanın bir mızrağın dev sapı gibi görünen oku, açık deniz gemilerinin direği gibi yapılmıştır. Ve yine bu gemilerde olduğu gibi Sogunat dairesinin izin belgesini taşır. (³⁷):

Gion müziği basit bir usulle çalınırsa da, aslında yirmi altı değişik makamı vardır; Bibu tiyatrosu veya eski saray müziğine benzer (³⁸)

Gece şenliğinde arabaları süsleyen kâğıt fenerlerin ışıkları parıldayınca müziğin sesi de en yüksek şekilde yankılanmaya başlar.

Dördüncü caddenin büyük köprüsünün doğu kesiminde artık tören arabası kalmamıştı, ama parıltıları Yasaka tapınağına kadar sürüp gitmekteydi.

Çieko köprüye yaklaşırken kalabalık yüzünden Naeko'nun biraz gerisinde kaldı.

Naeko üç defa 'Allahaısmarladık' demişti, ama Çieko ondan ayrılması mı, yoksa birlikte evin önüne, hiç değilse evi uzaktan olsun gösterebileceği bir yere kadar gitmesi mi gerektiğine bir türlü karar verememişti. İçinde Naeko'ya karşı derin bir yakınlık duygusunun dalga dalga kabardığını hissediyordu.

Naeko, köprüye tam gireceği sırada. «Küçük Hanım, Bayan Çieko! » diye seslenildiğini işitti. Kendisine seslenerek yanına gelen Hideo idi. Onu Çieko sanmıştı. «Gece şenliğine mi geldiniz, yalnız mısınız?»

Naeko ne yapacağını şaşırıldı. Fakat Çieko'dan yana da dönmedi. Çieko hızla kalabalığın arasına karışmıştı.

Hideo konuşmasına devam ederek Naeko'ya, «Hava güzel değil mi?» dedi. «Yarın da güzel olacak. Yıldızlar nasıl da parlıyor...»

Naeko gökyüzüne baktı. Ne cevap vermeliydi? Hideo'yu tanımıyordu ki.

«Geçen gün babanızın karşısında kötü mü davrandım?» diye Hideo sözüne devam etti. «Fakat obi hoşunuza gitti değil mi?»

«Nasıl?»

«Sonradan babanız kızmadı ya?»

«Ah!»

Hiç bir şey anlamayan Naeko verilecek bir cevap da bulamıyordu. Fakat Çieko'nun bulunduğu yana da dönüp bakmıyordu. Şaşkın bir haldeydi. Çieko bu genç adamla tanıştıysa, ne diye ortaya çıkıp gelmiyordu?

Hideo'nun kuvvetli ensesi, geniş omuzları vardı. Bakışları bir parça sertti, ama Naeko'nun hoşuna gitmişti. Obi hakkındaki sözlerinden anlaşıldığına göre Nişicin'den bir dokuması olmalıydı. Ancak yıllarca tezgâh başında çalışan bir kimse böyle sert bakabilirdi.

Hideo, «ben daha genç sayılırım» dedi. «Babanızın taslağı için uygun sözler bulamadım, fakat sonra da bütün bir gece düşündüm durdum. Sonunda da dokumaya başladım.»

Naeko susuyordu.

«Onu bir kere olsun kuşandınız mı?» Naeko anlaşılmaz bir «ah!» ile cevap vermiş oldu.

«Hoşunuza gitti mi bari?» Köprünün üstü caddelerden daha az aydınlıktı ve onlar insan selinin ortasında duruyorlardı. Fakat yine de Naeko adamın kendisini başkasıyla karıştırmış olmasını çok tuhaf buluyordu.

Aynı evde büyümüş ikizler olsalardı, birbirlerinden güçlkle ayırt edilmeleri tabii olurdu. Oysa onlar çok değişik koşullar içinde yaşamışlar ve apayrı yerlerde yetişmişlerdi. Naeko, kendisiyle konuşan adam acaba miyop mu? diye düşündü.

«Bayan Çieko! Sizin için kendi düşünceme göre bir obi daha dokumak istiyorum ve buna gücümün yettiği her şeyi koyacağım. Otuzuncu doğum günümün bir hatırası olacak bu. Müsaade eder misiniz?»

Naeko duraklamadan, «Oh, teşekkür ederim» dedi.

«Gion Tanrılarının akşam şenliğinde rastlaştık. Bu, Tanrıların yardımı yapacağım obiye ulaşacak demektir.»

Naeko susuyordu.

Naeko, bizim ikiz olduğumuzu bu adamın bilmesini Çieko istemiyor, onun için de yanımıza gelmiyor, diye düşündü.

«Allahısmarladık» dedi. Bu söz Hideo'ya pek ansızın söylenmiş geldi.

«Öyleyse Allahısmarladık. Obiyi bir kere denememe izin verdiniz değil mi? Yaprak dökümü mevsimine uyacak bir şey olmalı...» Bu sözyle bir kez daha yapacağı işten emin olmak istiyordu. Ve sonra uzaklaştı.

Naeko araştıran gözlerle çevresine bakındı. Görünürlerde Çieko yoktu. Deminki adam ve obi hakkındaki konuşması, Tanrıların lütfuyla Tanrısız tahtın önünde Çieko'yu bulmuş olmasının verdiği çılgınca sevincin yanında Naeko için hiçbir değer taşımıyordu.

Köprünün korkuluğuna dayanıp suda oynaşan ışıkları uzun uzun seyretti.

Sonra ağır adımlarla yola koyuldu. Dördüncü caddenin sonundaki Yasaka tapınağına kadar yürümek istiyordu.

Köprünün ortasında Çieko'yu gördü. İki gençle konuşuyordu.

«Ah!»

Kopardığı hafif çığlık kendiliğinden çıkmışçasına ağzından kaçmıştı. Hızla uzaklaştı. Bu üç kişi tarafından görülmek istemiyordu.

Naeko ile Hideo birbirleriyle böyle tatlı tatlı ne konuşuyorlar? diye Çieko düşünmüştü. Hideo kızı tabii kendisi sanmıştı. Ona cevap vermekte Naeko kim bilir ne sıkıntı, çekmişti.

İkisinin yanına gitmesi gerekirdi. Oysa onları sadece kendi hallerine bırakmakla kalmamış, daha Hideo «Bayan Çieko» diye bağırdığı zaman kalabalığın arasına saklanmıştı. Peki ama niçin?

Tanrılar Tahtının önünde Naeko'ya rastlaması Çieko'yu dağlı kızıdan çok daha şiddetle sarsmıştı. Naeko bir ikiz kız kardeşi bulunduğunu hep biliyordu. Buna karşılık Çieko ise böyle bir şeyi rüyasında bile görmüş değildi. Onun için her şey birdenbire olmuştu. Naeko'nun kız kardeşini keşfetmiş olmasından duyduğu sevinç, onun içinde henüz hiç bir yankı bulamamıştı.

Öz babasının sedir ağacından ölüme düştüğünü, onu doğuran annenin erkenden öldüğünü ilk kez öğrenmiş oluyordu. Bu da kalbini parçalamaktaydı.

Şimdiye kadar komşuların fısıldaştıkları şeyi; bulunmuş bir çocuk oluşunu, sadece şöyle yarım kulakla dinlemişti. Kendisini terkeden annesiyle babasının kim ve nerde olduklarını öğrenmeyi kasten kurcalamak istememişti. Kurcalamakla bir şey öğrenilmezdi. Hem Takiçiro Babayla Şige Anne, onu böyle candan sevdiklerine göre ne diye kurcalayacaktı?

Bugün akşam şenliğinde Naeko'dan duyduğu şeyler, hayır, bunlar onun için hiç mutluluk değildi. Ama yine de Naeko'ya, kız kardeşine karşı içinde sıcak bir sevginin büyümekte olduğunu hissediyordu.

Kendi kendine «Onun kalbi benimkinden daha terhis, vücudu ise zorlu çalışmalardan daha güçlü olmuş» dedi. «Acaba ondan destek göreceğim bir gün gelecek midir?»

Düşüncelere dalmış bir halde Dördüncü cadde köprüsü üzerinde yürürken, birisi «Çieko!» diye çağırdı. Seslenen Şiniçi'ydi.

«Niye böyle yalnız başına dolaşıyorsun? Rengin de pek soluk.»

Çieko kendine gelerek, «Ah Şiniçi! » diye bağırdı. «Tören arabasında geçerken ne kadar sevimli bir görünüşün vardı, hatırlar mısın hâlâ?»

«Evet, ne kadar yorucu olduğunu hatırlarım. Ama ne de olsa bugün için tatlı bir hatıra, değil mi?»

Şiniçi'nin yanında biri daha vardı. «Ağabeyimdir. Üniversitede araştırma kurslarına devam ediyor.»

İki kardeş birbirine çok benziyordu. Yaşlısı biraz beceriksizce Çieko'nun önünde eğildi.

Ve yüksek sesle gülerken, «Şiniçi yumuşak bir çocuktuktu» dedi, «şirindi, ama daha çok kız gibiydi. Onun için allı pullu bir şenlik beyi olmuştu zaten, küçük kaçık!»

Köprü'nün ortasına kadar gelmişlerdi, Ağabeyin enerji dolu yüzü Çieko'nun gözüne çarptı.

Şiniçi, «Solgun yanaklarınla bu akşam pek hüzünlü görünüyorsun» dedi.

Çieko, kendine metin bir görünüş vererek «Köprü'nün ortasındaki soluk ışıklardan olmasın?» diye cevap verdi.

Ağabey, «Bu akşam» dedi, «herkesin neşeli olduğu bu kalabalıkta, ancak yapayalnız kalmış bir kız böyle hüzünlü görünebilir.»

Şiniçi «Niye öyle olsun, hiç de değil!» diye bağırarak Çieko'yu korkuluklara doğru çektir. «Biraz dayan şuraya.»

«Şimdi teşekkür mü etmeliyim sana?»

«Köprü'nün üstü hiç böyle rüzgârlı olmazdı.»

Çieko gözlerini kapatmak istercesine elini alnına götürdü. «Şiniçi» dedi, «sen şenlik beyi olup arabayla geçtiğin zaman kaç yaşındaydın?»

«Eski hesaba göre yedi yaşında olmalıyım. İlkokula başlamazdan önceki yıldır sanırım.»

Çieko başını eğip sustu. Alnında ve boynunda biriken soğuk terleri silmek istedi. Çantasına el attı, Naeko'nun mendili eline gelince birden ürperdi.

Ah, bu mendille Naeko gözyaşlarını silmişti. Mendili çıkarmakta duraksıyordu. Avucunda buruşturduktan sonra çıkarıp alnını sildi. Nerdeyse gözlerinden yaşlar boşanacaktı.

Şiniçi'nin yüzünde kaygılı çizgiler belirdi. Çieko'nun mendilleri buruşturup, bu haliyle cebinde taşımak gibi bir alışkanlığı olmadığını çok iyi bilirdi.

«Sıcakladın mı Çieko? Yoksa üşüme mi geliyor? Yaz üşütmeleri sıkıntılı olur, hemen eve gitmelisin... Onu eve götürürüz, değil mi ağabey?»

Şiniçi'nin ağabeyi evet dercesine başını salladı. Deminden beri gözlerini Çieko'dan ayırmamıştı.

«İstemez, ev çok yakın.»

Ağabey, «mademki yakınmış, önce onu eve götürürüz» diyerek kararını bildirdi.

Büyük köprü'nün ortasından geri döndüler.

Çieko, «şenlik beyi olarak bindiğin tören arabasıyla şehirde dolaşırken, benim de arabanın yanı sıra yürüdüğümü hatırlıyor musun?» diye sordu.

Şiniçi, «Tabii hatırlıyorum» diye cevap verdi.

«O zaman küçüktün ama.»

«Küçüktüm, evet. Terbiyeli bir şenlik beyi kaçamak da olsa sağına soluna bakamaz. Ama yine de küçük bir kızın yanını sıra yürüyüp durduğunu farketmiştim. O kalabalıkta adamakıllı yorulmuş olmalısın.»

«İnsan tekrar o zamanki gibi küçük olamıyor değil mi?»

Şiniçi hayretle, «neler söylüyorsun?» diye bağırdı. Bu akşam besbelli Çieko'nun başına bir şeyler gelmiş diye kaygılandı.

Çieko'yu eve getirdikleri zaman Şiniçi'nin ağabeyi anneye babayı eski geleneklere tam uyararak selamladı. Şiniçi ise ağabeyinin arkasında bir kenara çekildi.

Takiçiro bir misafirle arkadaki misafir odasında oturmuş, bayram şerefine pirinç şarabı içiyordu. Daha doğrusu şarap içen misafirine kadeh arkadaşlığı ediyordu. Şige de onları beklemekteydi.

Çieko, anneye «işte geldim» dedi.

Anne, «erken döndün» diyerek kızı yukardan aşağıya bir süzdü.

Çieko misafiri saygıyla selâmladı. «Aksine çok geç kalmışım, bak sana yardım edemedim anne.»

Anne, «zararı yok, zararı yok» dedi. Ötekilere belli etmeden kısa işaret etti, birlikte mutfağa gittiler.

«Böyle bitkin görüldüğün için mi seni eve kadar getirdiler Çieko?»

«Evet, Şiniçi'yle ağabeyi...»

«Ondan demek. Rengin kaçmış, üstelik titriyorsun da.» Şige elini Çieko'nun alınına götürdü. «Ateşin yok, ama pek üzüntülü görünüyorsun. Bu gece misafirimiz var, senin benim yanımda uyuman gerekiyor.» Kolunu okşarcasına Çieko'nun omuzuna koydu.

Çieko boşanmak üzere olan gözyaşlarını bastırmaya uğraşıyordu.

«Bizi bekleme, hemen yatağa girmelisin.»

Çieko «peki, teşekkür ederim» diye cevap verdi. Annenin şefkati kalbini bir parça ferahlatmıştı.

«Akşam yemeğinde beş altı kişi olduğu halde, baba misafirimiz az diye kendini pek yalnız hissediyor.»

Çieko misafir odasına pirinç şarabı şişesini götürdü.

Misafir, «fazla kaçıracağız, bu son olsun» dedi. Çieko'nun kadehlere içki koyan eli titriyordu. Şişeyi iki eliyle tuttu, ama yine de hafif bir titreme vardı.

Bu gece bahçedeki Hıristiyan fenerinde bir ışık yanıyordu. Büyük akçaağacın iki oyduğundaki menekşe kümelerinin her ikisi de soluk ışığın altında meydana çıkmışlardı.

Artık çiçek açmıyorlardı. Yukardaki ve aşağıdaki küçük kümeler Çieko ile Naeko değiller miydi? İki de birbirlerine hiç kavuşamayacakmış gibi görünmezler miydi? Oysa bu gece birbirlerini bulmamışlar mıydı? Solgun ışıkla aydınlanmış menekşe kümelerini görünce tekrar gözlerinde yarlar belirdi.

Çieko'nun garip davranışı Takiçiro'nun da gözüne çarpmıştı. Birkaç defa ona doğru baktı.

Çieko sessizce kalktı ve arka taraftaki üst kata çıktı. Her zaman yattığı odada misafir için

döşek hazırlanmıştı. Çieko kendi yastığını dolaptan alıp annesiyle babanın yatak odasındaki yatağa

Hıçkırıklarını duymasınlar diye yüzünü yastığa bastırıp, her iki eliyle de yastığı kucakladı.

Şige yukarı gelip Çieko'nun yastığını ıslanmış görünce, dolaptan yeni yastık çıkardı. «Al! Ben sonra gelirim» diyerek tekrar aşağıya indi. Merdivende bir an durarak arkaya baktı, fakat hiç bir şey söylemedi.

Odada üç kişinin yatması için yeteri kadar yer olduğu halde sadece iki döşek hazırlanmıştı. Anne, Çieko'nun yatağında uyumak istiyordu.

Yatağın kenarında iki tane yazlık yorgan katlı durmaktaydı, biri anne, biri Çieko için.

Sadece sevgi dolu küçücük bir jestti bu, ama Çieko annenin bitmek tükenmek bilmeyen şefkatinin varlığını hissediyordu.

O zaman gözyaşlarını yendi ve sakinleşti.

«Ben bu evin çocuğuyum!»

Bu besbelli bir şeydi. Fakat Naeko'yla karşılaşmış ve iç huzuru birdenbire tehdit altına girmişti. Buna karşılık elinden hiç bir şey gelmiyordu.

Çieko kalkıp aynalı masanın önünde diz çöktü ve yüzünü inceledi. Düzene sokmak için hiç bir şey yapmadı. Sadece esans şişesini alıp yatağın üstüne birkaç damlacık serpti ve gece kuşağını sımsıkı sarındı.

Uyuyamıyordu.

Acaba Naeko'ya kalpsizce mi davrandım?

Gözlerini kapayınca karşısında güzel sedirlerin köyü beliriverdi.

Öz anne ve babası hakkında şimdi Naeko'dan bir şeyler öğrenmiş bulunuyordu.

Bu evdeki annesiyle babasına her şeyi anlatmalı mıydı, yoksa susmak daha mı iyi olurdu?

Belki de onlar doğduğu yeri ve çoktan bu dünyadan göçmüş olsalar da öz annesiyle babasını biliyorlar diye düşündü; ama gözyaşlarını yenmişti artık.

Dışardan Gion müziği duyuluyordu.

Aşağıdaki misafir Omi'de Nagahama bölgesinden bir ipekli tüccarıydı. Adamın içkiden kanat takmış gür sesiyle konuştukları, zaman zaman Çieko'nun yattığı üst kata kadar ulaşmaktaydı.

Misafir tören arabalarının geçişini, alayın dördüncü caddeden nasıl yön değiştirilerek geniş, modern Kavara caddesine aktarılmış olduğunu, sonra Miyike caddesinden geçirtilerek belediye binasının önünde kurulmuş seyirci tribünlerine nasıl getirildiğini ve bütün bunların da hep şu turistler için yapıldığını ballandırarak anlatıyordu.

Eskiden alay daracık eski sokaklardan geçerken bir yerde, hiç değilse bir ev zarar görürdü, ama bunun da kendisine özgü bir havası vardı ve halk üst katlardan pirinç topakları atardı. Şimdi ise pirinç sadece yerlere saçılmaktaydı.

O zamanlar bir tören arabası dar sokaklardan birine girince, alt kısmı görünmezdi. Ne güzeldi o günler...

Takiçiro özür dilercesine sakin bir edayla adama cevaplar veriyordu; kendisi geniş bir caddede arabanın her yanının görünmesini çok daha güzel bulmaktaydı.

Çieko ise şimdi yatağında tören arabasının kocaman tahta tekerlerinin yollarda gıcırdayarak dönüşünü duyar gibi oluyordu.

Bu gece misafir bitişik odada kalacaktı: Çieko sabah olur olmaz Naeko'dan duyduklarını anneye babaya anlatmak niyetindeydi.

Kuzey dağı sedirlerinin köyünde sadece özel işletmecilik olduğu söylenir. Ama aslında pek az aile mal sahibidir. Çieko öz annesiyle babasının bu ailelerden birinin yanında işçi olarak çalıştığı kanısındaydı. Naeko da «ben işçiyim» demişti. Aradan geçen zaman tam yirmi yıldır. Ailesi ikizlerden utanmış olamazdı. O zamanlar iki çocuk büyütmenin çok güç olduğu söylenebilir. Belki de Çieko'yu artık besleyemeyecekleri için sokağa bırakmışlardı.

Naeko'dan üç şeyi öğrenememişti. Niçin Naeko'yu değil de onu terketmişlerdi? Babası ne zaman sedir ağacından düşüp ölmüştü? Naeko o sırada yeni doğmuş olduğunu söylemişti. Peki ya annesi? Naeko, «Belki de ben annemin köyünde, dağların daha ötesinde dünyaya gelmişim» demişti. Bu yerin adı neydi?

Belli ki Naeko kendiliğinden ona gelmeyecekti. Çünkü o Çieko'nun başka bir sınıfa ait olduğu kanısındaydı. Naeko'yla konuşmak isterse, kızı iş yerinde araması gerekecekti. Bunu da anneye babanın bilmesi gerekirdi.

Osaragi Jiro'nun (³⁹) Büyüleyici Kiyoto adlı güzel yazısını defalarca okumuştur. Orada şöyle yazıyordu: «Kuzey dağı kerestesinin çıkardığı sedir ormanı, bulut tabakaları gibi görünen yemyeşil doruklarını yumuşak parıltılar saçarak kızılçam ağaçlarına doğru uzatmıştır; bütün dağ musiki gibidir ve ağaçlarının şarkılarını dört bir yana fısıldamaktadır.» Bu cümle üzerinde düşünmeliydi.

Şenliğin gürültüsü ve musikisinden daha çok, bu dağın yamaçlarının dalga dalga yayılan musiki, ağaçların türküleri onun kalbini etkiliyordu. Kuzey dağında beliren nice gökkuşağında bu musikinin yankılanışını duymuştu.

Çieko tasalardan sıyrılmış mıydı, yoksa zaten hiç mi tasası olmamıştı? Bu sadece Naeko'yla ansızın karşılaşmasından doğmuş bir ürkme, bir ne yapacağını bilememe, bir şaşkınlık mıydı? Gözlerini yaşartan şey daha çok kız evlât olarak, bahtının bu şekilde yön değiştirmiş bulunmazıydı.

Çieko uykusunda döndü ve kapalı gözleriyle dağın türkülerini dinledi.

Naeko nasıl da sevinçliydi... Ya ben, ben nasıldım?

Bir süre sonra misafir anne ve babayla birlikte üst kata çıktı.

Baba «iyi uykular» diyerek misafirle vedalaştı.

Anne, misafirin elbisesini katlayıp bir kenara koyduktan sonra, yatak odasına gelerek babanın öteberisini düzenlemek istedi.

Çieko, sonları ben yapanın» dedi. Annesi, «sen halâ uyumadın mı?» diyerek işi ona bıraktı ve yatağa uzandı. Keyifli keyifli «ne güzel bir koku!» dedi. «öyle ya sen daha çok gençsin...»

Şaraptan gevşemiş Omi'li misafirin az sonra çekme duvarı aşan horultusu duyuldu.

Yandaki döşekte yatan Takiçiro, «Şige» diye fısıldadı, «misafirimiz gerçekten oğlunu bize vermek ister mi acaba?»

«Çırac olarak mı, yani şimdiki adıyla çalışma arkadaşı olarak mı?»

«Manevi evlât olarak... Çieko için.»

Şige kocasını konuşturmamak amacıyla, «neler söylüyorsun, Çieko daha uyumadı» diye fısıldadı.

«Biliyorum. Çieko da dinlesin. Bu genç ailenin ikinci oğludur. Bize de sık sık sipariş için

gelirdi.»

Şige kısık, fakat kesin bir sesle, «bu bay Arita'dan ben hiç hoşlanmam» dedi.

Çieko'nun içinde dağın musikisi susmuştu.

Anne, «nen var Çieko?» diye sorarak ondan yana döndü. Çieko gözlerini açık tutuyordu, fakat cevap vermedi. Bir süre sessizlik oldu. Ayaklarını bitişirmiş bir halde Çieko kıpırdamadan yatıyordu.

Takiçiro, «dostum Arita bizim mağazanın durumunu anlamış olabilir» dedi. «Ama bu benim tahminim tabii. Yalnız çok iyi bildiği bir şey varsa, o da Çieko'nun çok güzel ve çok iyi bir kız olduğudur. Aramızda yakın ticari ilişkiler var, bu bakımdan her şeyimizi biliyor. Yanımızda her sırrımızı güvenerek söyleyebileceğimiz birisine ihtiyacımız var. Çieko böyle güzel olsun da, onu mağazanın hatırı için evlendirmeye kalkışalım, hayır, bunu rüyamda bile görmek istemem, doğru değil mi Şige? Böyle bir şeyi Tanrılar affetmez.»

Şige, «doğru» dedi.

«Ama benim usullerim ticarete elverişli değil.»

«Baba! Saga'ya rahibeler manastırına giderken sana Paul Klee'nin resimlerini vermiş olduğum için suçluyum. Affet!» Çieko yatağın içine oturmuş babaya af dileme jesti yapıyordu.

Yok yok, babanın neşesiydi bu, biricik avuntusuydu. «O resimler benim hayatıma yepyeni bir öz verdiler.» Baba hafifçe boynunu eğdi. «Şu taslak pek: bir işe yaramadıysa da...» diye mırıldandı.

«Ama baba!»

«Çieko! Mağazamızı satsak da, herhangi bir yerde, bana kalsa Nişicin'de veya Nanzenci ya da Okazaki'de sakın bir köşede, küçücük bir eve taşınsak, ikimiz kimono kumaşlarıyla kuşakları için taslaklar çizsek, nasıl olurdu? Yoksulluğa katlanabilir miydin?»

«Yoksulluk mu? Vız gelirdi...»

«Sahi mi?» Bu son söz babanın uyumak üzere olduğunu gösteriyordu.

Çieko uzun süre uyanık kaldı.

Ertesi sabah erkenden uyanıp, mağazanın önündeki sokağa çıkıp sıraları ve kafesli pencereleri temizledi.

Gion şenliği sürüp gitmekteydi.

Ayın on sekizinci günü arabalar son defa ortada görüldü. Yirmi üçünde en son gece eğlenceleri düzenlendi. Yirmi dördünde tekrar geçit töreni yapıldı, ardından da komedyalar oynandı. Yirmi sekizinde Tanrılar Tahtırevanı temizlenip alayla Yasaka tapınağına geri götürüldü. Yirmi dokuzunda da bayramı şereflendirmiş olan Tanrılarının önünde, olup bitenler hakkında bilgi verme töreni yapıldı.

O gün tapınak semtinin sokakları arabalarla dolup taşı.

Çieko ise bütün bu ayı türlü huzursuzluklar içinde geçirdi.

ALTINCI BÖLÜM

Sonbahar Renkleri

Horikava caddesinde işleyen Kitano tramvayı, Japonya'nın Meici çağındaki ilk modernleşme günlerinin bugüne kadar gelmiş bir hatırasıydı. Şimdi ise seferden kaldırılması günü gelip çatmıştı. Japonya'nın en eski tramvayıydı.

Bin yıllık bu şehir, Avrupa'dan gelen birçok yeni şeyi her yerden önce alıp kullanmasıyla, ün kazanmıştır. Bu da Kiyoto halkının bir başka cephesiydi.

Ama halkın taktığı adla Çıngıraklı Tramvayın bugüne kadar çalıştırılması bu eski şehrin bir özelliğiydi. Vagonları küçüktü ve insanlar karşılıklı kanepelerde diz dize otururlardı.

Seferden kaldırılacağı sırada, ondan ayrılmak halka çok güç gelmişti. Vagonlarını yapma çiçeklerle süslediler ve adını hemen çiçekli tramvay yaptılar. Eski Meici çağı kılığıyla birkaç kişi içine binip dolaştı. Bütün şehir halkının haberi olmuştu bundan. Ortaya böylece kendiliğinden gerçek bir şenlik çıkmıştı. Eski tramvay günlerce sırf binmek için binen insanlarla sürekli olarak dolup taşı. Aylardan temmuzdu ve bazıları güneş şemsiyelerini açarak tramvayda oturmaktaydılar.

Kiyoto'da güneş Tokyo'dan daha yakıcı olur. Bu bakımdan orada güneş şemsiyesi kullanmak alışkanlığı yoktur.

Takiçiro merkez garının önünde çiçekli tramvaya binmek isterken orta yaşlı bir kadın orada duruyordu. Takiçiro'yu görünce gülmemek için kendini zorlayarak kasten adamın arkasına geçti. «Bak hele, Bay Sata da geçmiş zamana bağlı olanlardanmış.»

Takiçiro tramvaya binince kadını, farketti. Bir parça sıkıntılı bir tavırla konuşmaya başladı:

«Vay vay, siz de mi Meici çağına uydunuz...»

«O kadar genç değilim artık. Hem bizim eve bu tramvayla gidiliyor.»

Takiçiro, «ah öyle ya,» dedi. «Doğru, demek bundan...»

«Demek bundan diyorsunuz ama hiç gönülden duyarak değil. Her halde bizleri hatırlamak lütfunda bulunamadınız.»

«Yanınızdaki çocuk pek güzel. Şimdiye kadar nerelerde saklı tuttunuz bunu?»

«Saçmalamayın! Sanki benim olmadığını bilmiyormuş gibi konuşuyorsunuz.»

«Nereden bileyim. Kadınların işine akıl ermez ki...»

«Öyledir. Erkeklerin sanki hiç suçu yoktur.»

Kadının yanındaki kız çocuğu bembeyaz teniyle gerçekten şirindi. Sade yaz kaftanı ensiz bir kırmızı kemerle bağlanmıştı. Kız utangaç bir tavırla Takiçiro'dan uzaklaştı ve sesini çıkarmaksızın kadının yanına oturdu.

Takiçiro kadını kolundan hafifçe çekti. Kadın, «Küçük Çizu» dedi, «aramıza otursana!»

Bir süre üçü de konuşmadılar. Sonra kadın küçük kızın başının üzerinden adamın kulağına eğilerek. «Bu çocuk Gionda dans kızı yapılabilir diye düşünüyorum» dedi. (⁴⁰)

«Nerden bu çocuk?»

«Yakındaki bir çayhaneden.»

«Aha...»

Kadın ancak işitilebilir bir sesle, «bunun ikimizin çocuğu olduğunu söyleyenler de var» diye fısıldadı.

«Budalaca lâflar etmeyin.»

Kadın yukarı Yedi Evler semtinde bir çayhanenin sahibiydi.

«Bizimle Kitano'da Tencin tapınağına gelsenize. Çocuk hoşunuza gittiyse...

Takiçiro kadının bu sözle kendisine şaka yaptığını biliyordu. Çocuğa sordu:

«Kaç yaşındasın?»

«Ortaokulun birinci sınıfındayım.»

«Öyle mi?» Takiçiro kızı şöyle bir süzdü. «Dünyaya bir daha gelirken senin gibi gelmek isterim.» dedi.

Eğlence mahallesinde büyümüş bir çocuktan beklenildiği şekilde kız, Takiçiro'nun iltifatını anlamıştı.

«Çocuk hoşuma gittiyse, ne diye Tanrılar tapınağına birlikte geleyim? Tanrı nasıl olsa onun içinde vücut bulacak değil mi?» diye Takiçiro kadına takıldı.

«Tabii, öyle olacak.»

«İyi ama Tanrı erkek.»

«Öyle olduğu için de kadın halinde yeniden doğar ya. Yoksa erkek olarak bir daha sürgünlerde kalmak felâketine uğrardı. (41)

Takiçiro gülmekten kendini alamadı. «Ya kadın olarak ne yapacak?»

«Kadın olarak mı? Evet, kadın olarak da iyi bir erkek tarafından okşanacak.»

«Vay vay..»

Kızın göz alıcı bir güzelliği vardı. Paj biçimi kesilmiş koyu siyah saçları pırıl pırıldı. Özellikle çok çekici badem gözleri vardı.

Takiçiro, «Ailenin tek çocuğu mudur?» diye sordu.

«Hayır, iki ablası daha var. En büyükleri bu yıl anaokulunu bitiriyor. Sanırsam hemen dans kızı olacak.»

«O da bu çocuk gibi böyle güzel mi?»

«Evet, ama Çizu'yla hiç bir zaman kıyaslanamaz.»

Takiçiro susuyordu.

Yukarı Yedi Evler semtinde şimdi yaşı küçük dans kızı artık yoktu. Ortaokulu bitirmeden kızlara izin vermiyorlardı.

Eskiden Yukarı Yedi Evler semtinde gerçekten yedi tane çayhane vardı. Takiçiro birisinden şimdi yirmi ev olduğunu duymuştu.

Bir zamanlar, hani pek de o kadar çok zaman önce değildi, Takiçiro, Nişicin'li dokumacılar, ya da taşradan gelmiş devamlı müşterileriyle sık sık bu yukarı Yedi Evlerde eğlenmeye giderdi. O zamanki kızlar kendiliklerinden hafızasında canlanıverdiler. O günlerde Takiçiro'nun işleri de çok iyi gitmekteydi.

Takiçiro, «Bu çingıraklı tramvayla gitmesi çizin de hoşunuza gidiyor, değil mi?» dedi.

Kadın; «İnsan eski şeylerden öyle kolayca ayrılmamalı» diye cevap verdi. «Bizim işte de bu çok önemli, eski günlerin müşterileri unutulmuyor.»

«Sahi mi?»

«Bugün böyle bir müşteriyi istasyonda yolcu ettik. Bu tramvayla da eve dönüyorduk. Ya siz Bay Sata, böyle yalnız nereye gidiyordunuz?»

«Nereye mi gidiyordum? Şu çiçekli tramvayı bir kere de ben göreyim dedim.» Takiçiro

omuzlarını silkti. «Belki de insan eski günleri özleyiyor ve şimdi yapayalnız olduğunu daha iyi anlıyor.»

«Yapayalnız ha, bari yaşlı olsanız. Bizimle gelin ve yalnız genç, taze şeyleri seyredin.»
Takiçiro, Yukarı Yedi Evlere birlikte gitmeyi bir kere denemenin iyi olacağını hissetti.

Çayhaneci kadın Kitano tapınağında Tanrılar mihrabına kadar gitmek isteyince, Takiçiro da ona katıldı. Kadının duası uzun ve sıkıcıydı. Kız da onunla birlikte başını eğmişti. Kadın Takiçiro'nun yanına dönünce, «Müsaade ederseniz küçüğü göndereyim» dedi.

«Ah...»

«Küçük Çizu, eve git.»

Kız, «Çok teşekkür ederim» diyerek ikisinin önünde eğildi.

Çayhaneci, «Çocuk hoşunuza fena gitti galiba» dedi. «Daha iki, üç yılı var, ondan sonra ortaya çıkabilir. O kadarcık da sabredin canım... Böyle bir kız çabuk serpilir. Çok da güzel değil mi?»

Takiçiro cevap vermedi. Bu kadar uzaklara geldiğine göre, tapınağın etrafına şöyle bir göz atmak isterdi. Ama hava çok sıcaktı.

«Sizin orda bir dinleneyim. Çok yorgunum.»

Kadın, «Hay hay» dedi. «Bunu ilk baştan söylemenizi bekliyordum. Çoktandır, bize uğramamıştınız.»

Eski çağ biçimi çayhaneye geldikleri zaman kadın resmî bir tavır takındı.

«Bu eve hoş geldiniz» dedi. «Görmeyeli nasılsınız? Sık sık sizi anıyorduk. Rahatınıza bakınız. Size bir yastık getireyim. Ah sahi, yapayalnızım demiştiniz. Öyleyse uygun bir de bayan arkadaş göndereyim, sohbet edersiniz.»

«Rica ederim, eski geşşalardan olmasın.»

Takiçiro hafiften bir şekerleme yapmaya başlamıştı ki, genç bir geşşa içeri girdi. Bir süre sessizce oturdu. Karşısındakinin yeni yüz görmekten sıkılan bir müşteri olabileceğini düşünüyordu. Hem bu müşteri hiç de yanına kolay sokulunan birisine benzemiyordu. Kendisine gevezelik etmek fırsatını da vermiyordu. Birden müşteriyi neşelendirmeye karar verdi ve iki yıllık geşşalığı süresince kırk yedi adama âşık olduğunu anlattı.

«Sadık kaldığım sevgililerin sayısı tam kırk yedi. İçlerinde kırk elli yaşlarında olanları da vardı. Bunları şimdi düşününce çok komik buluyorum... çünkü o zamanlar karşılık görmeyen bu kadar aşkımdan dolayı benimle alay etmişlerdi.»

Takiçiro'nun uykusu açılmıştı.

«Ya şimdi?» diye sordu.

«Şimdi sadece bir tane var.»

Bu sırada çayhaneci kadın içeri girdi.

Takiçiro, acaba yirmi yıllık bir geşşa gelip geçmiş kırk yedi erkekle ilişkisinin tam sayısını hatırlayabilir mi? diye düşündü.

Geşşa tekrar anlatmaya koyuldu. Bu mesleğe başladığının üçüncü günü hoşuna gitmeyen bir müşteriye tuvaletin yolunu göstermişti, Adam ise kendisini ansızın öpmüş, o da onun dilini ısırılmıştı.

«Kanamış mıydı dili?»

«Elbette. Müşteri korkunç şekilde öfkeleni ve benden vizite parasını geri istedi. Bense ağlıyordum, büyük bir patırtı koptu. Ama adam suçluydu. Adı neydi, çoktan unuttum.» »

Takiçiro, «Bak hele» dedi. On sekiz on dokuz yıl öncesinin böyle narin vücutlu, parlak bir Kiyoto güzelinin damdan düşer gibi ansızın kendirini ısırmış olmasını gözünün önüne getirdi ve genç geysanın yüzünü incelemeye koyuldu.

Geysaya, «Dişleri göster bana» dedi.

«Dişler mi? Benim dişlerimi mi? Konuşurken görüyorsunuz ya.»

«Daha iyi göreyim istiyorum.»

«Olmaz. Utanırım.» Geysa ağzını sımsıkı kapattı. «Hem ne, yapacaksınız dişlerimi bayım?»

Daha ne söyleyeyim bilmem ki?»

Kızan güzel ağzındaki dişler küçük, beyaz buğday tanecikleri gibiydi.

Takiçiro, «O zaman bir dişi kırdın da doldurtun mu yoksa, baksana bir dil az gelmiş.» diye takıldı.

«Ama yeter artık, hayır...» Geysa yüzünü çayhaneci kadının omuzuna yasladı.

Bir süre sonra Takiçiro, kadına «Buraya gelmişken bir de Nakazato çayhanesine gitmek isterdim» dedi.

«Tabii Nakazato'dakiler pek sevinir buna. Sizinle gelirim bir sakıncası var mı?» Çayhaneci kadın ayağa kalktı. Tuvalet aynasının önünde biran durdu.

Nakazato çayhanesinin dış cephesi yine eski görünüşündeydi. Yalnız misafir odası yeniden döşenmişti.

Takiçiro burada bir başka geysayla birlikte akşam yemeğine kadar kaldı.

Evin efendisinin bulunmadığı bir sırada Hideo mağazanın kapısına gelerek sayın küçük hanımı sordu. Çieko onunla görüşmek üzere dışarı çıktı.

Hideo, «Küçük Hanıma Gion şenliğinde söz verdiğim obi için hazırladığım taslak hazır» diye söze başladı. «Görmeniz için getirdim.»

Şige anne, «Çieko! » diye seslendi, «Bay Hideo'yu arka tarafa götürsene.»

«Peki.»

Çieko, genç adamı bahçeye bakan odaya götürdü. Hideo orada taslaklarını gösterdi. İki taslak yapmıştı. Birinde yapraklarıyla süslenmiş kasımpatı çiçekleri görülüyordu. Taslağın yepyeni tarzda yapılmış şekillerinde kasımpatı yaprakları pek az göze çarpmaktaydı. Öteki taslak ise, kızıl akçaağaç yapraklarını gösteriyordu.

Çieko resimlere hayranlıkla bakarak, «Güzel!» diye bağırdı.

Hideo, «Bayan Çieko'nun hoşuna gittiyse çok sevinirim» dedi. «Taslaklardan hangisini dokunmuş görmek istersiniz?»

«Evet, hangisini? Kasımpatılı desen bütün yıl giyilir diye düşünüyorum.»

«Öyleyse kasımpatılıyı mı dokuyayım?»

Çieko hiç bir şey söylemeden bakışlarını yere indirdi, yüzünde hüznü bir ifade belirmişti.

Kesik kesik konuşarak, «İkisi de uygun ama,» dedi, «sedir ağaçları ve kızılçamlarla kaplı bir dağ daha güzel olmaz mıydı?»

«Sedir ağaçlı ve kızılçamlı bir dağ mı? Biraz güç ama bir düşüneyim.» Hideo şaşkın bakışlarla Çieko'nun yüzüne baktı.

«Özür dilerim, Bay Hideo.»

«Özür mü? Özür dilemeniz için bir sebep var mı ki?»

«Var...» Ve Çieko duraksadı. «Bay Hideo'nun şenlik gecesi dördüncü cadde köprüsünde obi

için söz vermiş olduğunuz kimse ben değilim. Başkasıyla karıştırdınız.»

Hideo afallamış bir halde kızın önünde duruyordu. Neye inanacağını bilemiyordu. Yüzü sapsarı oldu. Bu taslağa Çieko için bütün varlığını koymuştu.

Fakat kızın konuşması ve davranışı da akıl alacak gibi değildi. Hideo cesaretini yeniden topladı.

«Peki ben Bayan Çieko'nun ruhuyla mı karşılaşmıştım? Gion şenliğinde Bayan Çieko'nun ruhu görüldü de ben onunla mı konuştum?» Sevdiğim kızın ruhu demedi, diyemedi.

Çieko'nun yüzünü tasa bulutları kaplamıştı.

«Bay Hideo! Kendisiyle konuşmuş olduğunuz kız benim kardeşimdi.»

.....

«Benim kız kardeşim!»

.....

«O akşam benim de ilk kez karşılaştığım kardeşim.»

Hideo hâlâ susuyordu.

«Bu kardeşten şimdiye kadar annemle babama da tek kelimeyle bahsetmiş değilim.»

Hideo hayretle, «Nasıl?» diye sordu. Kızın nelerden bahsettiğini bir türlü kavrayamıyordu.

«Kuzeydağı sedirleri köyünü bilirsiniz, değil mi? Orda çalışıyor bu kız.»

«Nasıl?» Bu söze o kadar şaşmıştı ki, ağzını açıp tek kelime söyleyemedi.

Çieko, «Şehrin dışında, Nakagava denilen taraflarda, bildiniz mi?» diye sordu.

«Sadece otobüsle şöyle bir geçmiştim.»

«Bu kıza Bay Hideo'nun dokuduğu bir obiyi hediye etmek istiyorum»

«Öyle mi?»

«Bir obi hediye etmek istiyorum bu kıza.»

«Ah!» Hideo evet dercesine başını salladı, ama içi hâlâ kuşkuyla doluydu. «Bunun için mi kızılçamlı ve sedirli bir dağ taslağından söz ediyordunuz?»

Çieko evet anlamında başını salladı. «Güzel, ama onun iş hayatıyla doğrudan doğruya ilgili bir motif mi bu?»

«Bu Bay Hideo'nun taslağına bağlı bir şey değil. Hayatı boyunca o kız bu obiyi en değerli şeyi olarak saklayacaktır. O kız, adı Naeko'dur, mal sahiplerinden birinin kızı değildir. Aksine zor işte çalışan bir işçidir. Naeko sözüne güvenilir, benden çok daha güvenilir bir insandır.»

Hideo şaşkınlıktan hâlâ kendine gelememişti, ama yine de kabul etti.

«Küçük hanım istediği için ben de onu özenle dokuyacağım.»

«Ama sakın unutmayın; obi Naeko içindir.»

«Anladım. Fakat nasıl oluyor da Bayan Çieko'ya bu kadar benziyor?»

«Kardeş olduğundan.»

«Kardeşler arasında bile bu kadarı..»

İkiz olduklarını Çieko söylemedi.

Tıpkı böyle hafif yazlık elbise giymiş olduğundan akşam karanlığında bu kıızı Çieko'yla karıştırmış mıydı? Acaba aldanmış olan sadece gözleri miydi?

Hideo kuşklar içindeydi. Kafesli güzel pencereler ve önünde sıralar duran yol tarafındaki dış parmaklıklar, geniş mağaza, binası belki bugün artık eskimişlerdi, ama yine de eski Kiyoto yapıları stilinde gösterişli bir kumaş ticarethanesiydi; nasıl oluyordu da bu evin kıızı ile

Sedirdağı köyünde bir oduncunun yanında çalışan bir kız, kardeş olabiliyordu? Bununla birlikte Hideo bu konuda bir şey sormadı. Sadece, «Obi tamamlanınca onu buraya mı getireyim?» dedi.

Çieko'nun ağzından bir «Ah!» döküldü. «Acaba Bay Hideo obiyi biter bitmez hemen Naeko'ya götürmek lütfunda bulunamazlar mı?»

«Küçük hanım böyle arzu ettikten sonra.»

«Oh, lütfen ne olur böyle yapın.» Öylesine gönülden rica ediyordu ki. «Yalnız bir parça uzak işte.»

«Yok, pek o kadar değil.»

«Naeko kim bilir nasıl sevinecektir?»

«Peki, Naeko bunu kabul edecek mi?» Hideo beklemediği böyle bir şeyden dolayı Naeko şaşırıp kalır diye kaygılıydı.

«Ben daha önce kendisine haber veririm.»

«Ah öyle mi.. o halde ben de kendisine götürürüm. Ama evini nasıl bulacağım?»

Bunu Çieko kendisi de bilmiyordu. «Onun oturduğu evi mi?»

«Evet.»

«Size telefon eder ve adresi yazdırırım.»

Hideo «Pekâlâ» dedi. «Sanırsam iki tane Bayan Çieko var, fakat ben obiyi bir tane Bayan Çieko için dokumayı tercih ederdim ve ona götürmek isterdim.»

«Çok teşekkürler.» Çieko başını eğdi. «Bunun için rica ediyorum. Bir parça garip mi görünüyor size?»

.....

«Bay Hideo! Benim obimi değil, Naeko'nun obisini dokumanızı rica ediyorum.»

«Evet, anladım.»

Az sonra evden ayrılan Hideo kendini bir muammanın içine düşmüş gibi hissediyordu. Bununla birlikte zihni hemen yapılacak taslakla uğraşmaya başlamıştı. Kızılçam ve sedir ağaçlı bir dağ! Gözüpek bir hamleyle buna başlayamazsa işin sonucundan korkması gerekirdi. Bu Çieko için bir obi, onun sadelikten hoşlanan zevkine göre bir obi olmalıydı. Hâlâ yine onun için yapılacak bir obiyi düşünüyordu. Hayır, şu kızla, Naeko'yla çalışmasının bir ilgisi olmamalıydı.

Çieko'ya Naeko ya da Naeko'ya Çieko olarak rastlamış bulunduğu dördüncü cadde köprüsüne gitmek arzusu içinde uyandı. Adımlarını o yana yöneltti. Bu öğle güneşinin altında hava da hayli sıcaktı. Köprü'nün korkuluk direklerinden birine dayandı, gözlerini yumdu ve artık ne geçip gidenlerin, ne de tramvayların gürültüsünü duymaz oldu; önünde akıp giden suların güçlükle duyulabilen uğultusunu dinlemeye koyuldu.

Çieko bu yıl Daymonci ateşini göremedi. Pek seyrek dışarı çıkan anne, babayla birlikte gitmişti. Çieko da evi beklemekteydi

Baba komşusu olan birkaç toptancı arkadaşıyla birlikte ateşleri görmek için, Kiyamaçi caddesindeki bir lokalde yazlık terasta yer ayırtmıştı.

16 Ağustosta Daymonci şenliği, dünyadan ayrılmış olan ruhlar için kutsal ateşi yakmaktır. (42) Şehri kuşatan dağların üstünde ateşler yakılır. Geleneğe göre geceleyin havaya yanan meşaleler fırlatılarak, havadan ölüm ülkesine dönen ruhlarla vedalaşılır. Higaşiyama'nın Niyol

tepesindeki ateş «büyük» sözünün alfabedeki işareti biçiminde yakılır ve bu yüzden de «Büyük Harf - Daymonci» diye adlandırılır Kutsal ateşler beş dağa bölüştürülmüştür. Sol Daymonci Büyük Kuzey Dağı Okitayama'da Altın Köşk yakınlarında; Miyaho ateşi Matsugasaki dağında; gemi biçimi ateş Batı Kamo'da Miyoken tepesinde; tapınak biçimi ateş Yukarı Sağında yakılır. Ruhlara eşlik eden bu beş ateş birbirinin ardından tutuşturulur. Şehirdeki neon ve diğer reklâm ışıkları kırk dakika kadar söndürülür.

Üzerlerinde ateşlerin alev alev yükseldiği dağların aldığı renkte ve gökyüzünün o geceki görünümünde Çieko hep sonbahar başlangıcının havasını hisseder.

Daymonci bayramından on beş gün kadar önce, eski takvime göre sonbahar başlangıcı kabul edilen gece, Şimogamo tapınağında yazdan ayrılış töreni yapılır.

Dağlardaki ateşleri seyretmek için eskiden Çieko, kız arkadaşlarıyla birlikte Kamo ırmağı bentlerinin üstüne çok çıkmıştı. Evet, Daymonci ateşi onun çocukluğundan beri sırdaşı olmuştu.

Kendini bildi bileli «bu yıl da Daymonci ateşi» diye düşünmek yüreğini yerinden oynatırdı. Evde yalnız kalan Çieko dışarı çıktı; komşu çocuklarıyla sokakta sıraların etrafında oynadı. Küçüklerin Daymonci'den haberleri bile yoktu. Ateşler onlara her zaman için bir eğlenceydi.

Bu yaz ateş bayramında Çieko'nun yepyeni bir ıstırabı vardı. Naeko'yla karşılaştığından beri öz annesiyle babasının erken ölümlerinden haberi olmuştu.

Yarın gidip Naeko'yu göreyim diye düşündü. Onunla Hideo'nun obisi hakkında konuşmam gerekir.

Ertesi günü öğleden hemen sonra Çieko sade elbisesini giyerek acele yola çıktı. Naeko'yu gün ışığında hiç görmüş değildi.

Boday durağında otobüsten indi.

Sedirler köyünde herkesin iş başında olduğu görülüyordu. Erkekler tomrukların kaba kabuklarıyla uğraşıyorlardı. Sedir kabukları yüksek yığınlar halinde istif edilmişti ve çöplükler gibi dört bir yana yayılmıştı.

Çieko kararsız adımlarla yürümesine devam ederken Naeko koşarak yanına geldi.

«Ah Küçük Hanım! Gelişinize nasıl sevindim. Gerçekten çok sevindim!»

Çieko, Naeko'nun iş elbisesine baktı.

«Senin için uygun bir zamanda mı geldim?»

«Elbette, bugün serbesttim. Küçük Hanımın geldiğini görür görmez, hemen izin aldım.» Naeko soluk soluğaydı.

«Sedir ağaçlarının arasında çene çalarız. Kimsecikler bizi orda bulamaz.»

Çieko'yu kolundan çekerek götürdü.

Naeko arkadan bağlı iş gömleğini çıkarıp yere koydu. Gömlek Tamba pamuklusundandı. Üzerine oturmak için iki kişiye yeterdi.

Naeko, «Böyle oturamaz mısınız?» diye rica etti.

«Çok teşekkür ederim.»

Naeko başına bağladığı ter bezini sıyırdı ve parmaklarıyla saçlarını sıvazlayarak düzeltilti.

«Gelişinize nasıl sevindim, nasıl sevindim bilemezsiniz», ışıldayan gözlerle Çieko'ya bakıyordu.

Toprağın kokusu gücünü duyuruyordu, ağaçların kokusu ve bütün sedir dağının kokusu da. Naeko, «Burda bizi kimse görmez» dedi.

Çieko, «Ben daha önce de birkaç defa buraya gelmişim» dedi. «Çünkü sedir ormanını çok severim. Ama ilk defa sedir ormanının içine giriyorum» Etrafını gözden geçirdi. Hemen yanbaşılarındaki ulu sedir ağaçları dimdik havaya yükselerek çepeçevre etraflarını kuşatıyordu.

Naeko, «Bunlar insan eliyle yetiştirilmiş sedirlerdir» dedi.

«Öyle mi?»

«Büyümeleri için kırk yıl bekleniyor. Sonra kesiyorlar, direk ve başka yapı malzemesi olarak kullanılmak üzere hazırlıyorlar. Bıraksalar, belki de bin yıl durmadan büyüüp dururlar. Bazan böyle düşünürüm. Ben eski ormanları daha çok severim. Bizim köy kesip satmak için çiçek yetiştirilen bir yer gibi değil mi?»

Çieko soran gözlerle bakıyordu.

«İnsan dünyada olmasaydı, ne Kiyoto ne de başka şehirler olmazdı. Sadece koca ormanlar ve yaban çiçekleriyle dolu kırlar olacaktı. Buralarda yaban domuzlarıyla geyikler yaşamayacak mıydı? İnsan niye gelmiş dünyaya sanki? Korkunç, korkunç bir yaratık insan.»

Çieko şaşırılmış bir halde, «Böyle şeyler mi düşünürsün hep, Naeko?» diye sordu.

«Her zaman değil.»

«İnsanlardan nefret mi ediyorsun?»

«İnsanlardan mı? Çok seviyorum insanları» diye cevap verdi Naeko. «İnsanlardan başka hiç bir şeyi sevmiyorum. Ama bu dünyada hiç bir insan olmasaydı, nasıl olurdu? Burda dağda öğle uykusuna yatınca bazı böyle şeyler düşünürüm.»

«Hayatı sevmiyor musun?»

«Ben mi? Hayat sevilmez mi? Aksine. Her gün neşeyle işime giderim. Ama insanlar...»

Çieko susuyordu.

Kızların oturduğu sedir dağının üzeri ansızın kararıverdi.

Naeko, «Sağnak geliyor!» diye bağırdı. Yağmur sedir dallarının uçlarında toplanmaya ve iri iri yağmur damlaları aşağıya düşmeye başlamıştı bile.

Aynı anda şiddetli gök gürültüleri çatırdadı.

Çieko rengi uçmuş bir halde «Ah korkuyorum!» diyerek Naeko'nun ellerine sarıldı.

Naeko, «Bayan Çieko! Diz çöküp büzülün!» dedi. Sonra Çieko'nun üzerine eğilerek kollarını sımsıkı vücuduna doladı.

Hava gittikçe daha da kötüleşmekteydi, gök gürültüleri ve şimşekler birbirini kovalıyordu. Dağın vadisinde patlamışçasına yankılandığı duyuluyordu. Fırtına doğrudan doğruya üzerlerine gelmekteydi.

Sedir ağaçlarının doruktan yağmur altında hışırdıyordu. Her şimşek orman toprağını alevli bir ışıkla aydınlatıyor ve bu parlak ışık içinde sedir ağaçlarının gövdeleri bütün heybetleriyle ortaya çıkıyordu. Bütün orman bir anda korkunç bir görünüme bürünüvermişti. Birden düşen bir yıldırımın çatırtısı duyuldu.

«Naeko, yıldırım düşüyor!» Çieko olduğu yerde daha da büzüldü.

Naeko, yatıştırma için Çieko'ya «Düşerse düşsün» dedi, «bize çarpmaz. Bize çarpmaz değil mi?» Sonra Çieko'yu daha sıkı sararak vücuduyla üzerine abandı.

«Küçük Hanım, saçınız ıslandı!» Beziyle saçlarını ovuşturdu, sonra bezi koklayıp başının

üzerine koydu.

«Yağmur ıslatıyor, ama yıldırım size çarpmayacak.»

Aslında pek korkak olmayan Çieko, Naeko'nun güç veren sesiyle biraz sakinleşmişti.

«Çok teşekkür ederim, ah çok teşekkür!» diye bağırdı. «Siz bana siper olayım derken sırsıklam ısladınız.»

Naeko, «İş elbisem bu, kolay ıslanmaz» dedi. «Bense çok mutluyum.»

Çieko, «Kalçanızın orda ne parlıyor öyle?» diye sordu.

«Ah, bak şu dalgınlığıma, tırpanımı da yanımda getirmişim. Tomruk kabuklarını temizlerken hemen senin yanına koştum da, bırakmayı unutmuşum.»

Birden aklına geldi. «Bu havada tehlikelidir!» diye bağırarak tırpanı savurup attı. Bu öyle büyük bir orak filan değildi, sadece küçük bir bıçaktı.

«Dönerken alırım. Ama şimdilik hiç de geriye dönmek istemiyorum.»

Yağmur bulutları başlarının üzerinden ötelere doğru uzaklaşıyordu.

Çieko, elbisesinin altından Naeko'nun vücudunu hissediyordu.

Sıcak yaz mevsiminde de insan dağda sağanağa tutulursa iliklerine kadar üşüyebilir; oysa Çieko'nun içinde başından ayaklarına kadar her yanını Naeko'dan gelen hoş bir sıcaklık sarıyor ve vücudunun en derin noktalarına kadar yayılıyordu. Bu anlatılması mümkün olmayan bir iç sıcaklıktı. Mutlulukla dolarak Çieko bir süre gözlerini kapattı.

«Sana öylesine minnettarım ki Naeko» dedi. «Kendimi senin yanında annemin vücudunun içine saklanmış gibi hissettim.»

«Gerçekten de biz orda böyle birbirimize sarılmış ve birbirimizi sıkıştırmamış mıydık zaten.»

Çieko, «Evet, evet» diye bağırdı. Sesinde kardeş olmanın bütün esrarı yankılanmaktaydı.

Sağnak ve fırtına geçip gitmişti.

«Naeko, teşekkür ederim, teşekkür ederim! Şimdi iyiyim.» Ve Çieko, Naeko'nun altından çıkıp doğrulmak istedi.

«Ah, dur biraz daha! Yapraklardaki damlalar düşüyor hâlâ.. » Naeko ona siper olmaya devam etti. Çieko eliyle Naeko'nun sırtını okşuyordu.

«Adamakıllı ıslanmışsınız; üşümüyor musunuz?»

Naeko, «Ben alışkınım, bir şey olmaz» diye cevap verdi. «Sizin gelişinizden duyduğum sevinç içimi öylesine şahane bir sıcaklıkla doldurdu ki. Fakat siz de hayli ısladınız, değil mi?»

Çieko birden, «Babamız buralarda bir yerde mi ağaçtan düştü?» diye sordu.

«Bilmiyorum, o zamanlar daha bebektim.»

«Peki ya annemizin evi? Dedemizle anneannemiz hâlâ yaşıyorlar mı?»

Naeko, «Onu da bilmiyorum» cevabını verdi.

«Peki siz dedemizin evinde büyümediniz mi?»

«Küçük Hanım, niçin soruyorsunuz bunları?» Naeko'nun sesinde öylesine sert bir ahenk vardı ki, Çieko sustu.

«Bunlar sizin için artık ölüp gitmiş insanlar.»

«Yalnız beni kız kardeş olarak tanırsan, sana minnettar olurum. Gion şenliği günü lüzumsuz şeyler konuşmuş olduğum için şimdi üzülüyorum.»

«Yok hayır, ben çok sevinçliyim.»

«Ben de... ama sizin evinize gelemem.»

«Gelebilirsin. Senin için her şeyi yoluna koyacağım. Anne ve babayla konuşacağım.»

Naeko kelimelerin üstünde dura dura, «Böylesi değil» dedi. «Bir gün şimdiki gibi darda kalırsan, hayatım pahasına da olsa seni korurum. Bunu bilmelisin!»

Çieko susuyordu, nerdeyse ağlayacaktı.

«Naeko, dinle bak! Şenlik gecesi benimle karıştırılmış olman seni bunalttı, değil mi?»

«Ah, şu benimle obi hakkında konuşan adamı mı söylemek istiyorsunuz?»

«O genç adam Nişicin'de dükkânı olan bir dokumacıdır. Güvenilir insandır. Senin için bir obi dokumak istediğini söylemiş olmalı.»

«Çünkü beni Bayan Çieko'yla karıştırıyordu.»

«Geçen gün bana yaptığı taslağı göstermek için geldi. O zaman benim için değil, kardeşim için yapmasını söyledim kendisine.»

«Nasıl?»

«Yani kardeşim Naeko için de bir obi dokumasını istedim ondan.»

«Benim için mi?»

«Zaten sana söz vermiş değil miydi?»

«Ama beni başkası sanmıştı da ondan.»

«Benim için de bir obi dokur. Onun için Naeko için de bir tane dokumasını istedim. Kardeşliğimizin işareti olarak.»

Naeko şaşırılmış bir halde, «Benim için mi?» dedi.

Çieko okşayıcı bir sesle, «Gion şenliğinde bunun için sana söz vermiş olan o değil mi?» diye sordu.

Naeko'nun Çieko'yu koruyan vücudunun bezi kesimleri uyuşmuştu, öyle ki hemen hareket edemedi.

Kararlı bir sesle, «Küçük Hanım» dedi, darda kaldığınız zaman sizin yerinize bütün sıkıntılara sevinçle katlanırım. Ama sizin yerinize bir şeyler almaktan hoşlanmam. Kendimi acınacak birisi yerine koymuş olurum.»

«Ama bu benim yerime değil ki.»

«Hayır, sizin yerinize.»

Çieko, şimdi Naeko'yu nasıl razı etmeli? diye düşündü.

«Benim hediyem olarak da bu obiyi almaz mısınız?»

Naeko cevap vermedi.

«Ben onu sadece Naeko'ya hediye etmek istediğim için dokumak istemişti.» Kısa bir duraksamadan sonra Naeko:

«Bu dokumacı sizi bütün kalbiyle seviyor. Bu kadarını anlayacak kadar kadını ben de.»

Çieko ürkekliğini yenmişti.

«Böyledir, diye obiyi almayacak mısınız?»

.....

«Ben kendisine açıkça obiyi benim için değil, kız kardeşim için dokuyacağını anlatmıştım..»

Naeko, «Onu alacağım Küçük Hanım.» diye razı oldu. «Budalaca konuştuysam özür dilerim.»

«Obiyi buraya o getirecek. Nerde oturuyorsunuz?»

Naeko, «Murase'nin evinde» cevabını verdi. «Kıymetli bir obi olmalı. Acaba onu kuşanabileceğim gün gelecek mi?»

«Naeko, insanın alinyazısı bilinmez.»

«Ah, evet,» Naeko başını salladı. «Benim yükseklerde hiç gözüm yok.. ama onu taşısam bile, hazine gibi saklarım.»

«Bizim mağazada obi kuşakları satılmıyor, ama Bay Hideo'nun yapacağı obiye uygun bir kimonoyu sizin için arama işini bana bırakın.»

.....

«Babam herkesten farklı düşünen bir insandır ve her geçen gün bir parça daha çok ticaret hevesini yitiriyor. Başka mağazaların rekabeti kendisini sun'i kumaş ve yün ipliği ticareti yapmaya zorluyor. Böyle sadece pahalı, kaliteli mallara saplanıp kalamaz.»

Naeko sedir ağacının üst dallarına doğru bakıp ayağa kalktı. «Hâlâ birkaç damla düşüyor.. ama size pek zararı dokunmaz, değil mi?»

«Yok hayır! Naeko bana karşı o kadar iyi davrandı ki...»

«Küçük Hanım, ne dersiniz? Mağazanızın işini biraz siz üzerinize alsanız?»

Çieko «Ben mi?» diye hayretle bağırarak yerinden sıçradı.

Naeko'nun elbisesi sıırıslıklamdı ve vücuduna yapışmıştı.

Naeko otobüs durağına kadar Çieko'yla birlikte gelmedi. Bu çok göze batıcı olacaktı.

Çieko eve gelirken, anne mağazaya geçiş koridorunun arkasında tezgâhtar için ikinci kahvaltısı hazırlamaktaydı.

«Döndün mü?»

«Evet, geç de olmuş.. Baba nerde?»

Anne, «Perdeli yerinde oturuyor, bir şeyler düşünüyor» diye cevap verdi ve Çieko'yu şöyle bir süzdü. «Neredeydin? Elbisen ıslanmış ve buruşmuş. Hemen üstünü değiştirmelisin.»

Çieko, «Peki» diyerek üst kata çıktı. Rahatça üstünü değiştirerek, bir süre de olduğu yerde oturup kaldı. Aşağıya indiğinde anne ikinci kahvaltısını mağazadaki insanlara dağıtmış bulunuyordu. '

«Anne!» Çieko'nun sesi hafifçe titriyordu. «Sana söyleyeceklerim var...»

Şige peki dercesine başını salladı «Yukarı çıkalım mı?»

Yukarı kata çıktıkları zaman Çieko yeniden ürkekleşmişti.

«Burada da yağmur yağdı mı?»

«Yağmur mu? Yağmur filan yağmadı. Ama benimle yağmur üzerine konuşacak değilsin elbette.»

«Anne, Kuzey dağı sedirleri köyündeydim. Orda benim kardeşim oturuyor. Benden daha mı büyük, daha mı küçük, bilmiyorum. Benim ikizim. Bu yılki Gion şenliğinde ilk kez karşılaştım kendisiyle. Annemle babam çok zaman önce ölmüşler.»

Bu sözler Şige için pek tabii şaşırtıcı şeylerdi. Hiç konuşmaksızın Çieko'nun yüzüne baktı.

«Kuzeydağı sedirleri köyünde.. öyle mi?»

«Sizden saklayamazdım bunu. Gion şenliğinde ve bir de bugün, sadece iki defa buluştuk.»

«Bir kız demek. Ne yapıyor şimdi?»

«Köyde bir ailenin yanında işçi olarak çalışıyor. İyi bir kız. Bize gelmek istemiyor.»

Şige uzunca bir süre sustuktan sonra, «Şimdilik» dedi, «sen de farkındaysan böylesi daha iyi.

Peki sen, sen ne diyorsun?»

«Anne ben buraya aitim. Bırak Şimdiye kadar olduğu gibi yine sizin çocuğunuz kalayım.»
Birden ciddileŐmiŐti.

«Bunu söylemeye lüzum var mı? Sen zaten yirmi yıldır bizim çocuğumuzsun.»

«Anneciđim!» Ćieko baŐını Őige'nin kucađına gömdü.

«Gion Şenliğinden beri sendeki dalgınlık demek bundanmıŐ. Kaç defa sormak içimden geçti, acaba hoşlandığı birisini mi buldu diyordum.»

.....

«Bir seferinde bu kızı alıp eve getirsen nasıl olur? Şöyle akşam geç vakit, mağazadakiler gittikten sonra?»

Ćieko, annenin kucağına yasladığı baŐını hafifçe oynattı.

«Hayır, gelmek istemiyor. Beni hep Küçük Hanım diye çağırıyor.»

«Öyle mi?» Şige Şefkatle kızın saçlarını okşadı. «Bunu bana söylediğin iyi oldu. Sana çok mu benziyor?»

Tamba kutularındaki cırcır böcekleri hafiften Őarkılarına başlamışlardı.

YEDİNCİBÖLÜM

Çamların Yeşili

Takiçiro, Nanzen tapınağı yakınlarında satılık uygun bir ev bulunduğunu haber almıştı. Bu güzel sonbahar gününde hem orasını görmek hem de bu bahaneyle bir gezinti yapmak istedi. Karısıyla kızının da kendisiyle birlikte gelmesini arzu etti.

Şige «Burasını satın alacak mısınız?» diye sordu.

Takiçiro «Görmeden önce değil elbette» diye karşılık verdi. Ve birden suratını astı. «Parası çok elverişli, ama bu paraya göre küçük bir şey olmalı.»

Şige cevap vermedi.

«Bir kere gidip bakmanın ne zararı var, değil mi?»

Şige kaygılıydı. Kocasını ev satın alıp işine ordan mı gidip gelecekti? Tokyeda Nihonbaşı ve Ginzada olduğu gibi Kiyoto'nun merkezindeki işyerleri semtine, mağaza sahiplerinin ayrı köşklere oturup ordan işlerine gitmeleri modası yayılmış bulunuyordu.

Niye olmasındı? Maruta firmasının eski parlak günleri geçmişti artık, ama elde edilen gelir kendi malları olan küçük bir evi geçindirmeye yetecek durumdaydı.

Ama kocası belki de mağazayı kendisine, sürekli az bir gelir sağlayarak satmayı ve ondan sonra bu küçük eve yerleşmeyi düşünüyordu. O halde kararını bir an önce, mağaza henüz ayakta dururken vermesi gerekirdi. Peki ama küçük bir evin içinde bu adam vaktini nasıl geçirecekti? Elli yaşındaki bir erkek kendi alışkanlıklarıyla yaşar. Mağaza uygun şekilde satılmış olsa bile, getireceği faizle yaşamak güç olacaktı.

Anne bu kaygılarını sözle anlatmadı, ama kızının neler düşündüğünü sezdiği anlaşılıyordu. Çieko gençti. Onu kızı olarak gördükçe, en büyük avuntuyu buluyordu. Bütün bunlardan habersiz olan Takiçiro yeniden keyiflenip neşesine kavuşmuştu.

Otomobilde giderlerken Çieko «Baba!» dedi, «Bizi o taraflarda gezmeye götürdüğüne göre Şoren-İn manastırının önünden geçemez miyiz? Şöyle sadece giriş kapısının önünden... »

«Kâfur ağacı için mi? Kâfur ağacını mı görmek istiyorsun?»

Çieko, babasının düşüncesini bu kadar iyi anlamış olmasına şaşmıştı. «Evet, kâfur ağacını» diye cevap verdi.

Takiçiro, «Pekâlâ gidiyoruz öyleyse» dedi. «Gençliğimde bu koca kâfur ağacının altında arkadaşlarla çok sohbet etmişimdir. Ama onlardan hiç biri artık Kiyoto'da değil.»

.....

«Ordaki bütün yerleri cebimin içi gibi bilirim.»

Çieko, babayı bir süre gençlik hatıralarıyla başbaşa bıraktı. Sonra «Baba!» dedi. «Okul çağından beri hiç bir kâfur ağacını gündüzün görmedim. Turist otobüsüyle akşam turu nasıl yapılır bilir misin? Otobüs dönüş yolundaki bu tek manastırda, Şoren-İn'de durursa, ellerinde kâğıttan fenerlerle bir yığın rahip dışarı çıkar.»

Turistlerin kâğıt fenerlerin ışığında ön avluya kadar götürdükleri yol oldukça uzundur. Tek ilginç yer de burasıdır.

Otobüs şirketinin broşüründe Şoren-İn manastırı rahibeleri tarafından müşterilerimize çay ikram edilecektir diye yazar. Çieko, turistler büyük salona götürülürlerse sahici bir çay töreni yapılacak demektir, diye anlatmasına devam etti. «O zaman birkaç kişi koca bir tahta fıçığı

içeri getirdiler, üzerinde bir yığın da en ucuz cinsinden çay fincanı vardı.» Çieko güldü. «Sonra fincanları göz açıp kapatıncaya kadar dağıtıp, tekrar dışarı çıktılar. Belki aralarında rahibeler de vardı, ama işlerini o kadar çabuk yapmışlardı ki, insanın gözünden kaçmış olabilir. Hayal kırıklığına düşülen bir durum ve sonra çay da ancak ılık denilebilecek sıcaklıktaydı.»

Baba, «Anlaşılmayacak bir yanı yok» dedi. «Sahici bir çay töreni çok masraflı olur.»

«Hepsi bu kadar değil. Manastırın bahçesi çepeçevre ışıklarla donatılmıştı. Ortaya bir rahip çıktı ve Şoren-İN manastırı hakkında aydınlatıcı bilgi veren uzun bir konuşma yaptı, hem de ne konuşma! »

«Öyle mi?»

«Tapınaktan içeri girer girmez, bir yerlerde hemen Koto müziği çalınmaya başladı. Kız arkadaşımınla bende bunun pikapla çalınan bir plâk olabileceği şüphesi uyanmadı değil.» (⁴³)

«Vay vay..»

«Sonra da Gion'un küçük dans kızlarının gösterisini seyretmeye götürdüler. Onlar da çalışma salonlarında iki, üç tane dans gösterisi yaptılar, ama sahici danslar mıdır, orasını Tanrı bilir.»

«Niye sahici olmasın?»

«Kuşaklarını gevşek bağlamışlardı ve elbiseleri de oldukça külüstürdü.»

«O başka...»

«Gion'dan Şimibara'daki Kadoya çayhanesine, birinci sınıf kibar orospuları görmek için gittik. (⁴⁴) Başlangıçta davranışları sahiciydi, yanlarındaki adaylar da öyleydi. Kocaman eski mumların ışığında bir gösteri yaptılar, adı da kadeh değiş tokuşu galiba, doğru mu? (⁴⁵) Sonra da bize çayhaneye girerken kapı önünde yapılan bir çeşit tören gösterdiler.»

Takiçiro, «İnsanın bu kadar şeyi birden görmesi doğrusu çok güzel bir şey» dedi.

Çieko, «Orası doğru» dedi, «Şoren-İN'deki kâğıt fenerleriyle karşılama ile Şimibara'daki Kadoya çayhanesi gördüklerimin en güzeliydi. Beri bunları sana daha önce de anlattım sanıyordum.»

Anne, «Bir seferinde beni de yanına al, » dedi, «Kadoya çayhanesiyle kibar orospuları ömrümde hiç görmedim.»

Bu sırada otomobil de Şoren-İN'in önüne varmıştı.

Kâfur ağacını Çieko niçin görmek istemişti? Bitkiler Bahçesinde kâfur ağaçlı yoldan geçtiği için mi? Yoksa birisi ona Kuzeydağı sedirlerinin insan eliyle yetiştirilmiş olduğunu ve tabiatın büyüttüğü ağaçları daha çok sevdiğini söylemiş olduğu için mi?

Şoren-İN'in giriş yerinde taş duvarın üstündeki kâfur ağacı öyle gelişi güzel bir ağaç değildi, bir arada büyümüş dört ağaçtı. En öndeki en yaşlısı olmalıydı.

Dev ağacın önünde üçü durup sessizce seyre koyuldular. Uzun zaman seyredilince alabildiğine yayılmış ve sonra birbirine karışmış dallarının o bükülmüş yapısı içinde korkunç bir kudretin saklı bulunduğu anlaşılıyordu.

Takiçiro: «Yeter mi? Haydi gidelim artık» dedi. Ve Nanzen tapınağı yönünde yola devam ettiler.

Takiçiro cüzdanından içinde evin bulunduğu yer yazılı kâğıdı çıkarırken, «Dinle Çieko!» dedi. «Kâfur ağacını böyle yapan şey, sanırsam onun sıcak güney ülkelerinden gelmiş olmasıdır. Atami'de ya da Kiyuşu'da daha heybetli şekilde büyüyor. Ama bu ihtiyar ağaç insana saksıya

konan büyük, yapma ağaçları hatırlatmıyor mu?»

«Belki de Kiyoto'da her şey böyle yapma, öyle değil mi? Dağları, ırmakları, hatta insanları.»

«Öyle mi dersin?» Baba başını eğdi. «İnsanları da. Ama acaba bütün insanlar böyle mi?»

.....

«Bugünün insanlarını olduğu kadar, eski tarihin insanlarını da kapsar bu söz.»

«Ah..»

«Öyleyse bu sözün bütün Japonya'yı içine almakta.»

Çieko, baba yine iri iri lâf ediyor, içinde bir parça gerçek bulunan lâflar diye düşündü. «Ama bak baba! Bu kâfur ağacının gövdesine, onun acayip birbirine geçmiş dallarına iyice bakılırsa, insanın içinde bir şeyler ürperiyor. Bu onun içinden gelen yüce bir kudret midir?»

«Doğru! Genç bir kız böyle şeylere kafa yorar mı?» Baba kâfur ağacına doğru baktı ve sonra bakışlarını kızına çevirdi. «Gerçekten. Çieko haklı. Tıpkı senin parlak siyah saçların gibi büyümüş. Benim hissim körleşmiş. Yaşlılıktan olacak, değil mi? Evet, sen bunu çok iyi görüp anlamışsın.»

Coşkun bir duyarlılıkla sarsılmış olarak Çieko, «Ama baba!» diye bağırdı.

Nanzen tapınağının büyük kapısından içerdeki avluya baktıkları zaman, ortalığın pek sessiz olduğunu ve her zamankinden çok daha az insanın bulunduğunu gördüler.

Baba satılık evin yerini gösteren kâğıda bakıp sol tarafa yöneldi. Ev gerçekten küçük görünüyordu. Fakat yüksek kerpiç duvarlarla çevrili bir bahçenin dip tarafında bulunuyordu. Daracık bir kapıdan evin giriş kapısına gidilen yolun iki tarafında uzun sıralar halinde kelebek çiçekleri diziliyordu.

Takiçiro «Ne güzel!» diye bağırdı. Çiçeklerin görüntüsünden çarpılmış gibi bahçe kapısında durakladı. Fakat evi görmek hevesi kaybolmuştu. Çünkü bitişikteki bahçede bulunan oldukça büyük bir evin randevu oteli yapılmış olduğunu görmüştü. (46)

Yine de kelebek çiçekleri dizilerinden ayrılması çok güç oldu.

Takiçiro burayı görmeyeli geçen kısa zaman içinde, Nanzenci çevresindeki evlerin çoğunun böyle kaçamak yapılan oteller haline getirilmiş olmasına şaşırıp kaldı. Bir de üzerinde tamirat yapılan, seyahat şirketlerinden birine ait büyük bir pansiyon vardı, taşradan gelmiş öğrenciler buraya girip çıkıyorlardı.

Takiçiro çiçekli bahçenin kapısında, «Ev güzel olabilir, ama bu yer asla!» diye mırıldandı.

Bir zamandan beri Kiyoto'nun eski iç şehir kesimi biricik oturma yeri olacak gibi görünüyor. Dünyanın gidişi böyle. Kodayci tapınağı dolaylarında olduğu gibi Osaka ve Kiyoto arasındaki bütün alan sanayi bölgesi oldu. Kiyoto'nun batı taraflarında henüz bina yapılmamış kısımlar var, ama satın alınınca sıkıntılı durumlara düşülebilir, bitişikteki arsaya birisinin kalkıp acayip bir yapı dikmeyeceğini kim bilebilir.» Baba hayal kırıklığına uğramış görünüyordu.

Kelebek çiçeklerini unutamıyormuşçasına Takiçiro yedi sekiz adım yürüdükten sonra yalnız başına geri döndü ve çiçeklere bir kez daha baktı. Şige'yle Çieko, babayı yolda bekliyorlardı.

«Adam bu yıl için mi çiçekleri böyle güzel açtırmış? Bu işte bir hile yapmış olmalı.» Bunları söyleyerek Baba ötekilerin yanına döndü. «Çiçekler bambu kamışlarla desteklenmeli. Yağmur yağar da çiçekler ıslanırsa, insan taşlık yoldan bile geçemez. Adam çiçeklerin bu yıl böylesine güzel açacağını bilmiş olsaydı, belki de evi hiç satılığa çıkarmazdı. Ama evi satmak zorundaysa, o zaman çiçekler ölmüş ya da yaban otları bürümüş vız geliyor demektir.»

Ötekiler susuyorlardı.

«Evet, insanoğlu böyle işte!» Yüz çizgileri bulutlanmıştı.

Çieko onu neşelendirmek için, «Kelebek çiçeklerini bu kadar çok mu seviyorsun Baba?» diye sordu. «Bu yıl için olmaz ama, gelecek yıl senin için bir kelebek çiçeği deseni üzerinde düşünüyüm.»

«Kelebek çiçeği kadınlar için bir desendir. Her şeyden önce de hafif yazlık elbiselere yakışır.»

«Ben kadınlar ve hafif yazlık elbiseler için desen demek istememiştim.»

«Öyleyse iç çamaşırılar için süslü desenler mi acaba?» Baba kızına baktı. Sonra gülererek başını çevirdi. «Bereket versin senin için kâfur ağaçlı kimono veya şal desenleri çizmedim. O zaman hayaletler gibi görünecektin.»

Çieko babaya bakıyordu.

Baba, «Böylece kadın ve erkek desenleri yer değiştirmiş olurdu» dedi.

«Hiç de yer değiştirmiş olmaz.»

«Kâfur ağacı desenli bir elbiseyle yollarda hayalet gibi dolaşır mıydın?»

«Elbette, onu giyer her zamanki gibi sokakta dolaşırdım.»

«Ah!» Babandı başı havada asılı kaldı, düşüncelere dalmış görünüyordu.

«Çieko!» dedi, «ben yalnız kelebek çiçeklerini sevmem. Bütün çiçekler kalbimden yakalar beni, nerde ve ne zaman görsem hemen onlara bağlanıveririm.»

Çieko, «Eminim!» diye karşılık verdi. «Baba, burada Tatsumura mağazasının yakınında bulunuyoruz. Bir göz atsak ne güzel olacak.»

«Orası yabancılar için bir yerdir. Sen ne dersin Şige?»

Anne, «Mademki Çieko istiyor...» diye uysalca cevap verdi.

«Demek böyle. Gerçek Tatsumura malları bu şubesinde teşhir edilmez.»

Burası Şimokavara semtiydi, şahane evlerle dolu bir mahalle.

İçeri girdikleri zaman, Çieko raflarda dizili top top ipekli kadın kumaşlarını gözden geçirmeye başladı. Bunlar Tatsumura'nın kendi fabrikasının malları değildi, büyük bir firma olan Kanebo'nun dokumalarıydı. (⁴⁷)

Şige yaklaşıp «Avrupalılar gibi giyinmek mi isterdin?» diye sordu.

«Yok hayır anne. Yabancılar ne biçim ipeklileri seviyorlar, bunu öğrenmek istedim.»

Anne başını salladı. Kızının arkasında duruyordu. Birkaç defa önlerindeki ipekli kumaşları parmaklarıyla okşadı.

Orta salonda ve koridorda İmparatorluk hazine dairesinden alınmış kumaş kalıntılarına ve eskiçağdan kalma diğer parçalara göre yapılmış kopyalar bulunuyordu.

Bunlar sahici Tatsumura mallarıydı. Takiçiro bu çeşit Tatsumura parçalarını birçok sergilerde ve onların kataloglarında görmüş, aklında tutmuştu, hepsinin adlarını biliyordu, fakat parça parça incelemeye bırakmıyorlardı.

Takiçiro'nun şahsen tanıdığı tezgâhtar, «Biz bunlarla yabancılar Japonya'da böyle şeylerin de yapılabileceğini göstermek istiyoruz» dedi.

Baba böyle sözleri bilirdi, ama yine de başını salladı. Tang çağının eski Çin kumaşları kopyaları önünde bağırmaktan kendini alamadı: «Harikulade şeyler... en az bin yıllık!»

Eskiçağ kopyalarının büyük parçaları burada satılmıyordu. Yalnız birkaçından yapılmış kadın obileri vardı. Takiçiro bunları beğendi ve Şige'yle Çieko için birkaç tane aldı. Fakat bu

mağazada Avrupa zevkine göre bir hava vardı. Obi kumaşları ortada görünmüyordu. Daha büyük parçalar ise daha çok masa örtüleri idi.

Bir süs eşyası dolabında çantalar, sigara tabakaları, keseler ve başka işlemeli şeyler duruyordu.

Takiçiro bir çift Tatsumura kravatı satın aldı, bunlar hiç de firmanın geleneğine uygun şeyler değildi. Ve bir de Kikumomi denilen cüzdanlardan aldı. Kikumomi, ressam Koetsu'nun kâğıt desenlerinden birinin kumaş üzerine aktarılmış kopyasıydı. Ressam bunları oldukça genç çağlarında şehrin Takagamine kesiminde sergilemişti. (⁴⁸)

Takiçiro, «Kuzey Japonya'da bir yerde şimdi buna benzer şeyleri sert Japon kâğıdından yapıyorlar, değil mi?» dedi.

Tezgâhtar, «Evet, evet» diye karşılık verdi, «ama bunların Koetsu desenleri olup olmadıklarını bilmiyorum»

Arka tarafta süslü bir kutunun üzerinde Sony firmasının transistorlu radyoları durmaktaydı. Bunları görünce Takiçiro şaşıtı. Belli ki resmi makamların «ülkeye yabancı parası girsin» öğüdüne uyarak satılığa çıkarılmış komisyoncu mallarıydı.

Üçünü arka taraftaki kabul odasına götürüp çay ikram ettiler. Tezgâhtar, «sizin sandalyelerinizde daha önce birçok tanınmış yabancı misafir oturmuştur» dedi.

Cam pencereden küçük, fakat dikkati çeken bir sedir ağacı kümesi görünmekteydi.

Takiçiro, «Ne biçim sedir bunlar?» diye sordu.

«Bilmiyorum, Koyo sedirleri deniliyor galiba.»

«Nasıl yazılıyor?»

«Bahçivan harflerin hepsini bilmiyor. Belki de geniş iğneli sedirdir. Her halde Güney Japonya'ya ait bir ağaç.»

«Peki gövdesinin o acayip rengi ne?»

«Onlar yosundan»

Küçük bir radyonun çıkardığı sese doğru döndükleri zaman, genç bir adamın yabancı bir kadını mağazada gezdirdiğini gördüler.

Çieko yerinden kalkarak «Ah, bu Şiniçi'nin ağabeyi!» diye bağırdı.

Şiniçi'nin ağabeyi Riyusuke, Çieko'ya doğru geldi Kabul odasında oturan anneyle babanın önünde eğildi.

Çieko, «Bu Bayana Kiyoto'yu mu gezdiriyorsunuz?» diye sordu.

«Hayır, rehber değilim ben, fakat bu bayan için tercümanlık yapan bir arkadaşımın kız kardeşi öldü, ben de üç dört günlüğüne onun yerine bu işi aldım.»

«Ah, kız kardeşi mi öldü?»

«Evet. Kızcağız Şiniçi'den iki yaş küçüktü. Çok da sevimliydi.»

.....

«Biliyorsunuz, Şiniçi İngilizcede kendisine pek güvenemez. Üstelik sıkılgandır. Bu yüzden de, görüyorsunuz ben buradayım işte. Bu mağaza için ise tercümanlık tamamen lüzumsuz bir iş. Şurada küçük radyo almak isteyen bayanlar Miyako otelinde oturuyorlar, Amerikalı hepsi.»

«Demek öyle.»

«Burası otele çok yakın olduğu için, içeriye şöyle bir bakıyorlar. Ben kendilerine Tatsumura kumaşlarını görmelerini salık verdim, ama onlar, küçük radyo almaya geldiler.» Kiyusuke

hafifçe güldü. «Ama bence hepsi bir.»

«Ben burada ilk defa radyo görüyorum.»

«Radyo olmuş, ipekli olmuş, dolar dolardır, farketmez.»

«Ah evet.»

«Az önce bahçedeydik, renk renk sazan balıkları bulunan bir havuz var orda. Şimdi bayan kalkar da bana bunları teker teker sorarsa diye kara kara düşünmeye başladım. Ama sadece «Ne güzel! Ne güzel!» diye bağırmaya başladı. Üzerimden koca bir yük kalkmış gibi oldum. Ne sazan balıklarından anlarım, ne de bu kadar çeşitli rengin İngilizcesini bilirim.»

Çieko susuyordu.

«Bayan Çieko, benimle sazan balıklarını seyretmeye dışarı gelir misiniz?»

«Ya Bayan ne olacak?»

«Onu burdaki tezgâhtara rahatça havale edebiliriz. Hem zaten onun için otelde çay saati de geldi. Orda kocasıyla buluşacak ve Naraya gidecekler.»

«Gidip annemle babama söyleyeyim.»

«Peki, ben de Bayana haber vereyim.» Riyusuke Amerikalı kadınların yanına giderek onlarla konuştu. Kadınların hepsi birden bakışlarını çevirdiler. Çieko kıpkırmızı oldu.

Riyusuke hemen geri döndü ve Çieko'yu bahçeye götürdü.

Havuzun kenarında oturdular, birlikte sazanları seyrederek bir süre hiç konuşmadılar.

«Bayan Çieko! Mağazanızın kâtibine, ya da şirket olduğundan dolayı yeni adıyla müdürüne şöyle bir yakından göz kulak olmalısınız. Bayan Çieko bunu yapabilir. Gerekirse ben de size yardımcı olurum.»

Çieko için bu hiç de küçük bir sürpriz değildi. Göğsü heyecanla kasıldı.

Tatsumura'dan döndükten sonra Çieko gece bir rüya gördü. Renk renk sazanlardan bir sürü, kendisi havuzun kenarına çömelmiş dururken ayaklarına kadar yaklaşıyordu. Sazanlar birbirleriyle itişiyor, sıçırıyor ve başlarını sudan dışarı çıkarıyorlardı.

Bütün rüya bu kadardı. Gündüzün Çieko elini suya daldırmış ve biraz oynatmıştı O zaman da sazanlar eline doğru gelmişlerdi. Çieko buna çok şaşmış ve içinde sazanlara karşı esrarlı bir sevginin uyandığını hissetmişti.

Yanında duran Riyusuke de buna çok daha fazla şaşmıştı.

«Bayan Çieko'nun elinden nasıl bir koku, nasıl bir sihir çıkıyor acaba?» demişti. Bunun üzerine Çieko utanarak ayağa kalkmıştı.

«Sazan balıkları insana çok kolay alışır.»

Ama Riyusuke yan taraftan hep Çieko'nun ellerine bakıp durmuştu.

Çieko «Şurdan Doğu dağı görünüyor» diyerek bakışlarını o yana çevirmek istemişti.

Riyusuke, «Ah rengini değiştirmiş, görüyor musunuz? Sonbahar renkleri bu!» diye cevap vermişti.

Çieko uyandığı zaman, sazan balıklı rüyasında Riyusuke'nin yanında bulunup bulunmadığını kesin olarak hatırlıyamadı. Bu rüyadan sonra uzun süre gözüne uyku girmede.

Ertesi günü yapması için Riyusuke'nin kendisini yüreklendirdiği şeyi yapacak, müdüre göz kulak olabilmek için onunla konuşacaktı. Ama bir türlü cesaret edemiyordu.

Mağazanın kapanış saatine az kala Çieko kasanın önüne oturdu. Burası eski biçim alçak parmaklıklarla çevrili bir masaydı. Müdür Uyemura, Çieko'nun davranışında her zamankinden

farklı bir şeyler olduğunu hissetmişti.

«Küçük Hanıma nasıl bir hizmette bulunabilirim?»

«Benim için kimono kumaşı gösteriniz lütfen.»

Uyemura ferahlamışçasına «Küçük Hanım için mi?» diye sordu. «Küçük Hanım bizim kumaşlardan mı giymek istiyorlar? Öyleyse bu yeni yıl için mi bir elbise olmalı? Yoksa uzun kollu bir ziyaret elbisesi mi? Acaba Küçük Hanım Okasaki veya Eriman boyaması kumaşlardan arzu ederler mi?»

«Bizim desenli muslinlere bakmak istiyorum. Yeni yıl elbisesi yapacak değilim.»

«Hay hay, Küçük Hanım nasıl arzu ederlerse. Ama acaba şimdi elimizde bulunan mallanınız Küçük Hanımın kumaştan anlar bakışlarının hoşuna gidecek midir?» Uyemura yerinden kalkıp, mağazada çalışan yardımcılardan ikisini çağırdı, onlarla bir şeyler fısıldaştı, üçü birden on toptan fazla kumaşı getirip mağazanın ortasına koydular ve kızın önünde açtılar.

«Şunu beğendim.» Çieko çok çabuk seçmişti. «Beş gün ya da bir hafta içinde kesilmiş olarak almak isterim, olur mu? Astar işini tamamen size bırakıyorum. »

Uyemura şaşırmişti. «Fakat bu biraz fazla acele. Biz kumaş mağazasıyız ve ancak çok ender kumaş biçeriz. Ama Küçük Hanım istedikten sonra, hay hay.»

İki yardımcı çevik hareketlerle kumaşı sardılar.

Çieko, «Buyurun ölçülerini» diyerek müdürün masasının üstüne bir kâğıt koydu. Fakat hâlâ çekip gitmiyordu.

Yumuşak bir sesle ve başını hafifçe eğerek, «Bay Uyemura! » dedi. «Ticarethanemizi daha iyi tanımak istiyorum ve bunun için de sizin yardımlarınızı rica ediyorum.»

«Demek böyle!» Uyemura'nın yüzü donup kaldı.

Çieko çok sakin konuşuyordu: «Yarın da olabilir, bir kere şu hesap defterlerini bana gösteriniz!»

Uyemura «Hesap defterleri mi?» diye sordu ve gülümsemeye çalıştı. «Küçük Hanım hesap defterlerini kontrol mü etmek istiyorlar?»

«Kontrol mü? Yok hayır! Ama hesap defterlerine göz atmadan ticarethanemizin işlerinden hiç bir şey anlayamam ki.»

«Öyle mi? Küçük Hanım kısaca hesap defterleri diyor, ama bu hayli karışık bir konudur. Sonra vergi dairesi de var.»

«Bizim kendimize göre gizli bir defterimiz yok mudur?»

«Neler söylüyorsunuz, Küçük Hanım? Böyle bir sahtekârlık nasıl yapılır? Rica ederim.. ben namuslu bir müdürüm!»

Çieko önemsemeyen bir edayla «Yarın bana hesap defterlerini gösteriniz lütfen, Bay Uyemura» dedi, ayağa kalkıp birkaç adım attıktan sonra durdu.

Adam, «Küçük Hanım!» dedi. «Siz dünyaya gelmeden önce bu mağaza Uyemura'ya teslim edilmiştir.» Çieko bir defa olsun geriye dönüp bakmayınca hafif bir sesle bağırdı: «Oh, nasıl bana.. bana!» Hafifçe inledi: «Bu karın ağrısı!»

Çieko, akşam yemeği hazırlığı yapan annenin yanına gelince kadın hayretler içinde kaldı. «Çieko, anlattıkların korkunç şeyler.»

«Öyle, beni de çok uğraştırdı anne.»

«Senin gibi bir genç kız, böyle senin gibi yumuşacık bir kız, bu işi becersin, korkunç korkunç! Annen çok korktu çok.»

«Bu işte bana birisi yardım etti, yol gösterdi.»

«Peki nasıl, kim?»

«Şiniçi'nin ağabeyi, Tatsumura'nın mağazasında... Şiniçi'lerde baba dipdiri, işleri bizzat yönetiyor, iki tane de dürüst kâtibi var: Bay Riyusuke dedi ki, durum böyle olduğu için, eğer Uyemura istifa ederse, bu kâtiplerden birini bize verecek, ya da kendisi gelecekmiş.»

«Bay Riyusuke mi gelip çalışacak?»

«Evet. Sonunda nasıl olsa ticarete atılacağı için, her zaman için üniversitedeki araştırma kurslarından vazgeçebilir, kendisi böyle diyor.»

Anne sadece «Ya sonra..» diye cevap verdi ve Çieko'nun parıldayan yüzünü gözden geçirdi. «Ama Bay Uyemura istifa etmeye hiç yanaşmayacaktır.»

«Sonra yine dedi ki, mağaraya yakın bir yerde kelebek çiçekleriyle donanmış güzel bir ev varsa, orayı babama satın aldırmalıymışım.»

«Demek böyle.» Anne bir an konuşmasını şaşırıldı. «Babamız bir parça yorgun diye mi bu, öyle mi?»

«Baba için çok güzel olacak dedi.»

«Bay Riyusuke mi?»

«Evet.»

Anne sustu.

«Anne! Sedir köyündeki kıza, biliyorsun ya, bizim tarafımızdan bir kimono hediye edebilir miyim? Ne olur..»

«Elbette, elbette yavrum. Hatta buna bir de şal katmalı.»

Çieko gözlerini başka yana çevirdi. Bu gözler yaşlarla dolmuştu.

Yüksek tezgâhlardan nasıl bahsetmeli? Gerçi bunlar yüksek tezgâhlardır, ama fazla derin olmayan bir çukurluğun içine kurulmuşlardır. Bunun nedeni de toprak neminin İpliklere yararlı oluşuymuş. Eskiden dokumacı yüksek bir iskemlenin üstünde otururdu. Bugün ise, büyük bir taşla ağırlaştırılmış ve tezgâhın yanı başında tavandan sarkıtılmış bir sepet kullanılmaktadır.

Makineli tezgâhların yanında bu el tezgâhlarını kullanan dokumacılar vardır.

Hideo'nun evinde üç tane el tezgâhı bulunuyordu. Üç kardeşin üçü de dokurdu, bu sırada Sosuke Baba arada bir gelir tezgâh başına geçerdi. Nişicin'de sayıları hiç de az olmayan dokuma atölyeleri arasında onlar da iyi kötü ayakta duruyorlardı.

Hideo, Çieko'nun kendisinden istediği obiyi dokumada ne kadar ilerlerse, sevinci de o derece artıyordu. Bu sevinç, önce bütün varlığı ve ruhuyla kendini verdiği bu işin başarıya ulaşmasından geliyordu; ama daha çok da Çieko'nun, dokuma taraklarının gidip gelişinde, tezgâhın takırdayışında hep var olduğu duygusundandı.

Fakat hayır, bu var olan Çieko değildi. Bu Naeko'ydu. Obi Çieko'nun değil, Naeko'nun obisiydi. Bunu dokurken Hideo her iki kızı tek bir varlık haline getirmişti.

Babası Sosuke, bir süre Hideo'nun yanında durup onu seyretti. «Güzel bir obi! Çok değişik bir desen!» dedi. Sonra başını eğerek «Kimin, için?» diye sordu.

«Bay Sata'nın kızı için, Bayan Çieko için.»

«Peki ya desen?»

«Bayan Çieko'nun buluşu.»

«Bayan Çieko mu? Bak hele!» Baba soluğu kesilmişçesine dokumaya baktı. Tezgâhtaki obiyi eliyle yokladı. «Sağlam dokumuşsun, Hideo. Mükemmel!»

Hideo hiç bir şey söylemedi.

«Hideo! Sana daha önce de söyledim sanırım, biz Bay Sata'ya çok şeyler borçluyuz.»

«Duymuştum, baba.»

«Evet, sık sık bahsederim bundan, değil mi?» Buna rağmen baba aynı şeyi bir daha anlattı. «İşe başladığım zaman, yapayalınızdim. Paramı ucu ucuna denkleştirerek kendime bir tezgâh almayı başarmıştım, ama yine de yarı yarıya borçlu kalmıştım. Her seferinde bir parçayı bitirince, doğruca Bay Sata'ya götürürdüm. Sadece bir tek parçayla gitmek acınacak bir manzara olduğundan, gizlice akşamları giderdim.»

.....

«Ve Bay Sata hiç bir zaman suratını ekşitmedi. Böylece bir tezgâh da üç olabildi, anladın mı...»

.....

«Ama aramızda hâlâ sınıf farkı vardır Hideo...»

«Bunu çok iyi biliyorum, yalnız şimdi bunları ne diye söylüyorsun?»

«Bay Sata'nın kızı Bayan Çieko'dan biraz fazla hoşlandığını görüyorum da... »

«Bundan dolayı mı?» Hideo dinlendirmiş olduğu elleriyle ayaklarını oynattı ve yeniden dokumaya koyuldu.

Tamamlayınca obiyi götürmek için acele Naeko'nun sedirli köyüne hareket etti.

O gün öğleden sonra, Kuzey dağının karşısında ardarda gökkuşakları görünüp durmaktaydı. Hideo da, Naeko'nun obisi koltuğunda sokağa çıkınca gökkuşaklarını farketmişti. Enli kuşaklardı, ama renkleri soluktu ve yükseklerle doğru pek çıkamıyordu. Hideo olduğu yerde durup da seyretmeye başlayınca renkleri tüm kayboldu.

Otobüsle dağ yoluna vurunca iki defa daha buna benzer gökkuşakları gördü. Üçünün de biçimlenişi tamam değildi ve bir yerde renklerini yitiriveriyorlardı. Ama ne de olsa yine de gökkuşağıydılar.

«Gökkuşağı mutluluk işareti midir, yoksa mutsuzluk mu?» Hideo'nun bugün türlü kaygıları vardı.

Gökyüzü bulutsuzdu. Dağın vadisine vardığı zaman, yeniden ötekilere benzeyen soluk renkli bir gökkuşağı görünürdü. Ama yine de Kiyotaki ırmağının hemen kıyısından yükselen dağdan dolayı doğru dürüst farkedilemiyordu. Sedirli köyde otobüsten inince, iş elbisesiyle Naeko hemen yanına koştu. Bir yandan da ıslak ellerini önlüğüne kuruluyordu.

Naeko, daha çok kızıl kahverengi balçığa benzer Boday kumuyla sedir ağacı tomruklarını perdahlamıştı.

Henüz ekim ayıydı, ama dağdan gelen sular soğumuştur. Bir su arkının içinde sedir tomrukları yüzdürülüyor ve arkın yanbaşındaki basit bir ocakta kaynayan su, tomrukların üzerine döküldüğünden çepeçevre, her yandan buharlar yükseliyordu.

Naeko onu nazikçe selâmlayarak, «Bizim bu ıssız köyümüze kadar zahmet etmeniz doğrusu çok kibarca bir hareket» dedi.

«Bayan Naeko! Size söz vermiş olduğum obiyi nihayet tamamladım ve size vermek için buraya geldim.»

«Ah, bu obi aslında Bayan Çieko için düşünülmüştü. Bir başkasının yerini almak benim için hiç de hoş bir şey değil. Benim için yapılmış olsaydı sevinecektim.»

«Bu obiyi ben size söz verdim. Desenler için fikri de Bayan Çieko verdi.»

Naeko önüne baktı. «Düşününüz Bay Hideo, önceki gün Bayan Çieko'ların mağazasından bana kimonosundan sandaletlerine kadar tam bir çeyiz gibi giyim eşyası yolladılar. Bunları ne zaman giyerim ben?»

«Ayın yirmi ikisindeki Çıgırlar Bayramına ne derziniz? Bu bayrama gelemeyiz misiniz?»

Naeko duraksamadan, «Gelirim» dedi, «o gün bizi zaten paydos ederler. Fakat, burada da herkesin gözüne çarpıyoruz!» Bir an düşündü. «Irmak kıyısındaki çakıllığa gidelim mi?»

Daha önce Çieko'yla olduğu gibi sedir ormanına saklanmaları için hiç bir sebep yoktu.

«Bay Hideo'nun obisini hayatım boyunca en kıymetli hazinem olarak saklayacağım.»

«O kadar değil! Sizin için yine dokurum.»

Naeko konuşmaya devam edecek gücü kendisinde bulamadı.

Naeko'nun oturduğu evin insanları, onun kimonoyu kimden almış olduğunu tabii biliyorlardı. Bu bakımdan Hideo'yu eve de götürebilirdi. Şimdi Çieko'nun nerde ve nasıl yaşadığını biliyordu; çocukluğundan beri içinde sakladığı gönlünün bu dileği artık yerine gelmiş bulunuyordu. Çieko'yu asla önemsiz şeylerle rahatsız etmek istemiyordu.

Naeko'yu yanlarına almış olan Murase ailesi, buranın en itibarlı mal sahiplerinden sayılmaktaydı. Onların hizmetinde, kız hiç de fazla yorulmuyordu. Bu bakımdan Çieko'nun ailesinin sırtına yük olmakta bir mana yoktu.

Belki de bir orman sahibinin evi, orta halli bir kumaş tüccarının evinden çok daha güven vericiydi.

Naeko içindeki Çieko'yu sık sık görmek arzusunu dizginlemeye karar vermişti. Ta ki, Çieko'nun sevgisini kalbinde bütün derinliğiyle duyuncaya kadar...

Hideo'yu ırmak yatağındaki çakıllara götürmüştü. Kiyotaki ırmağının çakıl taşlarıyla dolu yatağında bile birçok Kuzeydağı sediri yetişmiş bulunuyordu.

Naeko, «Burası hiç de uygun bir yer değil, özür dilerim,» dedi. Bir yandan da obiyi görmek için sabırsızlanıyordu.

Hideo başını yukarı kaldırıp «Ne güzel şu sedir dağı!» diye bağırdı. Pamukludan bohçayı açıp, ipe bağlanmış kâğıt torbanın düğümünü çözdü.

«Bakınız, fiyong burda arkaya bağlanmıştır ve bu kısmın da öne gelmesi gerekir...»

Naeko parmaklarını kumaşın üzerinden kaydırarak, «Ah!» diye bağırdı. «Benim için çok kıymetli!» Gözleri ışıldıyordu.

«Bir gencin dokuduğu bu obi sizin için böylesine kıymetli mi? Kızılçam ve sedir ağaçlı bir desen için, yeni yıl yakın olduğuna göre iri boğumlu çamlar yapmayı düşünmüştüm, ama Bayan Çieko mutlaka sedir ağacı istiyordu. Buraya gelince bu isteğini daha iyi anladım. Sedir deyince insan hep heybetli eski ağaçlar düşünür; yumuşak resimler gibi etki yapacağı kimin aklına gelirdi? Şurada biraz da kızılçam görünüyor, değil mi? Renklerde...»

Tabii sedir ağaçları için kullanılan renkler tabiattaki renkler değildi. Şekil ve renk verme bakımından serbest çalışılmış bir desendi.

«Şahane bir obi, gerçekten şahane, çok teşekkür ederim! Fazla al pullu bir obiyi zaten takamazdım.»

«Bayan Çieko'nun yolladığı kimonoya uyuyor mu?»

«Uyar, sanırım.»

«Bayan Çieko küçüklüğünden beri kumaşlarla uğraştığına göre... Fakat bu obiyi henüz görmüş değil ve ben de kendisine göstermeyi hiç istemiyorum.»

«İyi ama bu Bayan Çieko'nun buluşuydu.. görmesi gerekir!»

Hideo, «Çığırklar Bayramında mutlaka giymelisiniz, olur mu?» dedi, obiyi katlayıp tekrar kâğıt torbasına koydu.

Hideo, kâğıt torbanın iplerini bağlarken Naeko'ya «Ne olur» dedi «bunu kafanızdan kötü düşünceleri atarak alınız. Ben bunu yapmaya söz vermiştim; ama bu Bayan Çieko'nun yapılmasını istediği obidir. Bana sadece bazit bir dokumacı olarak bakmayınız... ben onu bütün kalbimle dokudum.»

Naeko susuyordu, obi paketi kucağındaydı.

Kiyotaki ırmağının sığ suları önlerinden şırıldayarak akıyordu. Hideo her iki kıyıda yükselen sedir ağaçlı dağlara baktı.

«Tıpkı elşi gibi, bu tertemiz dizilmiş sedirler! Böyle düşünüyordum ama en üst dallardaki iğne yapraklı kümeler düzenlenmiş çiçekler gibi görünüyor.»

Naeko'nun yüzünü bir hüznün kaplamıştı. Babası, kalbi Çieko'nun, sokağa bırakılmış çocuğunun ıstırapıyla dolu, dalları keserken bir daldan ötekine sıçramış ve düşmüş olmalıydı. O zamanlar Naeko da, Çieko gibi bir bebektir, böyle şeylerden haberi olamazdı. Ancak hayli büyüdüktan sonra, bunları köydeki İnsanlardan duymuştu.

Ve Çieko'nun, asıl adını bir kere bile duymadığı kardeşinin yaşayıp yaşamadığını, kendisinden büyük mü yoksa küçük mü olduğunu öğrenememişti. Onunla bir kerecik olsa bile karşılaşmak, hatta uzaktan gizlice olsa bile bir kere görebilmek umudunu içinde nasıl da besleyip durmuştu.

Naeko'nun baba evi, fakir bir kulübe, yıkılmış haliyle sedir köyünün bir yerinde halâ durmaktaydı. Küçük kız yalnız bırakılamazdı. Sedir köyünde çalışan orta yaşlı bir karı koca ve onların ilkokula giden kızlarıyla uzun zaman bu evin içinde birlikte yaşadı.

Tabii kira filan almıyordu. Böyle külüstür bir ev için kim kira verirdi!

İlkokula giden kızı çiçekleri seviyordu ve küçük bahçede bir tane şahane altın leylâk vardı. Bir seferinde kız, «ablacık» diye çağırdığı Naeko'ya gelmiş ve çiçeğe nasıl bakım yapılacağını sormuştu.

Naeko, «olduğu gibi bırak sadece» diye cevap vermişti. Küçük evin önünden geçerken Naeko öteki çiçeklerden çok önce bu leylağın kokusunu duyardı. Ve her seterinde kalbi acıyla burkulurdu.

Naeko, Hideo'nun abisini kucağında tutarken, dizlerinin üstünde gittikçe ağırlaştığını hisseder gibi oldu.

Ciddi bir sesle, «Bay Hideo» dedi, «Bayan Çieko'nun nerde oturduğunu öğrendiğimden beri, onunla daha yakın ilişkiler kurmayı artık istemiyorum. Kimonoyla obiyi candan minnettarlık duyarak ama bu defalık alıyorum. Beni elbette anlıyorsunuz, değil mi?»

Hideo «Öyleyse, Çığırklar Bayramına geliyorsunuz!» diye cevap verdi. «Bayan Naeko'nun obiyi nasıl giydiğini Bayan Çieko'nun görmesini istiyorum, ama bunun için kendisini

çağırarak değilim. Bayram alayı imparatorluk sarayından başlayacak. Sizi batı tarafındaki Hamaguri kapısında bekleyeceğim. Böyle yapacağız, değil mi?»

Naeko hafifçe kızardı ve evet dercesine başını salladı.

Karşıdaki kıyıda kıpırdaşan sulara yansımakta olan kızıl yapraklar görünüyordu. Bunlar küçük ağaçlardı. Hideo o yana baktı.

«Bu kıpkızıl parlak yapraklar da ne böyle?»

Naeko, «reçine ağaçları» diye cevap verdi. Başını kaldırdı, fakat aynı anda titreyen eliyle başını tuttu. Farkında olmadan çözdüğü siyah saçları çözümlenerek omuzlarından aşağıya döküldü.

«Aman Allah!»

Naeko kıpkırmızı olmuştu, saçlarını toplayıp başının etrafına sardı ve dişlerinin arasına koyduğu iğnelerle sımsıkı tutturdu. Yine de bir kısmı toplanmamış kaldı.

Hideo kızın davranışındaki jestlerindeki zarıflığı farketmişti.

«Saçlarınızı uzun mu bırakıyorsunuz?» diye sordu.

«Evet, bayan Çieko da kısa kestirmiyor. Bunları toparlamanın ne kadar güç olduğundan hiç bir erkeğin haberi yoktur.» Bunları söyledikten sonra Naeko çabuk çabuk başını bezle sardı. «Kusura bakmazsınız değil mi?»

.....

«Burada sedirleri düzene sokmaktan kendimizi düzene sokmaya vakit kalmıyor.»

Ama yine de dudaklarında hafif ruj göze çarpmaktaydı. Hideo, onun başörtüsünü bir defa daha çıkarıp uzun saçlarını omuzlarına dökmelerini ne kadar isterdi, ama böyle bir şeyi söyleyemezdi. Örtüsünü az önce büyük bir telaşla başına bağlamamış mıydı?

Dar vadinin; batı tarafındaki çıplak dağın arkasından güneş batmaya başlamıştı.

Hideo ayağa kalkarak, «Bayan Naeko» dedi, «artık eve dönmek zorundasınız, değil mi?»

«Evet, az sonra bugünkü çalışma sona erecek... Günler kısaldı.»

Hideo, doğudaki tepelerde dümdüz sıralanmış sedirlerin arasından akşam kızılığının altın parıltısını gördü.

Naeko hafifçe eğilip obiyi alarak ayağa kalktı ve «çok teşekkür ederim, Bay Hideo!» dedi.

Hideo «teşekkürü bana değil Bayan Çieko'ya borçlusunuz» dedi. Ama Sedirköylü kız için obiyi dokumuş olmanın sevinci içini gittikçe daha çok doldurmaktaydı.

«Ben inatçıyım, ama bayrama geliyorsunuz değil mi? İmparator sarayının batı kapısında, Hamaguri kapısının önünde!»

Naeko «evet!» diye bağırdı ve sevinçle başını salladı. «Kimono ve obiyle... Böyle güzel şeyleri ömrümde giymedim ben, utanıyorum...»

Onuncu ayın yirmiikisindeki Çığırlar Bayramı, Ebegümece bayramı ve Gion şenliğiyle birlikte, bayramı bol Kiyoto'da «Üç Büyük Şenlik»ten biri olarak kabul edilir. Hayan tapınağına ait bir bayramsa da; bayram alayı imparatorluk sarayından hareket eder.

Sabah erkenden beri huzursuz olan Naeko, kararlaştırılan saatten yarım saat önce sarayın batı kesimindeki Hamaguri kapısının önüne gelerek Hideo'yu beklemeye başlamıştı. Hayatında ilk defa bir erkeği bekliyordu.

Bereket versin gökyüzü açık ve masmaviydi.

Hayan tapınağı İmparatorluk sarayının Kiyoto'ya taşınmasından on bir yüzyıl sonra 1895 yılında yapılmıştır. Bu bakımdan onun bayramı üç büyük şenlik içinde tabii en yenisiydi. Fakat bu Kiyoto'nun imparatorluk başkentliğine yükselişini kutlayan bir bayram olduğundan, düzenlenen geçit töreninde şehrin türlü değişikliklerle dolu bin yıllık gelişimi gösterilirdi. Her çağın geleneklerini tasvir etmek için, isimleri herkesçe bilinen tarihi figürler ortaya çıkarılırdı. Orada imparatorluğun namlı prensesleri, saray kadınları, derebeylik çağının bey kanları, ortaçağın ünlü kadın şairleri görülürdü.

Önce kadınlar geçerdi; çünkü aralarında ünlü kibar orospular, sahne sanatçıları, bohçacılar da ortaya çıkmaktaydı. Ama erkekler de geçerdi tabii; ünlü savaş kahramanları, devlet adamları, Kusunnoki Masaşige, Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoşi ve daha sayısız benzerleri gibi saray ve kılıç asilleri...

Geçit töreni Kiyoto'nun sosyal tarihinin bir resim albümü gibi düzenlenir ve hayli de uzun sürerdi.

Kadınlar ilk kez 1950'de bu törene katıldılar; böylece de bayramı daha renkli ve daha çekici yaptılar.

Alayın öncülüğünü Meici çağının kralcılar gönüllü birliğiyle Tanba Kitakuvata'nın dağlı gönüllü birliği; artçılığını da sarayda huzura kabule giden Enriyaku-Era'nın sivil memurları yapar. Alay Hayan tapınağına dönerken, imparatorluk saltanat arabasının önünde Şinto duaları okunur.

Geçit imparatorluk sarayından başlar ve en güzel de önündeki geniş meydandan seyredilir. Onun için Hideo, Naeko'yla burada buluşmayı kararlaştırmıştı.

Naeko eski imparatorluk sarayının kapısı önünde Hideo'yu beklerken, sağına soluna bakmayan bir insan kalabalığı önünden akıp geçti. Orta yaşlı bir kadın, belli ki çalışkan bir kadın, doğruca Naeko'nun yanına gelerek, «ah, küçük hanım!» diye bağırdı. «Ne kadar güzel bir obi kuşanmışsınız! Nerden aldınız bunu? Elbisenize de pek yaraşmış... Müsaade eder misiniz...» Kadın kumaşı elledi. «Bana arka fiyongu da gösterir misiniz?»

Naeko arkasını döndü. Kadın, «şahane!» dedi. Naeko birisi tarafından böyle beğenildiği için, kendine olan güveninin daha da arttığını hissetti. Ömründe böyle bir elbise giymemiş, böyle bir obi kuşanmamıştı.

«Sizi çok beklettim!» diye birisi seslendi. Hideo gelmişti.

Alayın hareket ettiği sarayın yakınında bulunan tribünler tapınak bölgesinin dernekleri ve turizm büroları tarafından tutulmuştu. Fakat onların arkasındaki sıralarda Hideo ile Naeko ayakta duruyorlardı.

Naeko ilk defa güzel bir yerde duruyordu. Yeni elbisesini de, Hideo'yu da unutmuş, sadece geçit törenini seyre dalmıştı.

Fakat birden Hideo dikkatini çekti.

«Bay Hideo! Siz nereye bakıyorsunuz?»

«Çamların yeşilliğine. Geçit törenine de bakıyorum tabii. Fakat alay arka taraftaki o yerden ne güzel akıp geliyor, değil mi? Geniş saray bahçesi, simsiyah çamlar. En çok bunu sevdim.»

.....

«Ben Bayan Naeko'yu da yan taraftan seyrettim, arpa o hiç farkında olmadı, öyle değil mi?»

«Ah, ne yaramazsınız!» dedi Naeko ve gözlerini yere indirdi

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yaprak Dökümü Mevsiminde Kız kardeşler

Çieko, şenlikler şehri Kiyoto'da en büyük sevinci Kurama tapınağının Ateş Bayramında duyardı⁴⁹). Bu sevinç Daymonci şenliğinde duyduğundan bile daha fazlaydı. Kurama tapınağı, Naeko'nun köyüne pek uzak değildi ve Naeko da oraya sık sık gitmişti. Belki de ikisi daha önceleri buradaki Ateş Bayramında farkında olmaksızın birbirleriyle karşılaşmışlardı.

Tören alayının geçeceği Tapınak yolunda bulunan her evin önünde çalı çırpıdan çitler kurulur ve evlerin damları suyla yıkanır. Gece yarısı halk tapınağa doğru yola çıkar. İrili ufaklı meşaleleri başlarının üzerinde sallayarak, «Bayram başlıyor, Ateş Bayramı!» diye bağırlar. Bu sırada meşaleler tutuşturulur. Eğer her iki tanrılar tahtirevanı karşı çıkarsa, köyün bütün kadınları evlerinden çıkıp koşarlar. Nihayet tapınağın önüne kocaman meşaleler getirilir ve şenlik şafak sökünceye kadar sürüp gider.

Fakat bu yıl bayram yapılmadı. Söylendiğine göre, tutumlu olmak kaygısındanmış.

Kitano Tanrısı için düzenlenen Kamış bayramı da bu yıl yapılmadı.

Kiyoto'da bunlar gibi daha pek çok bayram vardır. Meselâ: Anrakuyo tapınağında «Kabaklı Ölüler Ayini» ve Rengeci tapınağında «Sihirli Hıyar Töreni» gibi⁵⁰).

Acaba bunlar eski imparatorluk şehrinin ruhunu ve aynı zamanda bugünkü halkının zevkini mi temsil etmektedirler? Son yıllarda Araşiyama ırmağında ejderha başlıklı kayıklarla «Cennet Yolculuğu» yeniden canlandırıldığı gibi, Kamigamo tapınağının bahçesinde daracık su kanalının kıyısında da «Giyokusui Şöleni» düzenlendi. Bunların ikisi de bir zamanlar eski saray asillerinin zarif eğlenceleriydi.

Giyokusui Şöleninde eski saray kılıkları içinde insanlar suyun kenarına otururlar. Şarap kupaları kendilerine doğru suyun akıntısına bırakılırken, onlar da şiirler yazarlar, resimler yaparlar, yanlarına gelen şarap kupalarını alıp içerler ve tekrar akıntıya bırakırlar. Erkek çocukları da kendilerine hizmet eder.

Bu şenliği Çieko geçen yıl seyretmişti. Saray asillerinin başında da o zaman Şair Yoşiyi İsamu yürümüşü. Sonra bu şair öldü.

Ama bu yeniden canlandırılan şenlik onun pek hoşuna gitmemişti.

Kiyoto'da eski bayramların sonu gelmez.

Çalışkan Şige annenin verdiği terbiyeden midir, yoksa kendi yaratılışından mıdır, Çieko her zaman sabahları çok erken kalkar ve mağazanın önündeki tahta parmaklıkları özene bezene siler.

Kahvaltısını tam bitirmişti ki, Şiniçi telefon ederek «Çieko, Yeni Çığır bayramında ikiniz de pek neşeliydiniz, değil mi?» diye sordu. Bu sefer Şiniçi onu Naekoyla karıştırmıştı.

Çieko, «sen de orda mıydın?» diye cevap verdi. «Bana telefon edebilirdin.» Omuzlarını silkti.

Şiniçi «ben istiyordum, ama ağabeyim engel oldu» dedi.

Çieko hâlâ bu karıştırma hakkında konuşmakta kararsızdı. Şiniçi'nin sözlerinden, Naeko'nun kendisine göndermiş olduğu kimono ve Hideo'nun onun için dokuduğu obiyle Çığırlar

Bayramına gittiğini anlamıştı.

Besbelli Hideo da ona eşlik etmişti. Bu işe bir an şaştı, ama aynı zamanda kalbini sıcak bir duygu kapladı. Yüzünde bir gülümseme uçuştı.

Şiniçi telefonda «Çieko, Çieko!» diye bağıırıyordu. «Niye susuyorsun?»

«Telefon eden sen değil misin?»

«Doğru, doğru!» Şiniçi güldü. «Sizin müdür şimdi orda mı?»

«Hayır, daha gelmedi.»

«Çieko, üşütmüş filan değilsin ya?»

«Sesim öyle mi çıkıyor? Dışarı çıkmıştım, mağazanın parmaklıklarını temizledim.»

«Ah öyle mi... » Şiniçi'nin telefonu salladığı anlaşılıyordu. Bu sefer Çieko yüksek sesle güldü.

Şiniçi sesini yavaşlattı. «Bu telefonu ağabeyim ediyor. Bak, şimdi ona veriyorum.»

Şiniçi'yle olduğu gibi ağabeyi Riyusuke'yle böyle önemsemeyerek çene çalamazdı.

Riyusuke her hangi bir giriş yapmadan «Bayan Çieko, müdürünüzle ilgili herhangi bir şeye giriştiniz mi?» diye sordu.

«Evet.»

«Mükemmel!» Sesini yükselterek bir daha tekrarladı. «Mükemmel diyorum!»

«Annemin de kulağına bir şeyler gitmiş. Görerseniz nasıl korkmuştu.»

«İnanırım.»

«Ona, ticarethanemizi daha iyi tanımak istiyorum dedim, onun için de bütün defterleri bana göstermesini söyledim.»

«Çok doğru. Yalnız bunun yaptığı etkiyi yok etmemeli.»

«Ben de bütün defterleri, alacak, hisse senetleri ve borç hesabı defterlerini kasadan çıkarttırdım.»

«Mükemmel. Bayan Çieko, gerçekten çok mükemmel.» Riyusuke hayretler içinde kalmıştı.

«Bayan Çieko, siz ki böyle yumuşak bir kızsınız...»

«Ray Riyusuke vermişti bu fikri...»

«Bu fikir yalnız benim değil. Toptancı tüccarlar arasında şu sırada acayip dedikodular dolaşılıyor. Bayan Çieko böyle mükemmel konuşmamış olsaydı, babamla ben bu işe karışmaya hazırlanıyorduk. Ama sizde becerikli eller var. Müdür şimdi davranışını tüm değiştirecektir, öyle değil mi?»

«Ben de öyle sanıyorum.»

«Şüphesiz!» Riyusuke uzunca bir süre telefon başında sustu. Sonra «evet, böylesi doğru,» dedi.

Çieko, karşısındakinin söylemek istediği başka şeyleri olduğunu anlamıştı.

Riyusuke, «Bayan Çieko!» dedi, «sizi bugün öğleden sonra ziyaret edersem rahatsızlık vermiş olur muyum? Şiniçi'yi de birlikte getireceğim.»

«Rahatsızlık mı? Neden rahatsız olayım?»

«Siz genç bir kızsınız da ondan.»

«Haydi canım!»

«Öyleyse tamam!» Riyusuke gülmeye başladı. «O sırada müdür mağazada olursa kendisine bir uğrayacağım. İnsanları biraz ürkütmekten oldukça anlarım. Kaygılanmanıza hiç lüzum yok, ama ben sayın müdürün yüzünü bir görmek istiyorum.»

«Sahi mi?» Çieko daha fazla konuşamadı.

Riyusuke'nin mağazasının Muromaçi semtindeki toptancı tüccarlar arasında bazı konularda büyük etkisi olurdu. Riyusuke gerçi üniversitenin araştırma kurslarına devam ediyordu, ama ticaret ruhu onun etine ve kanına işlemiştir.

«Şimdi yapılacak en doğru iş bir kaplumbağa yemektir» diye Riyusuke yeniden konuşmaya başladı. «Kitano'da Oyiçi moteline bir eda ayırttım. Ancak oraya siz yalnız geleceksiniz. Çünkü sayın babanızla annenizi davet etmem belki arsızlık olarak yorumlanabilir. Onun için yalnız Bayan Çieko... Küçük şenlik beyini de birlikte götürüyorum.»

Çieko gafil avlandığını hissediyordu.

«Ah! » Ağzından bundan başka cevap çıkmadı.

Şiniçi'nin şenlik beyi olarak Gion şenliğinde tören arabasında geçmesinden bu yana on yıldan fazla bir zaman geçmişti, ama ağabeyi Riyusuke kendisine takılmak için onu hâlâ Küçük Şenlik Beyi diye çağırıyordu. Belki de bu, Şiniçi'de küçük şenlik beyliğinin yumuşaklığı ve sevimliliğinden hâlâ bir şeyler kalmış olmasındandı.

Çieko, annesine «bugün öğleden sonra Bay Riyusuke, Şiniçi'yle birlikte bize gelecek» dedi. «Telefon etti.»

«Nasıl?» Annenin böyle bir şeyi hiç de beklemediği anlaşılıyordu.

Çieko öğleden sonra hep üst katta kaldı ve kendisine göze çarpmayacak şekilde, ama yine de özenle çeki düzen verdi. Saçlarını taradıktan sonra, giyeceği elbiseyi seçmek için uzun uzadıya arandı. Bir türlü karar veremiyordu.

Nihayet giyinip aşağıya indiği zaman baba dışarıya gitmiş bulunuyordu.

Çieko arka edadaki sobaya odun kömürlerini yerleştirdi. Sonra da etrafını gözden geçirmeye başladı. Dar bahçeye de baktı. Koca akça ağacın üstündeki yosunlar hâlâ yemyeşildi. Menekşelerin her iki kümesinde de yapraklar hafif sararmıştı.

Riyusuke'yle Şiniçi geldikleri zaman, anneyi nezaketle selâmladılar. Riyusuke yalnız başına mağazaya gitti ve bütün geleneksel kurallara uyarak müdürün masasının önünde yerini aldı.

Müdür Uyemura sıkıntılı bir edayla parmaklıkları kasadan dışarı çıktı. Onun eğilmeleri çok daha yüksek derecede merasimliydi. Hayli zaman alan bir selâmlamaydı bu. Riyusuke aynı şekilde ayrıntıları pek bol selâmla karşılık verdi. Yüz hatlarının hiç birinde değişiklik yoktu. Onların sertliğini Uyemura çok iyi biliyordu.

Uyemura, 'bu üniversiteli buralarda ne arıyor' diye düşündü; ama içinde acı bir duygu işlerin sarpa sardığını haber veriyordu.

Riyusuke selâmlamada verilecek bir arayışı bekledi ve umursamaz bir edayla, «işlerinizin böyle gelişini ş olmasın ne güzel» dedi.

«İyi niyetli görüşlerinize candan teşekkürler!»

«Bay Satanın sizinle birlikte olmasından bu. Bunun böyle olduğunu babamdan ve onun meslektaşlarından duymuştum. Sizin de uzun yıllara dayanan tecrübenizle bu daha mükemmelleşmiş...»

«Bunları niçin söylüyorsunuz? Sizininki gibi çok büyük bir ticarethanenin yanında bizimkinin sözü olmaz.»

«Fakat hayır! Bizimki gibi bir yer her çeşit malın ticaretini yapar. Kiyoto kumaşları olsun, başka şey olsun farketmez. Bugün mağazamızda çok çeşitli mal vardır. Fakat bu benim hoşuma

gitmiyor. Bay Uyemura'nın bu mağazası gibi irice anlayışlı, ağır başlı ticarethaneler olmamış olsaydı, o zaman belki...»

Uyemura henüz vereceği cevabı ararken, Riyusuke ayağa kalkıp mağazadan çıktı. Çieko'yla Şiniçi'nin kendisini bekledikleri arka taraftaki misafir odasına gitti. Uyemura dışarıya yürüyen gencin arkasından zehirli bakışlar fırlattı. Çieko'nun hesap defterlerini görmek arzusuyla Riyusuke'nin bu ziyareti arasında gizli bir bağlantının bulunduğunu anlamıştı.

Riyusuke odaya girince, Çieko soran gözlerle ona baktı.

«Bayan Çieko, sayın müdürünüzün gözünü açmış bulunuyorum. Sorumluluk bana ait, çünkü sizi bu işe ben kışkırttım.»

Çieko başını eğdi ve Riyusuke için dövülmüş toz çaydan bir bardak doldurdu.

Şiniçi parmağıyla bahçeyi göstererek, «Ağabey» dedi, «akçaağacın gövdesindeki menekşelere bir bak. Çieko bunların birbirlerini yıllardan beri içten seven bir çift gibi olduklarını söylüyor. Onlar gibi yanyana ve onlar gibi bir araya gelmeksizin. Kızların aklına ne hoş buluşlar geliyor, değil mi?»

«Kes artık! Çok kötüsün Şiniçi!» Çieko'nun, Riyusuke'nin önüne çay bardağını koyan eli hafiften titriyordu.

Kitano'da altıncı cadde kaplumbağa yemekleri moteli Oyiçi'ye Riyusuke'nin servis arabasıyla gittiler. Eski biçim yapısıyla Oyiçi, seyahat eden herkes tarafından saygıdeğer bir lokal olarak kabul edilmişti. İç döşemesi de eski biçimdi ve mobilyaları alçacıktı.

Güveç denilen sebze ve pirinçle birlikte pişirilmiş kaplumbağa eti vardı.

Çieko, yemeği yeyince içinin ısındığını, hem de içmiş gibi ısındığını hissetti.

Bütün yüzü şeftali çiçeği gibi kızarmıştı. Beyaz ve yumuşak derili gencecik boynu aydınlık parıltılar saçıyor ve hafif kırmızılığın içinde bu çok güzel görünüyordu. Gözlerine büyüleyici bir parlaklık gelmişti. Arada bir elini yanaklarının üstünden geçiriyordu.

Çieko bir damlacık bile olsun pirinç şarabından içmemişti. Ama güvercin salçası yarı yarıya şarapla yapılmıştı.

Otomobil dışarda bekliyor, ama ben ayağa nasıl kalkacağım diye Çieko düşünüyordu. Bununla birlikte neşelenmişti ve umursamaz bir edayla çene çalıyordu.

Teklifsiz konuştuğu genç kardeşe «Şiniçi!» dedi. «Çığırklar bayramında imparator sarayının bahçesinde birisiyle birlikte görmüş olduğun kız ben değilim, beni birisiyle karıştırmış olacaksın. Acaba çok mu uzakta duruyordun?»

Şiniçi gülerek «meseleyi esrar perdesine bürümene lüzum yok.» diye düşüncesini açıkladı.

«Öyle bir şey yaptığım yok.»

Bir an duraksadıktan sonra devam etti. «Aslına bakarsan o kız benim kız kardeşimdir.»

Şiniçi afallayarak «Nasıl?» diye sordu.

Kirazların çiçeklenme zamanında Çieko, Kiyomizu manastırında kendisinin sokakta bulunmuş bir çocuk olduğunu ona anlatmıştı. Şiniçi de bunu elbette kardeşine söylemişti. Ama Riyusuke'nin, evleri yanyana olduğu halde bunu daha önceden bilmemesine imkân olmadığı kanısındaydı.

«Şiniçi! Sarayın bahçesinde gördüğün kız... » Çieko yeniden duraksadı... «Benim ikiz kardeşimdir.»

Bu Şiniçi için de yepyeni bir şeydi.

Bir süre üçü de hiç konuşmadı.

«Ben sokağa bırakılmış olan ikizim.»

Riyusuke, «doğru mu bu?» diye sordu. «Niçin bu çocuğu bizim evin önüne koymamışlar? Gerçekten, bizim evin önüne koymaları gerekirdi.» Bunları gönülden söylediği belli oluyordu.

Şiniçi «Aman birader!» diyerek güldü. «O şimdiki Çieko değildi ki. O daha yeni doğmuş bir bebektir.»

Riyusuke, «olsun, bebek olsun!» diye ısrar etti.

«Fakat birader! Sen bunu Çieko'yu bugünkü haliyle gördüğün için söylemiyor musun?»

«Hayır, sadece onun için değil.»

Şiniçi, «Bay Sata onu hazinesiymiş gibi korudu ve bütün sevgisini vererek büyüttü» dedi. «Bu şimdiki Çieko'dur. O zamanlar ise sen de küçük bir oğlandın. Küçük bir çocuk bir bebeği büyütebilir mi?»

Riyusuke kısaca «Büyütebilir!» diye cevap verdi.

«Bak, yine benim kardeşim çıktı ortaya, her şeyde kendinden emin. Sözümden asla dönmeyecektir!»

«Dönmem, Bayan Çieko'yu bebek de olsa seve seve büyütürdüm. Annemiz bize yardım ederdi, tamam mı?»

Çieko ayılmıştı. Alnı yeniden beyazlaştı.

Sonbaharda Kitano dans şenliği on beş gün sürer. Sona ereceği gün Sata Takiçiro yalnız başına dışarı çıktı. Yukarı Yedi Evler mahallesindeki çayhane tabii bir sürü giriş kartı göndermişti, fakat Takiçiro'nun canı her hangi bir ahbabını davet etmeyi istemedi. Dans gösterilerinden sonra yanında bir sürü adamla çayhanede oturup eğlenmek artık onun için sıkıcı bir şey olmuştu.

Dansların başlamasından önce Takiçiro ekşi bir suratla çay odasına çıktı. Bugün hizmet eden arkalıksız alçak iskemlesinde oturarak bütün töreniyle çay hazırlayan geşşayı tanımıyordu. Onun yanında sekiz tane küçük kız duruyordu. Müşterilere çay bardaklarını sunuyorlardı. Hepsi bir örnek soluk kırmızı renkli, uzun kollu kimonolar giymişlerdi.

Sadece bir tanesinin koyu yeşil kimonosu vardı.

Takiçiro farkında olmayarak «Ah!» dedi. Bu kız çayhaneci kadınla birlikte şu çingiraklı tramvaya bindikleri zaman yanlarında bulunan küçük değil miydi? Yalnız o koyu yeşil giyinmiş. Acaba herhangi bir özel görevi mi var?

Koyu yeşil kimonolu kız Takiçiro'nun yanına geldi ve ona çay uzattı. Pek tabii bu uzatışı bütün usullere uyarak yapmış ve bir kere olsun gülümsememişti. Bu da törene dâhildi.

Fakat Takiçiro'nun içi birden ferahlayıvermişti.

Haşhaş Çiçekleri adlı altı sahneli müzikli bir dans gösterisi yapıldı. Bu ünlü bir eski Çin trajedisidir. Bir kahraman, Hang Yu ile Prenses Yu ortaya çıkarlar. Prenses bir kılıcı göğsüne saplar ve Hang Yu'nun kollarında ölümlü ayrılık şarkıları duyulur. Ondan sonra Hang Yu savaşa gider. Öbür sahne Japonya'da geçer. Kumagay Nazane, Tayira Atsumori ve prenses Tamaori'nin hikâyesidir. Atsumori'yi öldüren Kumagay, her şeyin geçici olduğunu anlar ve rahip olur. Ölümlere bir dua okumak için eski savaş yerine gidince, Atsumori'nin mezarının etrafında haşhaş çiçekleri bulur.

Atsumori'nin çaldığı flütün sesi duyulur ve Atsumori'nin ruhu ortaya çıkar. Flütünü Kurotani'deki tapınağa vakfetmesini rica eder. Aynı şekilde prenses Tamaori'nin ruhu da

görünüp mezarın etrafındaki haşhaş çiçeklerinin Budaya kurban edilmesini ister.

Bu eski baletten modern bir Avrupa dansı yapılmıştır, adı Kitano'dan Tablolar'dır.

Yukarı Yedi Evler semtinde danslar Gio'nun Inoue okulunun aksine, Hanayagi okulunun usullerine göre yapılır.

Takiçiro Kitano dans salonundan çıktıktan sonra, eski biçimli çayhaneye gitti. Orada yalnız başına oturdu.

Çayhanenin sahibi kadın sordu: «Sizin için birisini çağırayım mı?»

«Müşterisinin dilini ısırın geyşa olsun. Bana çay veren koyu yeşil kimonolu küçük gelse nasıl olur?»

«Çıngıraklı tramvaydaki küçük mü? Hay hay, ancak kısa bir merhaba demek için buraya gelebilir.»

Takiçiro geyşayı beklerken bir şeyler içti ve bu yüzden dışarı çıkma ihtiyacını duydu. O zaman geyşaya rastladı. «Şimdi halâ ısıyor musun?» diye sordu.

«Nasıl da hatırladınız! Dilinizi çekinmeden gösterebilirsiniz. Isırmam.»

«Korkuyorum.»

«Sahiden ısırmam.»

Takiçiro dilini dışarı çıkardı. Kadının dili yumuşak, sıcak ağzının içine aldı.

Takiçiro hafifçe kızın omuzuna vurdu.

«Sen bozuldun, değil mi?»

«Bu bozulmak mı?»

Takiçiro aslında ağzını hemen çalkalayacaktı. Ama Geyşa yani başında durduğu süre, böyle bir şey ayıp olurdu.

Bu bir parça beklenmeyen bir hareket olmuştu. Geyşa için bu anın bir anlamı olmayabilirdi, fakat Takiçiro kadından hoşlandığını hissetmişti. Olup biten şeyde utanılacak hiç bir yan görmüyordu artık. Misafir odasına dönerken, geyşa onu tuttu.

«Bir dakika!»

Kadın mendilini çıkarıp Takiçiro'nun dudaklarını sildi. Üstündeki ruj izlerini temizledi. Sonra yaklaşarak, adamın yüzüne yakından baktı.

«Evet, şimdi oldu.»

Takiçiro, «Teşekkür ederim» dedi ve ellerini hafifçe geyşanın omuzlarının üstüne koydu.

Kadın tuvalet aynasının önünde rujunu tazelemek için geride kaldı.

Takiçiro misafir odasına döndüğü zaman içerde kimse yoktu. Ağzını çalkalamak için iki üç kadeh ılık pirinç şarabı yuvarladı.

Ama ona, geyşanın kokusu içine işlemiş gibi geliyordu. Kendini birden gençleşmiş hissetti.

Geyşanın bu beklenmedik şakası karşısında soğuk kalamaz mıydı? Genç bir kadınla oynaşmayalı çok uzun zaman geçmişti.

Belki de bu yirmi yaşındaki geyşa çok çekici bir varlıktı.

Çayhane sahibi kadın şimdi de küçük kızla birlikte gelmişti. Kızın üstünde hâlâ koyu yeşil kimono vardı.

«Arzunuz üzerine Küçükten kısa bir süre için sizi selamlamasını rica ettim.» Kadın sözüne devamla «Yaşına uygun bir şekilde tabii, öyle değil mi?» dedi.

Takiçiro genç kıza baktı. «Bana az önce çay verdin mi?»

«Evet.» Bir çayhane kızı olarak ürkek değildi. «Siz daha önce gördüğüm amca olduğunuz için,

size hizmet etmek istedim.»

«Ondan mı... Çok teşekkürler! Hatırladın demek!»

«Elbette!»

Bu sırada geyşa da gelmişti. Çayhane sahibi ona, «Küçük Çizu Bay Sata'nın pek hoşuna gidiyor» dedi.

Geyşa, Takiçiro'nun yüzüne şöyle bir baktı. «Beyimiz maldan anlıyor ama üç yıl daha beklemek zorunda. Gelecek yıl baharda Çizu'nun Pontoço mahallesinde başlaması lazım.»

«Niye Pontoço'da?»

«Dans kızı olmak istiyor ya. Dans kızı olarak yürüyebilmenin özlemini duyuyorum diyor.»

«Niye oraya peki.. Gion'a gitmesi gerekir.»

«Çizu'nun teyzesi de Pontoço'da çalışıyor.»

Takiçiro, bu kız birinci sınıf bir dansöz olacaktır diye düşündü ve kızı seyre koyuldu.

Nişicin'de elbiselik kumaşlar tekstil sanayii birliği bir defalık önemli bir karar vererek, 12 Kasımdan 19 Kasıma kadar bir hafta süreyle bütün dokuma tezgâhlarını durdurmuştu. Araya bir de pazar girdiğinden, hepsi altı günlük bir tatil yerine geçmişti.

Bunun çeşitli nedenleri vardı, ama hepsinden önemlisi ekonomik bir meseleydi. Şu günlerde fazla üretim yapılmış ve stok miktarı üç yüz bin topa yükselmişti. Bu bakımdan satış ve sürüm metotlarının düzeltilmesi gerekiyordu. Aynı zamanda artmış bulunan mali güçlükler de buna eklenmişti.

Geçen sonbaharla ilkbahar arasında birkaç tane komisyoncu firma da rekabete başlamışlardı.

Dokuma tezgâhlarının sekiz gün durması üretimde aşağı yukarı seksen, doksan bin top bir azalma sağlayacaktı. Alınan karar başarılı sonuca varacağına benziyordu.

İşin şaşılacak yanı Nişicin'de dokumacılar bölgesinin özellikle yan sokaklarında çok sınırlı ev üretimi yapan küçük dokumacıların da çoğunlukla bu karara uymasıydı.

Hideo'nun evinde elbiselik kumaşlar değil, obi kuşakları dokunurdu. Dokuma tezgâhlarının gündüz elektrik ışığına ihtiyaçları olmuyordu tabii. Arkada açık havaya bakan pencereleriyle bu oda oldukça aydınlıktı. Mutfak eşyaları da pek az olduğundan insan kendi kendine ev halkının nerde dinlenip nerde uyuduğunu sormak zorunda kalıyordu.

Hideo yaratılıştan dayanıklı, yetenekli ve çalışkandı.

Naekoyla birlikte katıldıkları Çıgırlar Bayramında, tarihi kılıklerle yapılan geçit töreninden çok, saray bahçesinin arka tarafındaki çamların yeşilinin kendisini çekmiş olması çok tabiiydi. Çünkü ona günlük işinin dar çerçevesinden sıyrılmak duygusunu vermişti.

Naeko gibi dağların arasında açık havada çalışan birisi için ise bu alelade bir manzaraydı.

Onun dokuduğu obiyle bayrama gelen Naeko, çalışması için en büyük şevk kaynağı olmuştu.

Çieko, Oyiçi lokantasına Riyusuke ve Şiniçi'yle birlikte gittiklerinden bu yana, doğrudan doğruya ıstıraplı denilmeyecek, fakat benliğini yalnızlıklarla dolduran günler yaşamıştı. Kendi kendine tasalanması için her hangi bir sebebin bulunup bulunmadığını sorup durmuştu.

Eskiden beri «İşlerin Başlangıcı» denilen 13 Aralıkta Kiyoto'da ikide bir değişen kış havaları başlar. Hava açıkken yağmur boşanır ve güneş parıldarken birden kar yağmaya başlayıverir. Hava çabucak açar ve yine aynı çabuklukla bulutlanır.

İşlerin Başlangıcı denilen 13 Aralık geleneğe göre yeni yıl bayramı için hazırlıklara, hepsinden çok da yılsonu hediye bayramı için, daha çok da yılsonu hediyeleri için hazırlıklara başlanılan gündür.

Gion gibi eğlence semtlerinde bu alışkanlığa çok sıkı şekilde sadık kalınır.

Geyşalar, küçük dansözler ve bu cinsten diğer kızlar çayhanelerde, dans ve müzik öğretmenlerinin evlerinde ve kendilerini yetiştirmiş olan yaşlı geyşaların evlerinde hazırlattıkları bayram pastalarını dağıttırırlar.

Ondan sonra selamlamak üzere her tarafa dağılırlar.

«Yeni yıl mutlu olsun!» diye selâmladıkları gibi, «Şimdiye kadarki iyilikleriniz için teşekkürler!» ve «Gelecek yıl için de lütuflarınızı esirgemeyin!» de derler. Geyşalarla küçük dansözlerin her zamankinden daha gösterişli kılıklar içinde oradan oraya gidip gelmeleri, Gion'da yılsonu öncesini renkli ve pırıltılı yapar.

Çieko'nun evinde bunlardan kimsenin haberi olmazdı.

Çieko kahvaltı ettikten sonra, basit sabah tuvaletini yapmak üzere üst katta oturmaktaydı. Ama çok dalgındı, ellerine sahip olamıyordu sanki, Riyusuke'nin kaplumbağa yedikleri Kitano'daki lokantada pervasızca söylediği şeyler kalbini yerinden oynatmıştı. «Çocuğu bizim evin önüne koymaları gerekirdi», bu ne kadar atakça söylenmiş bir sözdü.

Küçük kardeşi Şiniçi'ye çocukluğundan beri güvenmiş ve onunla liseye kadar arkadaşlık etmişti. Yumuşak başlıydı ve kendisini sevdiğini de biliyordu. Ama Riyusuke gibi soluğunu kesen bir sözü hiç bir zaman söyleyememişti. Onunla rahatça gevezelik edebiliyordu.

Çieko uzun saçlarını özenle taradı. Omuzlarına döktükten sonra aşıya indi. Sedirler köyünden telefon edildiği zaman kahvaltısını henüz bitirmiş değildi.

Naeko «Küçük Hanımla konuşabilir miyim?» diye soruyordu. Çieko'nun sesini duyunca sözlerine devam etti. «Bazı olaylar var. Bayan Çieko'yu görmek zorundayım. Söyleyeceklerim var.»

Çieko «Ah ne güzel... yarın olur mu?» diye cevap verdi.

«Ne zaman istersen.»

«Bize eve gelirsin, değil mi?»

«Size gelmem doğru olur mu?»

Ben Naeko'dan anneme bahsettim, babam da biliyor.»

«Ya mağazadaki insanlar?»

Çieko bir an düşündü. «Öyleyse ben size köye gelirim.»

«Ama hava soğuk. Tabii çok sevinirim gelirsen..»

«Sedir ağaçlarını bir kere daha görmek istiyorum.»

«Sahi mi? Hava soğuk ve yağmur da yağabilir. Sıcak şeyler giymelisiniz, olur mu? Beni hemen bulabilirsiniz. Yolun kıyısında çalışıyorum çünkü.»

Naeko'nun sesi sevinçle çınlıyordu.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kış Çiçekleri

Çieko, hemen hemen hiç, pantolon ve kalın kazak giymiş değildi. Kalın çorapları da son modaydı.

Takiçiro Baba evdeydi. Yanına gidip geleneğe göre kendirini selâmladı. Baba hayretle kızın elbisesine baktı.

«Dağa mı gideceksin?»

«Evet... Sedirli köydeki kız benimle buluşup konuşmak istedi»

Takiçiro. «Öğle mi?» dedi. Acelesi varmış gibi kıza döndü. «Çieko!»

«Buyur baba?»

«Bu kız, biliyor muşun? Bir sıkıntısı ya da üzüntüsü varsa, al buraya eve getir! Ben ona bakarım.»

Çieko önüne baktı.

«Anlıyor musun? İki kız evlâda sahip olmak beni de, anneyi de sevindirir.»

«Teşekkürler baba! Çok teşekkür ederim!» Başı öne eğik olarak babanın önünde diz çöktü. Sıcak gözyaşları yanaklarından aşağıya akıyordu. «Biz seni çocukluğundan beri yetiştirdik ve göz bebeğimiz gibi de baktık. Bu kıza da daha az sevgi gösterecek değiliz. Sana da benzediğine göre, o da iyi bir kız evlat olacak demektir. Getir onu birlikte! Yirmi yıl önce ikizlerden korkan insanlar olurdu. Ama o zamanlar çoktan geçti.» Baba böyle konuştuktan sonra «Şige, buraya gel!» diye bağırdı.

«Baba, bütün kalbimle sana minnettarım. Ama bu kız, bu Naeko eminim evinize gelmez.»

«Niye gelmesin?»

«Benim mutluluğumu zedelemek istemiyor.»

«Neye zedeleyecekmiş?»

Çieko duraksadı.

Baba «Niçin zedeleyecekmiş?» diye tekrar etti ve düşünceli bir tavırla başını öte tarafa çevirdi.

Çieko gözyaşlarıyla boğulan sesiyle, «Daha bugün bize gelmesini kendisinden rica ettim.» dedi, «annemle babam biliyorlar dedim. Mağazadaki insanlardan ve komşulardan çekiniyor.»

Takiçiro farkında olmaksızın yüksek sesle, «nasıl, mağazadaki insanlardan ha!» diye bağırdı.

«Babamın sözlerini çok iyi anladım, ama bugün benim ona gitmem lâzım!»

«Öyle mi?» Baba başını salladı. «Üşütme sakın, duyuyor musun? Bu Naeko kıza da, babanın az önce söylediklerini aynen anlat!»

«Peki, baba.»

Çieko yağmurluğunun kukuletasının düğmelerini ilikledi ve eldivenlerini giydi.

Şehrin üzerindeki gökyüzü berraktı. Ama yine de bulutlar bir anda beliriverip Kuzey dağına güz yağmurları yağabilirdi. İnsan bunu şehrin içinde bile hissediyordu. Kiyoto'nun sıra sıra yumuşak tepeleri olmasa, belki karın bile bastıracağı görülebilirdi.

Çieko otobüse bindi.

Kuzeydağı sedirleri köyüne iki otobüs işlerdi. Biri devlet otobüsüydü, öbürü belediye otobüsü. Devlet otobüsü Fukuyi vilâyetinde Obama'ya kadar yoluna devam ederken, şehir

otobüsü dağın kuzey vadisine, Kiyoto sınırına kadar işlerdi. Obama kasabası aynı addaki koyun kıyısında ve Vakasa körfezi aracılığıyla Japon denizine bağlanıyordu. Kış olduğundan otobüste pek az yolcu vardı.

Yanında oturan genç bir adam rahatsız edici şekilde Çieko'ya bakıp duruyordu. Çieko'nun canı sıkıldı ve kukuletasını başına geçirdi.

Genç adam, gençliğine hiç de uymayan kart bir sesle, «Küçük Hanım, ne olur yüzünüzü o şeyin altına saklamalıyız!» diye bağırdı.

Yanıdaki adam, «Kapa çeneni!» diye seslendi.

Hayır, Çieko'nun kukuletasını kaldırıp yüzünü göstermeye hiç niyeti yoktu.

Otobüs Takao'ya gelmişti.

Yolculardan biri, «Takao görünmüyor yahu!» dedi. Böyle konuşmasının sebebi akçağağacı. Ağacın kızıl yaprakları tamamen kaybolmuş ve çıplak ağaçların süs gibi duran dalları kış görüntülerine bürünmüştü.

Toganovo'nun aşağısında her zaman hareketli olan park yerinde tek bir otomobil yoktu.

Naeko iş kılığıyla Boday çağlayanı durağına kadar gelmişti, Çieko'yu beklemekteydi. Bir an için Çieko'yu elbisesinden dolayı tanıyamadı, sonra hemen, «Ah Küçük Hanım, hoş geldiniz.» diye bağırdı; «Bizim bu uzak köyümüze kadar zahmet ettiniz.»

Çieko, «İlk defa gelmiyorum ya» diyerek eldivenli eliyle Naeko'nun her iki elini tuttu: «Nasıl sevinçliyim! Yazdan beri hayli zaman geçti. Sedir dağında geçirdiğimiz o gün ne güzeldi, bunun için hâlâ minnettarım size.»

Naeko, «minnettar olunacak bir şey mi bu?» diye cevap verdi. «Ama o gün ikimize birden yıldırım çarpsaydı, ne olurdu acaba? Bunun için çok sevinçliyim...»

Yolda yürürlerken Çieko, «Naeko!» diye başladı. «Bana telefon ettiğinize göre olağanüstü bir şeyler geçmiş olmalı. Bunu bana anlatmazdan önce, birbirimizle rahatça konuşmamızı isteyeceğim senden.»

Naeko susuyordu. Başına yine ter bezini bağlamıştı.

Çieko, tekrar «mesele nedir?» diye sordu.

«Ah, Bay Hideo! Benimle evlenmek istediğini söyledi. Onur için ben de...» Aynı anda sendeledi ve Çieko'ya sımsıkı tutundu.

Çieko koluyla onu sardı.

Naeko'nun vücudu dipdiriydi, her gün çalışmaktan çelikleşmiş gibiydi. Yazın, o fırtına sırasında Çieko korkusundan bunu farketmemişti. Naeko hemen toparlanmıştı, ama Çieko'nun kucaklayışından hoşlanmış olacak ki, kollarından sıyrılıp çıkmada bu şekilde hayli yürüdüler, Çieko'ya sımsıkı yaslanmıştı.

Çieko yüzünü örten kukuletasının altından «Naeko! Siz ne cevap verdiniz Hideo'ya?» diye sordu.

«Cevap mı? Ben mi, hayır... O kadar çabuk cevap veremem.»

.....

«Bir zamanlar beni Çieko sanmıştı. Şimdi karıştırmıyor artık, ama Hideo'nun kalbinin derinliklerinde yaşayan Çieko'dur.»

«Doğru değil bu.»

«Doğru! Bunu çok iyi biliyorum. Bu sefer karıştırmaksızın, ama Çieko'nun yerine benimle

evlenmek istiyor. O bende Çieko'nun hayalini görüyor. Bu birincisi...»

Çieko'nun, Kamo ırmağının bentleri yanında laleler açtığı zaman, Bitkiler Bahçesinden dönerken annenin babaya karşı nasıl sertleştiği aklına geldi; çünkü baba, «Çieko'nun kocası olarak Hideo'ya ne dersin?» demişti.

Naeko sözlerine devam etti: «İkincisi, Hideo'nun evi bir obi imalathanesi değil mi? Böyle olduğu için de Bayan Çieko'nun mağazasına muhtaç demektir. Benimle bir bağlantı olursa, bu yüzden Bayan Çieko için bazı sıkıntılar doğabilir. Sizin yanınızdaki insanlar bana hasetle bakacaklardır. Ben de buna Küçük Hanımın hatırı için katlanamayacağım. İyisi mi ben, dağların çok daha derin köşelerine saklanayım...»

Çieko ellerini Naeko'nun omuzlarına koyarak onu sarstı. «Naeko bunları mı kuruyor?» diye sordu. «Bugün size gelirken babayla annenin izinlerini aldım. Onlar her şeyi biliyorlar.»

Naeko soran gözlerle bakıyordu.

Çieko onu daha şiddetli sarsarak «babamın ne dediğini sanıyorsunuz?» dedi. «Bu Naeko kızın sıkıntısı ya da üzüntüsü varsa hemen al getir buraya dedi. Ben resmen onun öz kızıyım, ama onun için benimle Naeko arasında hiç bir fark olmayacaktır. Çieko tek başına çok yalnız!»

Naeko hiç bir şey söylemedi. Başındaki mendili çıkarıp yüzüne bastırdı. «Çok teşekkür ederim! Bütün kalbimle teşekkür ederim!» Bir süre konuşmadı. «Evet, ben de... Akrabasız, gerçek bir koruyanı olmaksızın, ben de yapayalnızım, ama kendimi işe verip unutuyorum bunu.»

O zaman Çieko «en önemlisi de, Hideo meselesi» dedi.

«Buna hemen cevap veremem.» Naeko yaşlı gözleriyle Çieko'ya baktı.

«Bana ver!» diyerek Çieko ter mendilini Naeko'dan aldı. «Böyle ağlamış suratla mı köye gireceksin...» Kızın yüzünü ve gözlerini sildi.

«Ne yapayım! Kolay gevşemem, iki kişinin işini yapanın, ama nedense gözlerim hemen yaşarır.»

Çieko onun yüzünü kurularken Naeko başını göğsüne yaslayıp hıçkırmaya başladı.

«Ama böyle olmaz Naeko! Yalnız mısın ki? Kes artık!» Çieko hafif hafif sırtına vuruyordu. «Eğer böyle ağlarsan, ben de geri dönerim.»

Naeko korkuyla «hayır, hayır!» diye haykırdı. Çieko'nun elinden mendilini alıp bastıra bastıra yüzünü sildi. Mevsim kış olduğu için pek dikkati çekmiyordu. Sadece gözleri hafif kızarmıştı. Naeko ter mendilini tekrar başına bağladı. Bir süre hiç konuşmadan yürüdüler.

Kuzeydağı sedirlerinin en alt dallarına kadar her yanı kesilmişti. Doruklarında kalmış birer tutam iğne yaprağı kümesi Çieko'ya, kışın açan sade yeşil çiçekler gibi göründü.

Naeko'nun kendini toparladığını sanan Çieko konuşmaya başladı: «Hideo'nun yaptığı obi çok güzel, sağlam ve sıkı dokunmuş. Niyeti dürüstçe, değil mi?»

Naeko, «Evet, böyle olduğunu çok iyi biliyorum.» diye cevap verdi. «Beni davet ettiği Çığırlar bayramında, tarihî kılıklarla geçenlere hemen hiç bakmadı, sadece saray bahçesindeki çamların yeşilini ve Doğu dağındaki renkleri seyretti.»

«Hideo için Çığırlar bayramının geçit töreni görülmemiş bir şey değil ki.»

Naeko, «Oh hayır» dedi. «Hiç de öyle davranmadı ama.»

Çieko kızı süzdü.

«Geçit töreni bitince, kendisiyle birlikte eve gitmemi ısrarla rica etti.»

«Eve mi? Hideo'nun evine mi?»

«Evet.»

Çieko afallamıştı.

«Kendisinden küçük iki erkek kardeşi daha var. Bana evin arkasındaki boş arsayı gösterdi ve evlenirsek, buraya küçük bir ev yaptıracağını, o zaman sadece hoşuna giden şeyleri dokuyacağını söyledi.»

«Güzel değil mi?»

«Güzel mi? Bay Hideo benimle Bayan Çieko'nun hayalîyim diye evlenmek istiyor. Bir kız bunu çok iyi hisseder.» Naeko bu sözü tekrar söylemişti. Çieko yola devam etti. Ne cevap vereceğini bilmiyordu. Daracık ana vadiden ayrılan küçük yan vadide, tomrukları yıkamış olan kadın işçiler, dumanı havaya yükselen bir ateşin çevresinde oturmuşlar, hem ısınıyor, hem de dinleniyorlardı.

Naeko'nun baba evinin önünden geçtiler. Burası evden çok bir kulübeydi. Tamamen kendi haline bırakılmış samandan damı yer yer kabarmıştı. Bu dağ kulübesinin küçük bahçesinde boy atmış böğürtlenlerin dallarında kırmızı tanecikleri asılıydı. Yedi sekiz şimşir çalısı birbirinin içine karışarak büyümüşü Ama belki bu zavallı evde bir zamanlar Çieko da oturmuştu.

Evin önünden geçerlerken Naeko'nun son yaşları da kurumuştu. Çieko'ya bu evden bahsetse miydi, yoksa etmemeli miydi? Çieko annesinin yurdunda doğmuş ve belki de bu evde hiç bulunmamıştı. Naeko'nun da kesin bir hatırası yoktu; acaba bu evde bir süre yaşamış mıydı, yoksa yaşamamış mıydı? Annesini kaybettiği zaman bir bebektir. Felâket babayla başlamıştı.

Bereket versin Çieko eve pek dikkatle bakmadı. Buna karşılık bakışlarını sedirli dağın ve yanyana istif edilmiş sedir tomruklarının üstünde dolaştırdı.

Dimdik yükselen ağaçların tepelerinde bırakılmış olan iğne yapraklı yuvarlak kümeler, gerçekte kış çiçeklerine benzemiyorlar mıydı?

Evlerin çoğunun ön çatıları altına ve üst katlarına, soyulmuş, perdahlanmış sedir tomrukları kurumaları için sıra sıra dizilmişti. Dümdüz kesilmiş beyaz bloklar, diklemesine yanyana duruyordu. Yalnız bu halleriyle bile güzeldiler. Belki de tahtadan yapılmış herhangi bir duvardan çok daha güzel.

Çieko, «burası kışın bile şahane değil mi?» diye bağırdı.

«Sahi mi... İnsan her gün göre göre bunu farketmez oluyor. Ama kışın sedirlerin iğne yaprakları da bir parça sararır.»

«Onun için böyle çiçek gibi görünüyorlar.»

«Çiçek mi? Onlar mı çiçek?» Naeko şaşkın şaşkın sedir dağına baktı.

Az sonra eski biçim kibar bir evin önüne geldiler. Evin büyük bir orman sahibine aitmiş gibi bir görünüşü vardı. Oldukça alçak duvarların alt kısmı sıvanmış ve kahverengiye boyanmıştı. Üst kısmı ise beyaz badanalanmış ve üzeri kiremitle örtülmüştü. Çieko olduğu yerde durdu: «Ne güzel bir ev!»

«Küçük Hanım, ben bu eve girebilirim. Görmek için içeri girmek istemez misiniz?» Çieko duraksıyordu.

Naeko, «müsaade ederler.» dedi. «On yıldan beri ben burada oturuyordum.»

Çieko, Hideo'nun Naeko'yla sadece kendi yerine değil, kendisinin hayali olduğu için evlenmek istediği sözünü iki üç kere dinlemişti.

«Kendisinin yerine» evet, bunu anlıyordu tabii. Ama bir «hayal,» ne demektir. Ve hele bir evlilikte...

Çieko, «Hayal, hayal diyorsunuz Naeko» dedi, «hayal ne demek?» Naeko susuyordu.

Çieko, «hayal elle tutulabilen bir varlık değil ki» diye devam etti ve birden kızardı. Naeko, sadece yüzüyle değil, bütün varlığıyla bu hayali, bir erkeğe vücut olarak nasıl verebilirdi.

Naeko, «Evet, vücudu olmayan bir hayal korkunç olur» dedi. «Hayal bir erkeğin kalbinde ortaya çıkar.»

.....

«Naeko altmış yaşında ihtiyar bir kadın olduğu zaman bile, Çieko'nun hayali bugünkü gibi genç kalmaz mı?»

Böyle bir sözü Çieko beklemiyordu: «Böylesine derin mi düşünüyorsunuz bunu?»

«Güzel bir hayali, bir erkek belki hiç unutmaz.»

Çieko kararlı bir edayla, «bunu kim bilebilir?» dedi.

«İnsan bir hayali ne kovabilir ne de uzaklaştırabilir. O ancak kendiliğinden kaybolabilir.»

Çieko, Naeko'nun kıskanmaya başladığını hissediyordu.

«Gerçekten bir hayal var mıdır?»

«Var, burda... » Naeko koluyla Çieko'yu kucaklayarak sarstı.

«Ben hayal değilim. Ben Naeko'nun ikiz kardeşiyim.»

Naeko cevap vermedi.

«Ben bir hayal olursam, Naeko benim kız kardeşim olur mu?»

«Yok hayır! Burdaki, bu Çieko odur. Sadece Bay Hideo'yla ilgili bir mesele bu.»

Çieko, «kılı kırk yararcasına bir kuruntu bu!» diye bağırdı. Başını öne eğerek bir süre gitti.

«Bir kere de üçümüz birlikte konuşalım mı?»

«Konuşmak mı?.. İnsan bir seferinde gönülden konuşur, öbür seferinde konuşmaz.»

«Naeko'nun kuşkusu mu var?»

«Kuşku değil, ama benim de içimde bir genç kız kalbi çarpıyor.»

Çieko cevap vermedi.

«Şuzan'dan bu yana yağmur geliyor. Bak, dağın tepesindeki sedirlere...»

Çieko yukarıya baktı.

«Çabuk, geri dönelim. Az sonra hava bozacak.»

«Bunu önceden hesapladım da yağmurluğumu giyip geldim.»

Çieko eldivenlerinden birini sıyırıp gösterdi. «Bu bir genç bayanın eli mi?» Naeko hayranlıkla iki elini uzatıp Çieko'nun elini tuttu.

Çieko farkına varmadan sonbahar yağmuru yağmaya başlamıştı bile. Buralı olduğu halde Naeko bile bunu farketmemişti. Yağan ne alışılmış bir şişelemeydi, ne de sisin ıslaklığıydı.

Naeko tarafından uyarılınca Çieko çepeçevre yükselen dağlara baktı. Hava soğuk bir duman gibiydi. Ama dağın eteğinde yanyana duran sedir ağaçları yine, de açıkça görülüyordu. Bu arada koyu bir sisle sarılan yakındaki dağ dizisinin yan çizgileri kaybolmuştu. Tabii bu ilkbahardakinden çok daha başka bir sisti. Gökyüzü de başka türlü görünmekteydi. Havanın bu değişik huyu tam Kiyoto'ya göre değil miydi? Toprak çoktan ıslanmıştı. Az sonra bütün dağlar aydınlık bir griliğin içine dalacak ve sislerle kuşatılacaktı.

Sonunda duman kalın bir gaz tabakası halinde vadiye doğru inmeye başladı. Beyaz topraklar karıştı sonra buna. Dolu geliyordu.

Beyaz toprakçıklar gözüne çarpınca Naeko, «Çabuk, eve dönmelisin!» dedi. Bu sahici kar değildi. Bu beyaz topraklar dolunun içinde oluşuyor ve durmadan yeniden doğuyordu. Hava vaktinden önce kararmıştı. Birden soğuk bastırdı.

Kiyoto'lu olan Çieko, Kuzey dağının sonbahar yağmurlarını bilmiyordu.

Naeko, «buzdan bir hayal olmazdan önce...» dedi.

«Yine mi hayal?» Çieko güldü. «Ben yağmurlukla geldim. Kışın Kiyoto'da da hava böyle durmadan değişir. Az sonra diner.»

Naeko gökyüzüne baktı. «Bugün dönmelisin» dedi. Çieko'nun eldivenini çıkarmış olduğu elini sınımsıkı tuttu.

Çieko, «Naeko gerçekten evlenmeyi düşünüyor mu?» diye sordu.

Naeko, «pek az, ancak bir parçacık...» diye cevap verdi. Ve eldiveni okşayarak tekrar Çieko'nun eline geçirdi.

Bu arada Çieko, «bin defacık olsun bizim ev gelsene» dedi.

Naeko duraksadı.

«Gelsene!»

.....

«Mağazadakiler gidince... »

Naeko hayretle, «akşamleyin mi?» diye sordu.

«Gece kalırsın, nasıl olsa anneyle babanın her şeyden haberi var.»

Naeko'nun gözlerinde bir sevinç ışığı yandı, ama hâlâ kararsızdı.

«Hiç değilse bir gecelik kardeşimin yanında yatmak istiyorum»

Naeko başını çevirip ağlamaya başladı. Çieko'nun görmesini istemiyordu, ama o çoktan bunun farkına varmıştı.

Çieko, Muramaçi semtine geldiğinde, yolun üzerinde bulutlar kümelenmeye başlamıştı.

Anne, «yağmur bastırmadan, tam zamanında eve döndün Çieko» dedi: «Baba arka tarafta seni bekliyor.»

Takiçiro, kızının selâmlamasını sonuna kadar dinlemedi. Doğrudan doğruya, «kız ne istiyormuş Çieko?» diye sordu.

«Şey...»

Çieko cevap vermekte sıkıntı çekiyordu. Birkaç sözle durumu nasıl açıklayacaktı?

Baba, «Ne istiyormuş?» diye tekrarladı.

«Şey...»

Naeko'nun söylediklerini ben kendim bile pek anlayamadım, diye düşündü. Hideo gerçekte beni istiyormuş, ama bana erişemeyeceğini anlayınca, benim benzerim olan Naeko'ya evlenme teklif etmiş. Naeko'nun duygulu kalbi bunu sezmiş. Onun için bana o acayip hayal varsayımını anlattı. İyi ama Hideo beni istemiş olsaydı, Naeko'yla yetinir miydi? Eğer böyle düşünüyorsam, bu kendini beğenmişlik mi olur?

Ama belki de mesele sadece bu kadarcık değildi.

Babanın yüzüne bakmadan, utancından boynuna kadar kızarmak zorunda kaldığını hissetti.

Baba, «bu Naeko kız, ya da adı neyse o, sebepsiz yere mi seni görmek istemiş?» diye sordu.

Çieko, «hayır Otomo'nun oğlu Hideo ona evlenme teklif etmiş.» Çieko'nun sesi hafiften

titriyordu.

«Yok canım!»

Baba, Çieko'ya şöyle bir baktı ve sonra bir süre sustu. İçine bir şeyler doğmuştu. Ama bunu söylemedi: «Öyle mi? Hideo'yla ha? Bay Otomo'nun oğlu Hideo, çok iyi, çok iyi. Gerçekten, gönül kimi sever bilinmez. Bu işe de sen sebep oldun, değil mi?»

«Baba, sanırım kız Hideo'yla evlenmeyecek.»

«O da neden?»

Çieko duraksıyordu.

«Niye evlenmesin? Bence çok iyi olurdu.»

«Onun için değil baba. Hatırlıyor musun, Bitkiler Bahçesinde ne dediğini? Çieko'ya Hideo'yu koca olarak alsak nasıl olur? demiştin. Bunu o kız biliyor.»

«Nasıl bilebilir?»

«Dokumacı Hideo'nun dükkânı ile bizim sürekli iş ilişkilerimizin bulunduğunu kız düşünmüş olmalı.» Baba çarpılmış gibi sustu.

«Baba, müsaade eder misin, bu kız bir defa bizde gece kalsın? Bunu rica ediyorum sizden.»

«Ama elbette. Niye bütün bunlar? Ona söylemedin mi, kendisine bakmak istediğimi?»

«O bize hiç bir zaman gelmez. Sadece bir akşam belki.»

Baba Çieko'ya acıyarak baktı.

Annenin pancurları kapattığı duyuluyordu.

Çieko, «Ona yardıma gidiyorum baba.» diyerek ayağa kalktı.

Kiremit çatının üstünde çiseleyen yağmurun sesi belli belirsiz duyuluyordu. Baba olduğu yerde kıpırdamadan oturmaktaydı.

Takiçiro, Riyusuke ve Şiniçi kardeşlerin babası Bay Mizuki tarafından, Maruyama parkındaki Saami lokantasına akşam yemeğine davet edilmişti. Yüksekte bulunan misafir salonundan dışarıya bakılınca şehrin ışıklarının yakılmış olduğu görünüyordu. Kül rengi gökyüzünde akşamın kızılığından eser yoktu. Işıkları yanmamış sokaklar da aynı kül renge bürünmüşlerdi. Kiyoto'da kışın rengiydi bu.

Muromaçi semtinde büyük bir ticarethane kurmuş olan Riyusuke'nin babası güçlü kuvvetli ve durumunu devam ettirmesini bilen bir kişiydi. Bugün bir parça konuşmakta güçlük çeker gibi görünüyordu. Bir süre önemsiz sohbetlerin sona ermesini bekledi.

«Evet, böyle...» dedi ve kendisine ait yiyeceklere baktı, sonra da pirinç şarabıyla cesaretini toplamak istedi.

Yılların verdiği tecrübeyle ihtiyatlı olan ve çekingenlikten hoşlanan Takiçiro, Mizuki'nin neden bahsetmek istediğini sezmişti.

«Evet, böyle... » Mizuki yeniden kesik kesik konuşmasına başladı. «Hanım kızınızdaki, benim atak savaşçı Riyusukemi işitmişsinizdir, değil mi?»

«Ah, doğrusu utanıyorum, ama Bay Riyusuke'nin iyi niyetinden de hiç bir zaman şüphe etmedim.»

Görünüşe göre neşeli bir edayla Mizuki «öyle mi?» dedi. «Delikanlı tıpkı benim gençliğimdeki halime benziyor. Bir kere bir şeyi kafasına koymasın, kim ne derse desin bildiğinden şaşmaz. Bu çok kötü.»

«Biz kendisine minnettarız.»

«Sahi mi? Siz böyle söyleyince, yüreğimden büyük bir taş kalkmış gibi oldu.» Bir yandan eliyle göğsünü okşuyordu. «O halde kendisini affettiniz.» Bütün kurallara uyararak eğildi.

Durumu pek parlak olmasa da Takiçiro'nunki gibi bir ticarethane için, aynı meslekten, ama genç bir adamın yardıma çağrılması aslında utanılacak bir şeydi.

Takiçiro, «Teşekkür etmemiz için gerçekten sebepler var» dedi. «Fakat sizin mağaza! Oğlunuz bulunmazsa güç duruma düşmez misiniz?»

«Ah nasıl! Ticaret işleri için Riyusuke'nin görüşleri fena değildir, ama henüz yeteri kadar derin değil. Gerçi babası isem de, onun güvenilir bir kimse olduğunu söylemeliyim.»

«Doğru! Bizim mağazaya geldi, ciddi bir yüzle müdürün karşısına oturdu... Hepimiz hayret ettik.»

Mizuki, «böyle bir keratadır işte!» dedi ve tekrar pirinç şarabından içti.

«Bay Sata!»

«Buyurun!»

«Riyusuke sizin mağazada çalışsa... Bu her gün olmasa da olur. O zaman kardeşi Şiniçi de bizim oradaki işte gittikçe daha güçlenir ve daha yararlı olur. Şiniçi yumuşak bir delikanlı. Riyusuke bugün bile hâlâ ona Küçük Şenlik Beyi diye takılır, o da çoğu zaman içerler durur. Biliyorsunuz, çocukken Gion şenliğinde tören arabası içinde geçmişti.»

«Sevimli bir genç: Çocukluğundan beri bizim Çieko'yla arkadaşıştır.»

Mizuki, «evet, Bayan Çieko...» dedi ve yeniden teklemeye başladı.

Mizuki «evet, bayan Çieko» diye tekrarladı ve nerdeyse kızgın denilecek bir edayla devam etti: «öyle güzel ve sevimli bir kıza sahipsiniz ki.»

Takiçiro, «bu ailesiyle ilgili bir şey değil. Çocuğun kendisi böyle oldu» diye içtenlikle cevap verdi.

«Sanırsam beni anladınız. Bay Sata'nın mağazası bizimkine benzer. Ama Riyusuke sizin mağazanıza yardım etmek arzu ettiyse, bu aynı zamanda onun Bayan Çieko'nun yanında arada sırada bir ya da yarım saatçik kalmak istediğindendir.»

Takiçiro evet demesine başını salladı. Mizuki oğlununkine benzeyen alnında birikmiş terleri sildi. «Benim âsi ruhlu oğlumdur, ama çok iyi çalışır. Haksız hiç bir şey elde etmek istemem, ama siz de Bayan Çieko için Riyusuke gibi bir gencin uygun olacağını düşünmelisiniz. Allah bilir ya, küstahça bir dilekte bulunacağım; acaba onu manevi evlât olarak kabul etmek istemez miydiniz? Çünkü onu mirasımdan yoksun bırakacağım.»

«Mirastan yoksun mu? Takiçiro çok şaşırmişti. «Bir büyük mağazanın mirası.»

«Bir insana bunun mutluluk sağlayacağını sanmıyorum. Bugün kendi oğlum Riyusuke'de gördüğüm şey bu düşüncemi doğruluyor.»

«Teşekküre değer bir niyet bu, ama böyle bir işi genç insanların kalplerine bağlı olmadan yapmak istemez misiniz?» Takiçiro, Mizuki'nin baskısından kaçmak istercesine sözüne devam etti : «Çieko bulunmuş bir çocuktur.»

Mizuki, «bulunmuş çocuk olmasından ne çıkar?» dedi. «Şimdi Bay Sata sözümü aklınızda tutunuz. O halde, Riyusuke'yi yardımcı olarak mağazanıza verebilirim, değil mi?»

«Evet.»

«Çok teşekkür ederim! Çok teşekkür ederim!» Mizuki rahatladı ve pirinç şarabına sarıldı.

Hemen ertesi günü Riyusuke, Takiçiro'nun mağazasında görüldü. Müdürü ve tezgâhtarları toplayıp bir envanter yaptı. Parlak desenli kumaşlar, işlemeli krepler, İçikoşi ipeklileri, desenli satenler, Omaşi krepleri, Maysen ipekleri, tören elbiseleri için kumaşlar, uzun, orta ve kısa kollu elbiseler, dibalar, lüks boyamalar, yan resmi ziyaret elbiseleri, obi kumaşları, astar ipeklileri ve Japon elbiseleri için öbür garnitür kumaşları...

Riyusuke her şeyi ortaya çıkarttı ve hiç bir şey söylemedi. O günden beri, kendisini genç adamın önünde felce uğramış gibi hisseden müdür başını yerden kaldırmıyordu.

Akşam yemeğine davet edildiği halde Riyusuke eve döndü.

Akşam geç vakit birisi giriş kapısının parmaklıklarına hafifçe vurdu. Gelen Naeko'ydu. Onu sadece Çieko duymuştu.

«Oh, Naeko! Akşam soğuşunda mı geldiniz?»

.....

«Yıldızlar çıkmış bile.»

«Evet Çieko, Beybabanla hanımanneni nasıl selâmlıyayım?»

«Her şeyi anlatmış olduğum için sadece, işte Naeko, demem yeter.» Bir kolunu Naeko'nun omuzuna sardı ve onu arka tarafa götürdü. «Akşam yemeği yemiş miydin?»

«Şurda yakında Şusi pirinci yedim, teşekkür ederim.»

Naeko, anneyle babanın önünde ürkekleşti. Her ikisi de kızların benzerliğine şaşırıp kaldılar.

En uygun sözü bulan yine Şige anne oldu. «Çieko, üst kata gidin de başbaşa sohbet edin.»

Çieko, Naeko'nun elinden tuttu, onu daracık koridordan geçirip üst kata çıkardı ve odasındaki sobayı tutuşturdu.

«Naeko, baksana!» Kızı büyük aynanın önüne götürdü. İkisi de yüzlerine baktılar. «Çok benziyor, değil mi?» Çieko'nun kalbini bir sıcaklık kapladı. Aynanın önünde yer değiştirip birbirlerinin sağına soluna geçtiler. «Biri ötekinin modeli, değil mi?»

Naeko, «biz ikiziz» dedi.

«Bütün anneler ikiz doğursaydı ne olurdu?»

Naeko, «ortalık karmakarışık olurdu, korkunç bir şey!» dedi. Birkaç adım geriye çekildi. Gözleri yaşarmıştı. «Kimse alınyazısını önceden bilemez, değil mi?»

Çieko da geriye çekilip Naeko'yu omuzundan tuttu.

«Naeko, hep bizde kalamaz mısınız? Babayla anne de böyle olsun istiyor.. Çieko tek başına çok yalnız. Acaba kendini sedir dağında daha rahat mı hissediyorsun.»

Naeko sendeledi ve ayakta duramıyormuşçasına dizlerinin üstüne çöktü. Başını salladı, gözlerinden yaşlar boşandı.

«Küçük hanım! Şimdi hayatımız çok değişik bizim. Çok değişik şekilde büyüdük, Benim hayatım Muromaçi mahallesinde geçti, hayır, böyle bir şey elimden gelmez. Sadece bir defa, sadece bir defacık evine gelmek istedim. Senin kimononu da göstermeyi arzu ediyordum. Küçük Hanım iki defa ta Sedir köyüne kadar yorulmuştu.»

.....

«Çieko! Annemizle babamızın sokağa bıraktığı ikiz sendin. Bilmiyorum, niçin.»

Çieko umursamayarak, «Ben bunu çoktan unuttum» dedi. «Böyle bir anne ve babamın olduğunu bile bugün artık düşünmez oldum.»

«Belki de onlar yaptıklarının cezasını çektiler, diye düşünüyorum. Ben sadece bir bebektim.»

Affet beni!»

«Naeko'nun bu işte en ufak sorumluluğu, ya da suçu var mı ki?»

«Suç yok, ama biliyorsun, en ufak şekilde dahi olsa Çieko'nun mutluluğunu zedelemek istemem.» Sonra sesini kısarak devam etti: «Ortadan kaybolsam hepsinden iyi olacak.»

Çieko telaşla, «hayır, hayır, korkunç bir şey bu!» diye bağırdı; «beni hiç düşünmüyor musun? Mutsuz musun?»

«Hayır, sadece yapayalnızım»

«Mutluluk kısa, yalnızlık ise uzundur. Öyle demezler mi? Şuraya uzanalım da konuşmaya devam edelim.» Çieko bunları söyleyip dolaptan yatak takımlarını çıkardı.

Naeko da ona yardım etti.

«Mutluluk bu mu?» dedi ve damdaki tıprırtıları dinlemeye koyuldu.

Çieko, Naeko'nun merakla kulak kabartışına baktı.

«Bil bakalım, çise mi? Dolu mu? Sulusepken mi?» diye sordu ve yerinden kımlıdamadı.

«Olabilir. Yoksa kar serpintisi mi?»

«Kar olmasın?»

«Böyle sessiz! Sahici kar olamaz. Belki ince kar serpintisidir.»

«Ah...»

«Dağ köyünde bazan böyle kar serpintisi yağar. Aldırış etmez, işimize bakarız. Fakat sedirlerin tepesindeki yapraklar, çiçekler gibi bembeyaz kesilir, sonra da çıplak ağacın kesilmiş ince dal uçları beyazlaşır. Ne güzeldir...»

.....

«Bazan çabuk diner, bazan da sulu kara çevirir, sonra da bakarsın çise oluvermiş.»

Çieko, «pancurları açalım mı? O zaman hemen anlarız» diyerek pencereye gitmek istedi. Fakat Naeko kolundan tuttu: «Bırak! Hava soğuk. Hem bizim kar serpintisi hayalimiz kaybolur sonra.»

«Hayal, hayal, Naeko bu kelimeyi çok söylüyor».

«Hayal mi?» Naeko'nun yüzünden bir gülümseme gelip geçti. İçinde tasa olan bir gülümseme. Çieko yatağı sermeye başladı. Naeko elinden aldı.

«Çieko, bırak bir defa da yatağını ben sereyim!»

İki yatak serilmişti. Fakat Çieko konuşmadan Naeko'nun yorganı altına kayıverdi: «Oh, Naeko, ne kadar sıcaksın!»

«İşimiz farklı, evlerimiz farklı!» Ve Naeko, Çieko'yu sımsıkı kucakladı.

«Bu gece soğuk olacak» dedi. Ama onlar en hafif şekilde bile üşüyeceğe benzemiyorlardı. «Parlak karlar lapa lapa yağar, kesilir ve pırıltılar saçarak yeniden başlar.. Belki de bu keçe kar yağar!»

Çieko susuyordu.

Anneyle babanın, Takiçiro'yla Şige'nin yukarıya çıkıp bitişikteki odaya girdiklerini duydular. O yaşta yataklarını ancak elektrikli battaniyelerle ısıtıyorlardı.

Naeko, Çieko'nun kulağına sokuldu ve «ben şimdi Çieko'nun yatağını ısıtıyorum» diye fısıldadı. «Naeko ise ötekinde yatıyor.»

Az sonra anne çekme kapıyı hafifçe aralayıp ikisinin yatak edasına baktığı zaman, birbirlerinden ayrılmış olarak yatıyorlardı.

Naeko sabah erkenden kalktı ve Çieko'yu dürterek uyandırdı.

«Çieko! Bu benim hayatımın en büyük mutluluğuydu. İnsanlar beni görmeden, bırak evime gideyim!»

Naeko'nun akşam söylediği gibi, geceleyin incecikten lapa lapa bir kar yağmış ve sonra dinmişti. Şimdi her yer pırıl pırıl bir beyazlık içindeydi. Soğuk bir sabah başlıyordu.

Çieko ayağa kalktı. «Naeko, senin yağmurluğun yok, bekle biraz!» dedi. Ve en iyi kadife mantosunu, kırmalı bir şemsiyeyi ve yağmurluğu Naeko'nun önüne koydu.

«Bunlar benim hediyem olsun. Ne olur, yine gel!»

Naeko, olmaz dercesine başını salladı.

Çieko, pencerenin parmaklıklarına tutunarak uzun uzun arkasından baktı. Naeko geriye dönmedi. Çieko'nun kâhküllerinde hafif kar tanecikleri uçtu ve sonra hemen eridi.

Şehir ise hâlâ derin uykusu içinde uzanmaktaydı.

Notlar

[←1]

1550 yılından itibaren Portekizli cizvit misyonerleri tarafından Japonya'ya sokulan Hıristiyanlık 16'ncı yüzyılda devlet tarafından yasaklandı, 1603'ten sonra da Tokugava Şogunat'ın kısmen zalimce kovuşturmasına uğradı. Yasak karan Meici çağında (1868) kaldırıldı. Yasak süresince bu dinin mensupları inançlarını gizlice sürdürdüler, göze çarpmamak için dini tasvirlerinde haç işaretini bile kullanmadılar.

[←2]

Cizo: Aslında bir Hindu tanımıdır. Japonya'da özellikle köylerin, yolların, kırların koruyucu tanrısı olarak halk arasında yayılmıştır.

[←3]

Hayan tapınağı Kiyoto'nun kuzey kesiminde imparatorluğun büyük tapınağı olarak 1895'de yapılmıştır. Hayan'ın anlamı huzur ve barıştır. İmparatorluk başkenti, 794'de Nara'dan bugünkü Kiyoto'nun bulunduğu yere taşınmıştır. Bu yeni başkente Hayan-Kiyo (huzur ve barış sarayı) adı verilmiştir. Sonra adı Kiyoto olmuş, bin yıldan fazla bir zaman başkent olarak kalmıştır. Meici çağında 1868'de imparatorluk sarayı Tokyo'ya (doğu başkenti) nakledilmiştir.

[←4]

1x2 metre boyutunda alçak tahta sıradır. Üzerine örtü konur. Üstüne oturulup bağdaş kurulduğu gibi, kenarına oturulup ayaklar aşağıya da sarkıtılabilir. Özellikle çiçekleri seyretmede kullanılır.

[←5]

Sade, fakat çok ince zevk kurallarına göre yapılan ve çay törenlerinde kullanılan küçük yapılardır. Genellikle 3x3 metre boyutunda tek bir odadır.

[←6]

870 yılında keşiş kulübesi olarak yapılmış, 877 de manastıra çevrilmiş, asıl adını öteki binaları yaparak burasını büyüten İmparator Daygo'dan (892-930) almıştır. Daha sonra beş katlı bir pagot eklenmiştir. 1470'de savaş yüzünden bütün binalar yıkılmıştır. İmparatorluğun birliğini sağlayan Toyotomi Hideyoşi (1536-1598) tapınağı yeniden onarmış ve etrafını çok geniş bir bahçeyle çevirmiştir.

[←7]

Ünlü bir mimari anıttır. İkinci Dünya Savaşında yanmıştır. Bu binanın tarihini ve yanmasını anlatan Yukio Mişima'nın, Kinkakuci adlı romanı yabancı dillere çevrilmiştir.

[←8]

Gür sular tapınağı. Sarp bir dağın tepesinde oluşu ve uçurumun üzerine uzanmış tahtadan yapılmış terasıyla bu tapınak Kiyoto'nun en sevilen ziyaret yerlerinden biridir.

[←9] Japonya'da bir çocuğun sokağa bırakılması çok kötü bir hareket olarak kabul edilirdi.

[←10]

Özellikle hafif ve değerli kerestesi olan bir ağaçtır. Rutubete olduğu kadar kurtların tahribatına da çok iyi karşı koyduğundan kumaşların korunmasında kullanılır.

[←11]

Hem erkekler hem kadınlar tarafından kullanılan ve romanda önemli rol oynayan obi, ne kemer ne de kuşaktır. En üste giyilen kimono'nun kalça kesimine kat kat sarılarak, ucu sırtta bağlanır. Kadınlarda bu bağlanış büyük bir fiyong halinde olur. Sayısız obi biçimleri vardır ve kullanılan kumaş miktarı da 3-4 metre arasında değişir. Özellikle kumaşının kalitesi, deseni ve renkleriyle göze çarpar. Zarif kadın kılıklarında obi, elbisenin en göz alıcı kısmını teşkil eder.

[←12]

) Ay takviminde üçüncü ayın şairane adıdır. Bu ayda Bambunun tek tük yaprağı bulunduğundan güz denir, sekizinci ayda ise (eylülde) en kuvvetli yaprakları çıkar, o zaman da Bambunun ilkbaharı denir.

[←13]

Kurutulmuş bir çeşit balıktır. Yemeklerin yanına garnitür olarak konur.

[←14]

Japon güneş yazısının (kana) ele geçen en eski şeklidir. Onuncu yüzyılın başlarında ünlü lirik şiirler külliyatı Kokinwakaşu bu yazıyla yazılmıştır ve Koya dağındaki manastırda saklanır. Bu yazı Japon tarihinin en zarif yazısı olarak kabul edilir.

[←15]

Ağaçtan, taştan, cevizden veya başka maddelerden yapılmış 108 tane küçük yuvarlağın bir ipliğe dizilmesinden meydana gelir. Budistler dua okurlarken ellerini st üste koyup, bir elin başparmağı ve öteki elin işaret parmağını kullanarak tesbih ekerler. 108 rakamı yeryüzündeki ıstırapların sayısını gösterir. Daha basit dualar için 54'lk ve 27'lik tesbihler de vardır.

[←16]

Çok eski, Şingan mezhebinin kurucusu Kobodayışı tarafından yaptırılmış bir tapınaktır. 13'üncü yüzyılda budizmde büyük reform yapan Nenbutsu budistlerinin hareketinde çok önemli rol oynamıştır.

[←17]

Kan hısımları bulunmayan ve bunların duası olmadığı için de cennete gidemeyen ölüleri belirtmek için kullanılan bir deyimdir. Bu bayramda böyle ölüler için dua edilir.

[←18]

Bu kelimenin kökü öğrenilememiştir.

[←19]

En eski Japon tanrularından biridir. Önce ocak tanrısı olduğu halde, sonra ÷lkeye giren Çin budizmiyle gelmiş ateş ve fırtına tanrısı Kocin'le birleştirilmiştir.

[←20]

Burçlara göre düzenlenen eski Çin takvimi yılı, ayı ve günü on ikiye böler. Sekizinci yüzyılda bu takvim Japonya'ya girmiştir. At, bu bölümlerden birinin adıdır. Bu takvim ve onun getirdiği sayı sistemi bugünkü Japonya'da hâlâ önemli bir rol oynamaktadır.

[←21]

Genellikle 3-4 metre boyunda bir fundadır. Taze yapraklı dalları bütün Şinto mezheplerinde tanrılara hediye olarak sunulur. Sakaki kelimesi Japon alfabesinde Tanrı ve ağaç kelimelerini gösteren harflerin bir araya getirilmesiyle yazılır.

[←22]

Yaygın bir halk inanışı bu hayvanlarda gizli güçlerin bulunduğunu kabul eder. Bu konuda sayısız eski efsaneler vardır. Özellikle tilki, güzel bir kız kılığına girerek erkekleri büyülemiştir.

[←23]

Eski Japon geleneklerine göre, evlenecek olan çiftler bir aracı yardımıyla birbirlerini görmek için bir araya getirilir. Bu görüşmeden sonra tarafların evlenmeden vazgeçme hakları vardır. Bugün dahi bu gelenek sürdürülmektedir.

İmparator Kammu başkenti Naradan Kiyoto'ya naklettiği zaman, 794'de yapılmıştır.

[←25]

Baharda birçok ziyaretçi eski başkent Naranın yakınında bulunan Uji'ye, çay bahçelerinde kızların çay yapraklarını toplamasını seyre gider.

[←26]

12'nci yüzyıl savaşlarında ün salmış iki kahramanın adı.

[←27]

Üst üste konulmuş resimlerin rulo yapılmasından meydana gelir. Buradaki 1053-1140 yıllarında yaşamış rahip Toba Soko'nun ünlü resimleridir.

[←28]

Bitkinin yenilir bir cinsidir.

[←29]

Kimin tarafından yazıldığı bilinmeyen eski bir Japon masalı. Ayda yaşayan bir prenses kabahat işlediği için bir süre dünyada yaşamaya mahkûm edilir. Bir Bambunun içinde yeniden doğar ve fakir bir bambu kesici tarafından bulunup büyütülür. Kızın güzelliğinden isteyenleri pek çok olur. Ülkenin beyi de ister. Ama o hepsini reddeder ve bir dolunay gecesi, aydan bir araba gelir, güzel prensi alıp yurduna götürür.

[←30]

Eski bir efsaneye göre Kurama tapınağının bulunduğu yerde, biri dişi biri erkek iki korkunç dev yılan varmış. Gelip geçeni öldürürlermiş. Tapınağın başrahibi yılanları öldürüp insanları bu beladan kurtarmayı başarmış. Yılanların öldürülmesi bambuların kesilmesi suretiyle temsil edilmektedir.

[←31]

12'nci yüzyıl savaşlarında ün salmış bir kahramandır. Burada Ortaçağ rahiplerinin kullandığı bir başlığa işarettir.

[←32]

Öğütölmüş ve suda pişirilmiş soya fasulyesi kaynatılırken kaymaya benzer ince bir kabuk bağlar. Bu tabaka ince çubuklarla alınır, kurutulur ve birçok yemeklerin hazırlanmasında kullanılır.

[←33]

Her semt kendi arabasını başka bir tanrıya adar.

[←34]

Budizm Japonya'ya girdikten sonra, bu dinin esasları ve sembolleri ile Şinto dinininkiler birbirlerini karşılıklı etkilediler. Böylece ortaya karmakarışık bir sistem ıktı. Meici ağında (1868) her iki kültürün sınırları kesin olarak ayırt edilmek istendi. O zamandan beri Şinto törenleri resmi ve milli bayramlarda, budistlerinki ise kendilerine özgü özel bayramlarda, uygulanmaya başladı. Fakat karışıklık hâlâ smektedir. Meselâ bugün evlenmeler Şinto tapınaklarında, cenaze törenleri budist tapınaklarında yapılır.

[←35]

Œinto dininin tanrıları tapınağın en kuytu köşesindeki bir yere konur. Hepsinin ayrı bir yeri vardır.

[←36]

16'ncı yüzyılın sonlarında geliştirilmiş bir sanat biçimi. Kiyoto şehrinde Momoyama dağının üzerindeki heybetli Toyotomi sarayı tipik örneğidir. Adı da bu dağdan gelmektedir.

[←37]

17'nci yüzyılın başlarında açık denize çıkacak gemiler özel bir izin belgesi almak zorundaydılar. Belgeyi Şogunat dairesi verirdi.

[←38]

Şehrin Mibu kesimindeki bir tapınakta 1300 yılından beri pandomim dansları yapılmaktadır. Büyük davul, zil ve flüt gibi sazlar dansa eşlik eder.

[←39]

1887'de doğmuş, halk romanları ve çevirileriyle ünlü bir yazar.

[←40]

Gejša olacak 12-16 yaşlarındaki kızlar öğretmenler tarafından müzik, dans, çay töreni ve çiçek bakımı alanlarında sıkı bir eğitimden geçirilir. Öğrenimleri sırasında gejšalara müşterileri ağırlamak, dans ve sohbet işlerinde yardım ederler.

[←41]

Kitano tapınağında ünlü bilgin ve devlet adamı Sugavara (845-003) tanrılar arasına kabul edilmiştir. Kendisi saraydan Kiyuşu'ya sürgün edilmiş ve orada ölmüştür. Ölümünden sonra Kiyoto'da fırtına yüzünden bir yangın çıkmış ve bu, ölenin şahinden aldığı öç olarak kabul edilmiştir. Daha başka öçlerinden korkulduğu için Kitano'da tanrılar arasında kendisine yer verilmiştir. Şinto dinine göre ölenlerin ruhu değişikliğe uğrar. Ancak yüce kişilerin ruhu yerinde kalır. Yeniden doğuş fikri budizmle gelmiştir.

[←42]

Eski Japonya'nın ruhlara inanım din sistemi ile eski Çin'in ürün toplama bayramı ve budizmin öteki dünya tasavvuru bu şenlikte bir araya gelmiştir. Eski Japon kronikleri ilk bayramın 606 yılında kutlandığını yazar. Ölenlerin ruhu yedinci ayın ortasında üç gün için dünyaya döner ve evlerinde yemek armağanlarıyla ağırlanır. Dönüşlerinde meşaleler, ya da dağda ateş yakılarak uğurlanır.

[←43]

Koto, gitara benzer, eski bir Japon sazıdır. Bugün daha çok kadınlar tarafından çalınmaktadır.

[←44]

Kiyoto'nun ünlü eğlence semti. Kibar orospular, çağlarının en seçkin güzelliğini temsil ederler. Karşısında bulunan Gion ve Pontoço mahallelerinde temiz eğlence yerleri vardır.

[←45]

Evlenme töreninde çiftler arasında uyulan eski bir gelenek. Karşılıklı olarak birbirlerine üç defa pirinç şarabı verirler. Daha eskiden bu tören eğlence yerlerinde orospu ile müşterisi arasında yapılmış.

[←46]

En büyük Japon tekstil sanayii kurumu: Bütün dünyaya ihracat yapar.

[←47]

752 yılında Nara'da Todaici tapınağında tahtadan inşa edilmiş hazine, Japonya'nın ve yabancı ülkelerin paha biçilmez eserlerini saklar.

[←48]

1558-1637 arasında yaşamış, birçok sanatlarda üstat olan bu şahıs bir el işi ve sanat okulu kurmuş ve yepyeni bir dekoratif stil yaratmıştır.

[←49]

Eski Çin'den gelmiştir. Gök tanrısı için ateş yakılır.

[←50]

25 Temmuzda kutlanır. Kabaklar tapınağa getirilir halka dağıtılır. Romatizma tedavisinde kullanılır. İnananlar adlarını ve doğum tarihlerini bir salatalığın üzerine yazar Yazın belirli bir gününde bunlar tapınağa götürülür, takdis edilir. Eve getirilen salatalıklar hastalıklı organlara sürülür. Hastalığı üzerine aldığı sanılan salatalıklar ya ırmaya atılır, ya da toprağa gömülür.